

SEZĂTOAREA

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

VOLUMUL VI.

1901.

TABLA VOLUMULUI VI.

- Bătăria țaranului (*M. Lupescu*), pag. 64.
 Căminul [*A. Vasiliu*], p. 112.
 Căminul și superstiții (*Artur Gorovei*), p. 18.
 Căminul: De ură, De desfăcătură, De roșată, De buboiu,
 De ursită (*A. Vasiliu*), p. 90—92.
 De spăriet (*M. Lupescu*), p. 92.
 De somile (*M. T. Adameșteanu*), p. 92.
 De aplecate, De tapă (*Șt. Șt. Tușescu*), p. 93.
 De deochet (*V. Sală*), p. 93; (*Șt. Șt. Tușescu*), p. 94.
 (*D. Drăghicescu și Toma Dragu*), p. 95; (*I. T. Popovici*), p. 96.
 De durere de cap (*I. T. Popovici*), p. 97.
 De surdomași (*Șt. Șt. Tușescu*), p. 97.
 De năjit (*D. Drăghicescu și Toma Dragu*), p. 97.
 De mătrăce (*M. T. Adameșteanu*), p. 98.
 De obrintit (*D. Drăghicescu și Toma Dragu, M. T. Adameșteanu, D. A. Focșa, M. Lupescu*), p. 98—99.
 De soare sec (*D. Drăghicescu și Toma Dragu*), p. 99.
 De mușcătură de șarpe (*M. Adameșteanu*), p. 100.
 De desclintit mîncitura (*Vasile Sala*), p. 100.
 Căminul de eliminare (*M. T. Adameșteanu*), p. 149.
 Căminul de limbă [*S. Teodorescu-Kirileanu*], p. 157.
 Căminul și plechitură (*M. Lupescu*), p. 179.
 Căminul Ion Mîla (*A. Vasiliu*), p. 1.
 Mărgăciuța de sub limbă (*M. Lupescu*), p. 10.
 Povestea Norocului (*A. Vasiliu*), p. 87.
 Galbina de la iesle (*Șt. Șt. Tușescu*), p. 107.
 Fiul lui Moș Pescar (*M. Adameșteanu*), p. 139.
 Trei sfaturi (*D. Teodorescu*), p. 150.
 Ce ție scris în frunte ți-e pus (*M. Lupescu*), p. 154.
 Fata Popei (*Gr. N. Coatu*), p. 170.

Ion Creangă, Diacon

Fotografie făcută cu cheltuielile Societății Studențești „Carmen Sylva” din Iași.

Tradiții și legende: Iornorogu (*D. Dan*), p. 102.

De ce cîntă cucul numai pînă la Sînzienă [*A. Vană*], pag. 104.

Cum se făcea mai de mult cunoscute hotarele (*M. Lupescu*), p. 105.

Sfîntul Petria și Lupul (*M. Lupescu*), p. 106.

Ursita ciobanului (*M. Lupescu*), p. 109.

Cana galileei [*M. Lupescu*], p. 123.

Bimbicul Sucevei (*D. Dan*), p. 130.

Laura [*D. Dan*], p. 133.

Episcopul Dosiftei și Dascalul Ciotău (*D. Dan*), p. 134.

Povestea scaiului [*M. Lupescu*], p. 147.

Sfîntii (*M. Lupescu*), p. 159.

Povestea lui Hristos [*N. Trofin*], p. 161.

Plugușorul [*I. Bordinu*], p. 164.

Trei crai de la răsărit (*M. Lupescu*), p. 167.

Diverse: Spicuirii din „Curierul de Iași”, din timpul cînd era redactat de Eminescu, p. 124. *de G. T. Kirilca*

Calicul de la Talpalari, anecdotă de ale lui I. Creangă (*Ioan S. Ionescu*), p. 168.

Adăugăm la acest volum două clișee: portretul lui Creangă de pe cînd era diacon, și o pagină din manuscrisul „Amintirilor” lui.

Aceste două clișee trebuiau date în No. 12 din anul 1 al „Șezătoarei”, dar nu au sosit la timp.

~~...d'anga iubirii... de pe deasupra...
nostru... in alte rati...
...dona...
...un lemn, de care...
...la mana sau la picioare...
...si undata - mi...
...mult de cat...~~

Asa era mama in vremea copi-
lăriei mele, pe cât mi-aduc aminte, si mi
aduc bine a minte: căci bratele ei m'au le-
gănat, când ei sugeam tita' cea dulce si mă
alintam la sinu-i gângurind si uitându-
mă în ochii cu drag! Si sânge din sân-
gele ei si carne din carnea ei am impru-
mutat; si a vorbi de la dînsa am învățat.

Ear înțelepciunea de la Dumnezeu,
când vine vremea de a pricepe omul
ce-i bine si ce-i rău. —

Dar vremea trecea cu amăgeli si eu cre-
stem pe nesimtite; si tot alte gânduri îmi
sburau prin cap si alte plăceri mi se
desteptau în suflet; si în loc de înțelepciune
mă făceam tot mai neastempărat, si
dorul meu era acum nemărginit; căci
sprintar si ~~...~~ ^{insalator} este gândul omului,
pe de căruia aripi ~~...~~ ^{te poartă} dorul ne-
conținut si nu te lasa în pace, pînă ce în-
tri în mormînt! —

Înce vai de omul care se iea pe gânduri!

pînă de mormînt

Ion Milia.

(Poveste).

Unu s-o dus intr-o dzi trii oamini la cosit. Apu si vedi
ca ba prins mǎi mul di cosit, ei ș-o facut o colibǎ, ca si
ei nu durmni pi noapti, și uni șidé pi-o vreme ră.

Unu ntr-o dzi [ba di cătrǎ sar] si strîng ii la colibǎ, și
ei o facut maligǎ ș-o mîncat, o-nceput si li si pui sfințu
șidre pi ocl, și s-o lasat, cari-ntr-o parti, cari-ntr-alta.

Da dziei unu: „Mǎi, cîn-aș gasi acasi un cuptiori cu pla-
cinti”. Da altu: „Mǎi, eũ cîn m-oĩ duci-acasi, si gasās numa
galbinǎ, ori uni m-oĩ intoarci, si nu mǎi știũ ci si fac cu ii”.
Da celalant o dzis: „Mǎi, eu cîn aș gasi acasi o mnii și
un di ficiori”.

Unu gatesc ii di cosit și si pornesc supri castli lor.

Cel dintai o gasit un cuptiori cu placinti, ma rog, dupa
ce o gtaut el. Celalant o gasit galbinǎ, di nu era bucuros
de di ii; dacĩ era plinǎ lumĩa numa di galbinǎ, pi pat gal-
binǎ, supaturili era plini di galbinǎ—ci si mǎi vorbesc, oa-
mii buni, n-avei uni si ti fereș și uni si ti pui di-atita
galbinǎ.

Celalant, cîn o agiuns acasi... maami... mam!... o gasit o
mnii și unu di ficiori. Nu mǎi știé-ncotro si si cîniaset di-
cei popatie; ma rog, doari ei vorbi, era bǎeș acolo, nu ceva;
Da dziei unu... Unu ceré di unǎ, unu di alta, di si ti ci
bunǎ pi-acolu, era ma rog, ca-ntr-o școli jidovasci.

Tată-su di groaza lor, s-o luat și s-o dus într-o pădură și trăiască singur, c-amu și lehametuisă di-atita huiț.

Cu vremea, băeți o crescut, s-o facut mari și-ntr-o zi mă-sa: „Mami! videm că ni eș (ești) mami, da cîm eș fos noauă tati, și știm uni ni tatu nost, și videm și ni fel di om îi“.

Da mă-sa di-odată nu și da și spui, da la urma urmii, avu ei faci și li-o spus:

— „Măi băeț, tatu vost îi dus di-acasă, di cîn eraț voi omni; s-o dus di rău vostru, dim pricină ei sinteț așa di omni“.

— Da uni s-o dus mami? — „Da ia-m pădurea cea, și îi-ț gasi“.

T-ai gasi și nu gasesci. Cîn s-o dat îi o mni și uni oamini la cantat pim păduri, doar în borti di șarpi și șadzut, și nu ti gasesci. L-o gasit imblînd pim păduri, și fară nici on capîț. Și salbaticis-amu; îi crescuti păr și pi obraz, nu-l măi cunoștea. — Il ieu și-l adu și il grijăști mă-sa (fumeia lui) și-l las-acasă, și ti și dus acolo la triabi.

Lui nu-i dasi alti triabă, di cît și li cari mîncari cu carci. Da am uita și va spun, cî pi cel măi mni, cari-o fos și la urmă il cema **Ion Milla**. El era măi isteț și măi priș și măi agîuns di cap, di cît tăț. El era la lucru pînă și ca un fel di capan. Amu-ntro dzi o vrut îi și cerei mni tătîni-su, și vadă dac-o șadzut atita vremi în păduri, și prapadi mintia? Pi cîn vine el (tată-su) cu mîncari la el și s-apucă și pi cîn era el cam dipartișor, dă foc la un di fin (cî îi, amu era la adunat). Da Ion Milla și dus tătî-su și dzici: „Apui am dat foc la stogu ista, cî fin și trînsu era cam stricat, aprins“.

Da tătî-su o dzis: „Nu-i vorbă măi băeț, i-aț dat voi și da nu-i pricină disupri-acea; di-aț ci voi sinatoș, și voi altu la loc“.

Amu o vadzut îi c-o grai distul di gospodarești; o și il că-i om în tăță mintia.

Amu di la o vremi o agîuns ieștia flacăi; li trabu și

Da uni si gasăş tu o mnii şi una di feti? Si rastorni
 si nu gasăşti atita mari di fati. Da ii o dzis citra
 „Tati, si ti iei şi si ti duci si ni gasăşti o mnii şi
 una di feti, ci noi vrem si ni-nsurăm“. D-apu uni v-oî gasi
 sat, atita fati.”

Da apu fumela si faci on cuptori di malaî, puni Ruminu-
 si tratati, Ruminu-ş ie traista-m băt, ş-apuei-n supri-am-
 ple. Umbli vremi di tri dzili şi nu gasăşti nimnie; cini
 era si abi atitia feti?

Da Ruminu-napoi; da ficiori nu-l slabgé; si si duci, si
 si feti, nu alti ceva. Si ie el şi si duci-n supri-asfinţit
 si ntr-acolu lumăa amari, da nu gasăşti nimnica. Si
 am iar acasi. Da ficiori di tăt ei si nu şad-acasi si si
 una sti el si nu vii fari raspuns ci li-o gasit feti. Si
 am napri mnedzi-nopţi, tot pi cea urmi; nu gasăşti

si si di facut? mari lucru atita umblaturi digiaba.

Da apu fumela si-i măi faci-on cuptori di malaî, şi dzici ci
 dac n-a gasi nimnica, nici n-ari ci măi cauta acasi.

Da apu bgetu om insupri răsărta soariluî, şi si duci el citi
 aratti, ca Dumnedzău si ni Ńi, ca cuvintu dim povesti,
mult măi esti. Mergi bgetu om şi dzi şi noapti, nu
 pe hodini, tot întreba şi icî şi dincolu, di pacatili lui.

Da Dumnedzău şi-ntr-o Duminică diminiaţi agîungi-
 di-on sat. Cîn colu, vedi arînd um popî e-on cucos
 la colu.

Da apu bini parinti, in loc sfîntia ta si slujăşti az la bi-
 si apuei di arat?

Da apu cum nu m-oî apuca, fiule, ci nu ma rabdi i-
 si si tăt, nici cit te-i ştergi la un ocî, ci-s om năcăjtt di
 si si tăt am o mnii şi una di feti, şi la atita lumi trăbi
 si amari, ba strai, ba multi di tătî, şi dac-oi şidé digiaba,
 si şăg eu cu socotiala, măi eu sam-amu, cîn li-o vinit
 si di maritat?

Da, hece cuseri, si ciî sinatos, ci iaci şi eu am o mnii
 si di ficiori, şi di cîn imblu ca si li gasas soaţi la

fiști-cari. Mări-o da Dumnedzău și ni-am întâlnit amândoi, e-amu inni acru suflitu di atita umblaturî. Mulțămăs lu Dumnedzău e-am dat pisti sfințila ta.

— Mulțămăs cuseri, di cuvîntu cel bun, o dzis popa cu eu fetili, citra omu cel cu fișiori. S-o prins cuseri, ș-o ramet si vii cu fișiori si dăi mîna, și si-ș lei fetili, si li duet la casili lor.

Si-ntoarci Rumînu mneū acasî, spuni fișiorilor ei li-o gasti soați pîntru fișticari, numa si si pornîasei la drum dupa ei, si li-aduc-acasî și di-acolê si faci nuntî.

Fac il tîti gatrili, ma rog ca pîntru o nuntî ca acela și si gates di drum. Ion Milîa, n-o vrut si margi cu li, di dzis ei șădi-acasî, si faci tîti gatrili pîntru nuntî, și uosă lui si i-o aduci tatisu.

Da li-o da di grijî Ion Milîa, ei amu cîn s-or duci, năi si si duci pi uni s-o dus tată-su; aū si si duci pim padure di aramî și cîn or agiungi di-or intra în padurîa cea, si nu faci huit, si nu cumva rupi crengi din copaci, e-apuî n-o e cii bini di dinși.

Si pornese il inainti și mărg il și mărg pînî ei-ntre-ș tîrdziū, agiung im padurîa di aramî. Da cîn o intrat la ei, n-o măi ținu samî di ei li-o spus Ion Milîa.

— „Hă-hăă, d-apuî doar sintem o inni și unu di oamîi, cîn-arî si ni măi poați faci ceva?“ Și s-apuei di raenî, si ciuit pim paduri, di rupt crengi, ma rog di tîti poznilî, țara si gîndi e-ar da pisti v-o boați.

Cum facé huitu și rupé crengi, numa ei si tredzăso lucă tăt intr-on zidi di peiatrî și diasupra șidé un om batrî cu comanac în cap. Era giavulu, cruci di aur cu nol în ou. Padurîa di aramî era a lui, și dacî eștia o facut huitu, si i-o-neis ș-amu nu-î lasa si si duci la popi si-ș lei fișicari soața.

— Da dă-ni drumu di-acoale, o dzis tatisu citra giavul.

— Ba nu, la ei v-aș apucat di facut comedii, di rupt crengi, n-aș știut ei-î padurîa me?

Si roagi cu tăți la giavul, d-apu digîaba, ei el ținô unu și

„Lasă-l să nu-l lasi. Da măi pi urmă ei-e-o dzis gîavulu, cî li dă
 oana di-acolu dacî i-or da pi cel ei li-o ramas acasî. Li uî-
 şă amă ot Ion Milîa o fos ramas acasî. Oamini ei sî dzicî,
 e un timp ca acela? O dzis ei li dă, măi cu samî tati-su,
 e un tati su st-ntalegê gîavulu măi mul din vorbî.

„Ei va daŭ drumu de-iei, da vini Dumneta şi puni ici
 gîavu, pi cum ei ti ŭi di cei ce-I fagaduit. Şi scoati dracu o
 gîavu şi puni omu palma, cu degiti cu tăt, şi di-odati
 e un tati su, oamini bunî, cum o fos măi înăinti: slobudz.

„Ei tati su şi si due hadi hadi, pini ei-agiung la popî. Măi fac
 e un tati su olocu di masî şi pi urmă tati-su luîa din feti şi li da
 e un tati su. „Asta-I a ta, asta-I a ta” şi tot aşă i-o-mpacat pi
 e un tati su fatî. A lu Ion Milîa, o ramas în socotiala tati-
 su e un tati su aduel. Da am uitat si spun că Ion Milîa era oliaci
 e un tati su aravan, ştié tăt ei s-o facut pim padurîa di aramî. Cî
 e un tati su tati su tati su cu fumeilî-acasî, Ion Milîa era calari pi cal,
 e un tati su tati su şi si due la gîavul, e-aşă o fos fagaduit
 e un tati su.

„Da unî ti ducî măi Ioani, di nu vrei sî stai la nuntî?”

„Ducî măi întrebat unî ma duc? Nu v-am spus eŭ si
 e un tati su tati su di drum şi pi cîn it agiungi pim padurîa di aramî
 e un tati su tati su apucaţ di comedî; aşă at facut?”

„Ei pi tati su la ei m-at gîurui gîavulului?”

„Da nu ti-am gîuruit, nimnicî, ei măi vorbgeş digîaba;
 e un tati su tati su avu noi grija cela?”

„Hei... nu măi îmblat amu cu şopirefelî, a măi spuni
 e un tati su tati su. Facî nunta măi bini, şi ramîneţ sinatoş ei eŭ
 e un tati su tati su ma duc. Di-a ei ş-oî avé parti si măi vin înapoi, bini
 e un tati su tati su di nu, va luîat grija di mini.

„Ei va luîat şi s-o dus cîti lumi-mparaŭti ca Dumnedzăŭ si
 e un tati su tati su eŭ eŭ cîvîntu dim povesti, cî-nainti mul măi esti.

„Ei va luîat eŭ apuca di facut nuntî şi el o agîuns la gîavul.
 e un tati su tati su tati su gîavul era o fatî a drăcoaci céliî batrîni; da frumoast
 e un tati su tati su tati su mama focului; las nu-I vorbî ei nicî Ion Milîa nu era
 e un tati su tati su tati su. Era şi el frumos, di nu măi era altu pi podu
 e un tati su tati su tati su.

Cin o agiuns acolo și l-o vadzu fata, i-o ramas bgeti în inima numa la dinsu. Da giavulu, si vedi c-avé di gând și prapadiasci pi bgetu Ion Milia, cî iaci ei l-o spus fata: cî ari si-l lesti trii dzili si si măi hodiniasci și pi urmî și si-l pui la triabi.

Oiar așa l-o și spus giavulu: „Măi ai un popas di trii dzili și pi urmî ai si ti-apuci si-mi grijaști on cal; alti triabi n-ai si-m faci”.

Da, dzici fata gevuolăci, citra Ion Milia:

— Dracu ari di gând si ti prapadiasci di pi fața pantofelului; da daei-m fagadueș cî mi-l luăa pi mini di fumei, și fugi cu mini, eū ti-o scapa.

— Da oi faci și triaba asta, numa si ma văd scapat de la.

— Iaci, la trii dzili giavulu ari si si faci el un cal, și si-l grijaști, ș-a si dzici si ti duci calari undeva, da măi di nainti, și pi urmî si-nealiei pi dinsu, ș-a si zboari cu tuma-n nourî, și di-acolu a si-ț dai drumu gîos si fermu. Da tu iaci ei si faci: Intr-aceș tri dzili si ti duci la țigan și si dai si-ț fac-om buzdugan di cer și cî a ci si-nealiei pi el, și ș-a luăa vint cu tini-nsupri nourî, tu tot si-l pleaci cu buzduganu-n cap, cî el a si si lesti-ncetișor gîos și-a si duci liniștit la grajdî.

S-apuci Ionu mneū și-ș faci-on lucru di buzdugan ca acci cari nu si ma afi.

La trii dzili si duci Ion Milia-n grajdî și vedi calu și grijaști, il dă mîncari, api; il sărcialî și așa cam di cîș sari, puni șaua pi el, is ie buzduganu-m mini, si-ntapineș bini pi dinsu; și cî o-nealicat, o-nceput calu a-ș faci vint citra nourî. — Da Ion Milia nu-l slabgé cu buzduganu și una-l da in cap, pîni ei-n-tr-on tîrdziū is da drumu-nealiei gîos. Il duci Ion Milia la grajdî și pi urmî si duci si mîncari. Da giavulu s-o prifacut din cal iar giavul și s-o dus la mîncari.

— Mamî cî rău m-o măi buzdugănit flacău ista. Ouleș si măi cî mîrs cu dinsu, im facé capitu. Da las el la giuca eū.

Fata audi tăt cî-o grai giavulu, și si duci și spune tăt cî

— „Așa cam pi după mnedzi nopți, o ieșu îi amîndoi la
 fete, și lusi pi giavul și pi dracoaica ceî batrinî cu budzili
 rîndu, și il s-o ca mîi dus cîti lumi-mparații ca Dumne-
 scu și ni tîi: ca cuvîntu dim povesti, cî-nainte mul mîi esti.

— Cîu și tredzâse îi diminiata, Ie fata și flacău, daei aî di uni.

— Altargi digrabi după dînși, c-ai și-I agiungî, o dzis
 batrinî cel batrinî.

— Și te el giavulu și pornești după dînși.

— Cîu mergé îi așă pi drum, o dzis fata cîtri Ion Mila: „Ia
 pîi touni-napoî, di vedz ci și vedi, parci ma ardi nu-ș
 aș spui”.

— După și vedî-o parî roși din cerî și pîni-m pamînt.

— Ia acela-i tata; cî-I di facut? Eă m-oî da pisti cap
 și se și faci-o bisăricî veci, ca cum ar cî di tril patru suti di
 și și al cîi dranîta putridî di pi dînsa, și muștîli celi moarti
 și și spîndzurati pi ațîli painjînilor în gios. Și tu și ti faci
 și și cîti batrin batrin, di tril patru suti di ai, și și ceteș
 și și cîi, și cîi a viui și ti-ntrebi daei n-ai vadzut o fată ș-on
 fata, tu și-I spui cî di mult di mult, di cîi și lucra la bi-
 și și asta, și di cîi eram eă copeil mnic și ma-nvațam a
 și di atunci I-am vadzut eă trecî pe-icî. Or cî di-atunci
 și și tril patru suti di ai.

— Ia o facu, cum o dzis.

— Și facut e o bisăricî veci, veci, di era numa muști moarti,
 și și palajul pîntrînsa, și dranîta putridî di pi dînsa, și pi uni
 și și și peicati. Și el s-o facut un calugîr batrin batrin, și
 și și mureș pi-o carti acolo-n altari.

— Și și dracu la bisăricî, întrî-n nuntru; da popa ceteș
 și și di tîi, abge-i audzâi gura, numa boscorodé, da nu-î
 și și și legel nimnica.

— Parinti, parinti! Da popa și faci cî n-audi, el tot ceteș
 și și — Parinti, parinti! — Aud fiule! (Dracu și facusă-n
 și și — N-ai vadzut trecî pe-icî o fati c-on flacău, amu
 și și și?)

— E, he, hee, he, draagu mneă, cî ma-ntrebgî Dumneta!!
 și și și eă mnic ca di v-o șăpti, oî ai, atunci ma-nvațam

a ceti, și bisărica asta, atunci luera oamini la dnoa și facé... or ci di-atunci v-o tri, patru suti di ai. Atunci v-vadzut eū trecin, dragu mneu. Apu îi de mult, abge moșule aminti; ti mnera di li măi da di urmî. Du-ti măi bine și-ț cati di trjabi.

Cin o audzît dracu așa, nici n-o măi stat mult și s-o luăat rindeaūa și s-o pornit acasi.

— Ei, i-ai gasit? I-ai agluns?

— Da n-am gasit nimnica.

— Cum? nimnica? nimnica?

— Ba am da pisti-o bisărici măi rasupeitî, vezi di lumia măi, și-n é era um popi batrîn batrîn și l-am lăut și-o dzis ci era el copcil di șăpti, opt ai și si-nvata și ș-atunci si luera la bisărica ceia, cin o vazdut el fata și...

— Vai, trasni-ti-ar, prostule, ci tari măi es prost, d-apu doar aceia era! E s-o facut bisărici și el popi. Atunci fuga-napoî dupa dînși, ci-ntr-on scurt îi aglunghi.

Si e dracu și dupa dînși.

Da îi amu si facusi iarî cum o fost, și s-o pornit și înăinti. Cum mergé îi așa, numa ci dzici fata citra lon...

— Ioani, ia uitî-ti-napoî, ci nu-ș ci ma ardi-n apu și vedi?

— O part verdi din ceri și pînî-m pamînt. — Li tata, tu pisti cap, și ti fă un cioban batrîn tari, și eū moșule turmî di oi, cit si nu măi cuprindz cu oci.

Fac îi așa. Si faci el un cioban batrîn, batrîn, c-on celi mari im minî. Și e si faci o turmî di oi așa di moșule nu li măi știei capitu.

Cum agiungi dracu la cioban, mni-l intriabi: — Moșule, moșule. Da ciobanu cînta din fluir, așa di cu jali, di plingé și peetrili-m parău di jălia lui. Nici n-o audati și striga giavulu.

— Moșule, moșule; l-o prins di minica cojocului și...

— Aud dragu moșului.

— N-ai vazdut pe-ici trecînd o fati și c-on flacări și curînd? — Ee, he, hehe, dragu moșului! Eram cu...

„Şi ai atunci ma-nvatam a cînta ş-a da oili-n strungî,
 mama o oai ş-om berbeci şî uti, c-amu-s batrin şî eū,
 şî ai di nu li măi ştiū capitu. Li di mîm di-atunci; or ci
 patru suti di ai; atunci i-am vazzut trecim pe-ici. Cati-ţ
 ai di triabi şî ti du acasi, ci nu li măi poţ da di urmi,
 baba şî părău.

„A suti dracu ci i-o spus moşneagu, s-o-nturnat ina-
 ceai o-o măi stat mul pi gînduri. Cîn o agiuns acasi,
 mama di colu: „Ei măi, nici amu nu i-ai agiuns? Ee,
 şî ai i agiung; da ci s-agiung, cîn n-am vazzut nim-
 ic.” — „Potar n-ai vazzut nimica? — „Ba am vazzut on
 batrin ca di v-o tril, patru suti di ai, şî i-am întreat
 ceai era el copeil mic di cîn i-o vazdu trecim pe-estia.”
 „Digi ti bolohani, nancule; d-apu doar i eraū aceia.
 Şî ai cobanu, şî e era turma ce di oi; şî nu-i prîndz tu!!
 Capul di-amu orî-cum a ci, nu ma măi due dupa
 şî m-am hrani di-atita drum.

„La las ei m-oi duci eū. O musci di-oi intilni in calia
 fata a s-o-ngit.

„Şî dracoaica dracului şî si porneşti e dupa bgeti oamini.
 La vedz Ioani, ci-i inapoī, ei straşnie ma măi frigi.

„O part albastri din ceri şî plin-m pamint. — Saracu
 mama la acce-i mama. Di-om măi scapa ş-amu, apu şî şti
 cum scapat. Si măi cercăm ş-amu, di-a ci si scapăm,
 şî nu, di nu, cum a da Dumnedzăū. Eū m-oi faci-on
 rati şî tu si ti faci on rătoi, şî si-moţ pi lac.

„La a deul.

„Cîn o aproapeit baba dracoaica, fata era facuti un lac
 şî Ion Milla, coşogemiti rati. Cum o agiuns la
 şî pu gios ş-o-nceput a sugi lacu. Da n-o apucat a-l
 pi gumatafi, ş-o crapat, ş-o perit baba şî periti-i
 di az.

„Cîn ai nevoi di è, duci-si s-o vadi. Fata şî Ion Milla, o da
 şî scapat ş-a agiuns acasi; ş-apu di-acolé nunt
 şî patreciri.” Şî eram şî eū pi-acolu şî mi-o dat şî
 un peiclor di epuri, di la genunei in gios,

cî-î măi cărnos. Şi eū i-am lasa pi dînşî bîn şi pitroala, v'vinit la Dumne-voastră calari pi-o roată, şi v-am spus că...

— Platitî-mni-o.

— Bogdaprostî; Dumnedzăū si t-o platiascî.

(Anzită în 1887 de la Gheorghe Nuţu, astăzi în etate de bătrînătate din satul Tătăruşî, jud. Suceava.)

Serisă de

A. VASILIU, buc.

Mărgicuţa de sub limbă

(Poveste)

Era odată o femeie văduvă şi saracă ca val de ra. Nu avea n'avea de cît un băţel. Cu greū purta casa blata la cîci două guri nu-î lesne de astupat, mai ales cînd un cîştigă, ci numai iroseşte.

Era sară; ostenită de lucru, căci toată ziua muncă prăşit, să aşază pe prispă sub fereastră şi trimese pe băţel cofiţa la fîntină să-î aducă o leacă de apă rece, ca multe ori saracu, cînd n'are ce mînca, trage şi el cu duşcă de apă rece de-şi răcoreşte sufletul.

Băţelul luînd cofiţa, o cotigi pe după casă la fîntină scotea el apă cu cîrligu, numai ce vede sub o tufă un pu de şârpe ce umbla să se aciueze ca să se odihnească. Ie scoate iute cofiţa, o lăsă jos şi voi să omoare cu cîrligul şorul de şârpe.

— Măi băete, numai ce aude zicînd şerpuletele, — omorî, că şi eū t-oî fi de vr'un folos pe lume. Nu te de mine, că eū nu muşc; ie-mă in sîn, du-mă acasă te şi mîne hai cu mine de mă du la tata, acasă.

Băţelul anzînd glasul tînguitor al puşorului de şârpe închipui îndată că şerpuşorul acela-î nazdravan; îl pu

şi ocolta cu apă şi tiva la mă-sa să-î ducă veste şi ap-
 1904.

La lei răcori mă-sa sufletu cu apa rece, băetul scoase
 pe zagemite biciuşcă de şarpe şi-l arată mîni-sa. Cînd o
 tata femeie pe băet în mîni cu dihania cea de şerpe,
 ca ceanul, şi cu nişte ochi ca de foc, dădu un tipăt
 pe usună satul, şi începu a-şi stupi în sîn şi a-şi face cruce.

Măi, mamă, nu te spărie, o mîngiea băetul; cînd m'am
 scute la apă, am zărit sub tufa de ciumafaî de lingă
 pe poşorul ist de şerpe; am vrut să-l omor, dar el cu
 în ochi s-o rugat să nu-l dihoe; că-î rătăcit de pă-
 băet, şi să roagă de mine să nu-l las la nacaz, ci să-l
 păruşit lui, şi mi-a prinde şi el vr'o dată bine la vr'o

Vai de mine, dragu mamei, da cum să te duci tu prin
 de mic şi să mă laşi pe mine de izbelişte? Nu te
 scutele, nu, că mă faci să mor.

Da-î trăi, mamă, orî îî muri de doru meu, cū tot mă
 să vede că așa mi-î scris. Găteşte-mî de mîncare de
 şi haine curate, că eū mine, în zori de zi, plec cu

şi în zori, îşi luă merindele ce-î gătise mă-sa, şi
 şi lei luă rămas bun de la maică-sa, şi pe şerpuşor în
 pe pămînt la drum chemînd în ajutoru-î pe Cel-de-sus prin
 şi secol făcute spre răsărit.

Pe băetul, merse cale lungă, peste munţi şi dealuri,
 şi râi şi riuri), prin păduri şi codri, peste mări şi ţări, şi
 şi tot s-o dus, mîind noaptea prin scorburile co-
 de frica dihăniilor de prin păduri, şi după o vreme
 găta, ajunse la casele balaurului, care era tata şerpu-
 adus de băet.

Pe băetul de şarpe, pe drum, fiind-că băetul să purtase
 şi il, il dăscăli ce să ceară de la tatu-su pentru binele
 şi dent, că alt-fel de bucurie il înghite şi nu măi vede

şi totă în ograda palaturilor în care şădea balaurul,

ce erau mîndre ca soarele și mari de putea încăpea în ea lumea întreagă, balaurul să răpede la el și-l întrebă:

— Ce cauți tu pe-aici băete, ce necazuri și nevoi te să-mi calci împărăția, lucru ce n'a îndrăznit pînă amu să facă un om pămîntean?

— Ț-aduc vești bune, dar nu ți le pot spune, pînă ce tu mi-î făgădui că nu mi-î face nimic.

— Îți făgăduesc că nimic nu ți se va întîmpla; însă dacă umbli cu minciuni, soare nu mai vezi.

— Aduc pe fecioru-tu cel mai mic, pribegit de dumetă pe care l-am găsit la fîntina de lingă casa noastră, și el ar fi murit de nu eram eu.

Cît pe ce era balaurul să înghită pe băet de bucurie că aduce pe fiu-su, dacă nu i-ar fi adus aminte de făgăduiala dată.

— Unde mi-î băetul, unde mi-î fiul cel mic că ar fi dorul lui?

— Nu ți-l dau pînă nu mi-î da și dumneta *mărgicuța de sub limbă*.

— Mărgicuța de sub limbă nu t-o dau, puî de lele te-ai ști; da cine te-o învățat să-ți dau așa odor?

— Cine m-o învățat nu-î treaba dumnitale să ști; eu dau dai mărgicuța, nu-ți vezi băetul. Eu cred că mai mult te-ai ști pentru un tată fecioru ce-l iubește, decît lumea întreagă. Și băetul să prefăcu că pornește să iasă din ograda curții balaurului.

Dar nu făcu nici zece pași și balaurul, cu lacrimi în ochi, rugă pe băet să-î dea fecioru, și virînd laba în gură, scoase de sub limbă mărgicuța și o dete băetului.

Bucuria balaurului cînd își văzu odorul! Iar băetul, gîndind mărgicuța de balele balaurului, o puse în gura lui și o limbă.

Mărgicuța asta avea puterea de a duce pe omul ce o poartă sub limbă ori unde poștea într'o clipă și de a-î îndepărta ori-ce poștește, numai gîndind la ea.

Și gîndind acasă și la mărgicuța de sub limbă, numai...

era înaintea bordeiului mîni-sa. Cînd îl văzu, biata babă, care amu îmbătrînise de era albă ca varul, de anî și de nevoi, vedea el nu fu proastă și nu se mai hrănea de uitat la fiu-su, care amu crescuse mare și se făcuse un flecăuandru frumos și Pylichid, de nu mai erau alții ca dînsul.

Pălîndu-l pe băet tuea însuratului, trimete pe mă-sa la împărat să-i ceară fata de nevastă. Mă-sa, în ruptul capului, la voia să se ducă, căci se temea de împărat, că era rău și că ea nu era feciori de prinți și împărați venise să-i ceară fata de băet și nu găsit moartea aici. Văzînd însă că fecioru-su nu-i era răgaz, își luă într'o zi inima în dinți și se duse la împăratul.

Împăratul avea o fată cum nu mai era alta în lume și în țară de frumoasă; mulți voinici și feciori de împărați o cereau de nevastă, însă din pricină că împăratul le cerea conții grele, spre a se încredința de sînt vrednici a-l urma la împărăție, ei își găsiră moartea aici.

Fiîndcă omul cu fete nu trebuie să se supere de orîce cerșetor de pețitori i-ar veni — ca și omul cu marfa — nici împăratul nu se arăta supărat cînd baba ceru fata pentru feciorul ei.

— Du-te și spune feciorului tău, că-î dau fata de nevastă, însă totu dimineată mi-a aduce 50 de lupi vii în ogradă; iar de nu, pentru indrăzneală, are să-î stee capul unde-î sunt picioarele.

Cînd auzi baba porunca împăratului, rămase mai moartă, sălbătă și amărită, cum numai inima de mamă știe, se duse acasă, și în lacrimî, povesti băetului porunca împăratului.

— Ia nu mai plînge mamă, o îm'ărbătă băetul; a fi pus și împăratul capetele în locul picioarelor la feciori de împărați, mie însă n'are să mi-l pue.

Adouă zi de dimineată, băetul puse mîrgicuța sub limbă și se ațară. Și numai gîndi, și de-odată să opriră înaintea lui și de dibăni de lupi, cu dinții rînjiți, de parcă-l adusesese naiba.

— Du-te mamă și-î du plocon împăratului, și roagă-l ca după cum mă țin eū de vorbă, să se ție și el.

— Baio, fătul-meu, nu mă duc, că mi-î frică.

— Ba să te duci, mamă, că alt-fel e rău de mine; acu să zică împăratul că-s un ticălos, și atunci ar trebui să se ia el de vorbă,

Baba, saraca, n'avu ce face și să duse la împăratul cu turma de lupi. Când văzu fata împăratului și împăratul turma de lupi, s-o încrucit și o zis că aici nu-î lucru curat; văzut el împăratul că cu feciorul babei nu trebuie să se joace.

— Du-te babă și spune fecioru-tu că de nu-mi va aduce mine 99 de epuri, n'a lua pe fata mea de nevastă și i-oi pune capul în locul picioarelor, ca să se învețe el cum să coacă nevastă, fete de împărați.

Scrbită și amărită se duse baba acasă, și iar povesti fecioru-su cele ce-î poruncise împăratul.

— Nu te scribi mamă, că nu-î mare lucru nici aista.

Adoua zi, băetul iar pune mărgicuța sub limbă, ese a face și numai cit gîndi, avu înaintea lui 500 de epuri.

— Du-te mamă și-î du și pe aiștia împăratului, și spune să-mi dea fata de nevastă că n'o scoate cu mine la capăt.

Baba îmbărbătată și de isbînda asta, spuse întocmai vorbele băetului, împăratului

Împăratul scrișni din dinți.

— Spune, babă, fecioru-tu că pînă nu va face de la boala deîl tău și pînă la palaturile mele un pod de aur; cu mese de aur, cu pomi de aur, cu păseri de aur, cu totul și cu totul de aur, nu-î dau fata și i-oi pune capul în locul picioarelor, ca să se învețe a avea de nevastă fete de împărați.

Baba, saraca, care nu cunoștea puterea fiu-su, căci el nu-î spusese nimic, auzind că împăratul cere fecioru-su lucruri ce numai puterea lui D-zeu le poate face, în plînsete și bocește se duse acasă.

— Nu plînge degeaba, mama; mine pofta împăratului să împlinește; dar dacă nu s'a ținea de cuvînt nici a treia oară are să-î stea lui capul în locul picioarelor.

Cînd se sculă a doia zi împăratul, cele poruncite erau gata. Mîndrețuri așa nu mai văzuse el. Bordejul babei se profăcuse

de altele palaturi mai frumoase ca ale împaratului. Aşa mi-lasa nu se mai văzuse în împaratia lui pină amu.

Nu mai avind cum o codi, văzind puterea băetului şi te-putându-se de el, cheamă pe feciorul babei la el şi-l logodi cu ea lui.

El după două săptămăni s'o făcut, măi frate, o nuntă ca pusa, mlădră şi frumoasă, cum n'o mai fost alta pe pământ, la care şi eu am tăet un brăţisor de lemne, ş'am mîncat o breadiuă de găluşte.

La curtea împaratului trăia şi un harap; el arată mare respectare feciorului babei care il luă la casa lui.

Încăteii trăiaū aşa de bine de ti se părea că-s doi hulubasi.

Femea însă-i tot femea; poale lungi şi minte scurtă; nu-i placuă şi nu-i rupsesse se vede barbatul cei trei perī şi cele trei coate de drac ce le are fie-care muere.

De etud era fetişcană, fata împaratului să dăduse în dra-gete cu un harap pripăsit pe la curtea împaratului. Ce-i vine în te minte? să fure de la barbatu-su puterea ce are, şi să logi cu ibovnicu din tinerete. Vrind să afie în ce stă puterea băetului, într'o zi il întreabă; el îi spune că nu-i nevoie de el şi ca, că omul care vra să ştie multe, îmbătrineşte. — Dar să te ferească D-zeū de femea şireată!

Într'o zi să face bolnavă de moarte, şi spune barbatului c'o tust, că plină ce n'a videa cu ochii în ce stă puterea lui, nu te face sănătoasă. — Feciorul babei crede minciuna şi stercată de mină il face să-i arate *mărgicuţa*; il spune unde-o tine şi cum să slujeşte la nevoie cu ea. Atita i-o trebuit muerei să afie.

Într'o zi, cînd feciorul babei era dus la vînat în pădure, fata împaratului fură mărgica, o dă harapului, şi haiti! pa-voarele feciorului babei să prefac în bordeiū şi ea fugi cu ha-rapul în ţara lui.

Feciorul babei nu ştiea nimic; iar cînele de vînat il zise: hai aşuă stăpine, că-i rău de tine.

Feciorul babei avea ca dar de la şărpe, pentru că l-o ţinut la el, un cîne şi un motan, cari nici o dată nu se dispărtaū

de el, ori unde s'ar fi dus. Ei vorbiau cu stăpînul lor, și se vede că erau nazdravanî.

Cînd se duce fecTORUL babeî acasă și se vede fără pule și fără femei, îl vine să inebunească de scîrbă și plînge sarmanul ca copiii. El se duse la socru-su să se jaluze de încredința feti-sa, dar el îl muștră :

— Eū t-am spus să nu faci prietenie cu harapu ; dar n'ai ascultat atunci, rabdă amu.

Umbla bietul om veșnic plîngînd ; albise mai tot de sărăcie și durere.

Intr'o zi cînele zise stăpînului :

— De-î tot plînge și dacă nu uiți scîrba, ai să mori ; și fără tine nu putem trăi la altul. Tac și nu mai plînge. Te duc eu cu motanu și cu ajutorul lui D-zeu trebuie să-ți câștigăm mîrgicuța.

A doua zi după ce se gătesc de drum cînele și motanul pornesc și merg ei, merg mereu peste dealuri și văi, peste munți și prin codrii și peste mări și țări și ajung la o apă. Pe malul apei era o nuntă de șoareci. Motanul se pune și pîndă și prinde tocmai pe mireasă. Șoricimea văzîndu-se cu mireasă, unde nu începuse a se ruga motanului să-l erte și să dea drumul miresei că vor face ce va cere.

— Nu vă cer alta—zise motanul—de cît să mergă voi din voi și să fure din gura harapului ce stăpînește aceste meleaguri, mîrgicuța ce ține sub limbă, în gură. Merg și eu cu voi din voi, un șoricuț schiop și cu niște mustețe mai mici de cît el.

Și porniră la drum tus-trei ; cînele înotă și trece apa și rînd și pe motan și pe șoarece. Ajungînd aproape de pule rite harapului, cînele și motanul remaseră afară. Șoricuța, făcu ce dresese, se furișă în casa harapului. Noaptea cum se dormea, șoricuța trece peste gura harapului, îl întapă în sac și țup ! jos. Harapul strănutînd, stupește jos ; cu stupețea ochi jos și mîrgicuța și șoricuțul furînd-o, o duce cînelui.

Bucuria lor era nespūsă de mare ; cum puse cînele laba pe mîrgicuța se întoarse răpede înapoi. Cînele și motanul pe drum

... la sfadă că nu ştia cine să dea mărghica stăpînului. ... să sfădea, irecînd peste o apă, cînele scapă mărghice în baltă. O mreană o vede şi o înghite. De frică, şi de ... puseră pe marginea apei şi începură a plînge. Nişte ... ce prindeau peşte mai la vale de el, crezînd că plîng ... le aruncă o mreană; tocmai pe cea ce înghitise mărghice. Mîncînd ei peştele, găsesc mărghicea; saracii oameni ... norocu din mină. — Bucuria mîtei şi a cînelui nu ... şi luînd-o cînele în gură o duse stăpînului, pe ... de nebună şi alean nu-l mai cunoştea.

... bucurie căzu pe bîetul om, cînd mai văzu el o dată ... lucru drept nu se prăpădeşte. — o puse îndată ... şi ce gîndi nu ştiu; ştiu atîta că locurile pe unde ... stîta vreme jalea şi scîrba se înveseliră; în locul borb ... se făcură iar palate, şi femeea lui şi cu harapu i se ... înainte, scîrbiti de pare că erau prăpădiți.

... harap, factorul babei puse de-î tîe capul şi hoitul i l-o ... pe femeea lui o pus-o într'un poloboc şi-i zise:

... Unul vei umplea polobocu de lacrimi, atunci te-oîu erta ... ce-ai făcut, ca de la tine să iee pildă toate femeele ... mîritate, să nu mai umble după alți barbați.

... încălecat pe-o căpșună şi v'am spus şi eî o min ... tocmai mică, da nici prea mare, ci numai cît vă ... pentru astă sară.

... de Maria N. Cărlănescu, din Bogdănești, jud. Suceava.)

M. LUPESCU.

Credinți și superstiții

În volumele anterioare ale „Șezătoarei“ s-au publicat un număr de superstiții, culese din diferitele părți ale țării. Dați acum la iveală un alt număr de credinți și superstiții, ce mi-au fost comunicate de persoanele ale căror nume le voi indica mai la vale.

Multe din aceste superstiții vor fi fiind deja publicate chiar în „Șezătoarea“, și le public iar, fiind-că persoanele care mi le-au comunicat, le-au cules direct de la popor, în localități diferite; aceasta e, pe de o parte, dovadă că superstițiile acestea sînt răspîndite pretutindeni în poporul nostru, și pe de alta, că nu sînt o invenție a culegătorului.

Modul cum s-au publicat, pînă acuma, superstițiile noastre, nu-i de loc sistematic. Nu mai vorbesc de răspîndirea lor în sutimi de publicații: volume, broșuri, reviste, jurnale, etc., foarte anevoios de găsit, dar nici materialul acesta nu poate servi cu înlesnire unui cercetător, căci i-ar trebui mai întîi o muncă temeinică pentru a-l sistematiza.

Credințele și superstițiile poporului nostru le-am adunat și le-am rînduit, întocmai cum am făcut și cu cimiliturile.

Cele ce urmează sînt partea inedită, care, precum am spus, mi-au fost comunicate direct mie.

În ceea ce privește rînduirea, am găsit de cuviință că sistemul cel mai bun este tot forma de dicționar. Și acest sistem, însă, fără un *Indice general* nu înlesnește mult pe cercetător, din cauza greutății de a aranja un material așa de complex.

pe această. Acest Indice va forma partea finală a volumului, dar voi putea să-l public.

Vreau a vedea cât e de necesar un indice, să dau o pildă din toate mii de cărți s-ar putea da. Iată o superstiție: „Cine dă sare pe foc, pe cea lume o stringe cu genele ochilor“. — Cum vom clasifica această superstiție? O vom pune la *Sare*, la *Foc*, la *Ceea-lume* ori la *Gene*? O putem pune tot aștia pe lume, ori și unde, căci nu se prea indică motivele pentru care ar trebui s-o trecem la *sare* și nu la unul din celelalte trei cuvinte. — *Indicele* e o călăuză sigură.

Materialul pe care-l public acuma, e adunat din următoarele localități.

Județul Suceava: din cotuna *Giulești*, comuna Drăgănești, comunicate de Dl. S. Mihălescu, învățător; din com. *Broșteni*, comunicate de D-nii M. Lupescu și S. Teodorescu-Kirileanu, învățători; din com. *Tătărușii*, comunicate de Dl. A. Vasiliu, învățător; și alte diferite localități ale județului, comunicate de Dl. I. I. Popescu, care a avut amabilitate a-mi pune la dispoziție colecțiile sale importante. Tot din acest județ mi-au mai fost comunicate superstiții de un prieten al meu, acum defunct, I. Bojilă, și de alte persoane pe cari le voi numi la locul lor.

Județul Iași: din com. *Stinca*, comunicate de Dl. I. T. Popescu, învățător.

Județul Tutova: din com. *Perieni*, comunicate de Dl. I. Popescu, învățător.

Județul Dolj: din com. *Catanele*, comunicate de Dl. Șt. Șt. Popescu.

Județul Teleorman: din com. *Adamești*, comunicate de Dl. Wih. T. Adameșteanu, învățător.

În fine, între niște „Cințece“ ce a bine voit a-mi trimite Dl. Gh. Ghibănescu, profesor din Iași, culese de elevii săi de la școala Vasile-Lupu, am găsit câteva superstiții culese de Dl. Șenchea, fără a se arăta origina lor. În tot cazul par a fi din Moldova.

În arătarea numelui culegătorilor, ceea ce indică și încrederea, se întrebuintează următoarele prescurtări :

M. — S. Mihailescu

R. — N. Rojnită

L. — M. Lupescu

IP. — I. T. Popovici

K. — S. T. Kirileanu

GP. — G. Popescu

V. — A. Vasiliu

T. — St. St. Tuțescu

F. — V. A. Forescu

A. — M. T. Adamemoșeanu

S. — C. Șenchea

În fine, la acele culese de mine însumi, tot din județul Suceava am pus litera G. —

A c

Ac dacă găsești, e semn de sfadă. — IP.

Femeea îngreunată nu trebuie să poarte ace în pept. — IP.

A l b i n e

Cînd în ziua de *stretenie* (2 Februar) picură din nori, va fi mană la albine. — L.

Cînd albinele dau navală la urdiniș, e semn că în noaptea va să ploae grozav. — IP.

Cînd albinele roiesc, și nu se prind degrabă de un copac sau altceva, atunci să stai jos, să te prinzi cu mâinele de iacătă, și să zici: cum m-am prins eu cu mâinele, așa să se prindă albinele de un copac. — K.

A n i m a l e

Cînd iarna vin dihanii (lupi) ziua prin sat, nu-i a bine. — IP.
(Vezi și „Căprioara“)

A p a

Nu-i bine să torni cuiva apă îndărăt, e-apoi fact în cruce. — V.

Lunea nu e bine să te speli cu apă rămasă prin vase de Dumineca. — A.

Apa care e în vase, după ce s-a îngropat mortul, nu să bea, că aia e moartă, ci să se aducă alta proaspătă. — A.

Cînd cineva e bolnav și are credință că i-a fost dat, îi trebuie boala dacă va bea apă din pumnii celui presupus că i-a dat. — M.

Când ai pus la foc o oală sau un ceaun, pentru scaldatoarea unui copil, și dacă apa să umfle, îi semn că copilul are să îmbolnăvească. — V.

Când te speli, și bei apa care rămîne în vasul cu care te-ai spălat, te îmbolnăvești. — V.

În ziua de Joimari, dănații și fetele se duc din de-dimineață la baltă, înainte de a răsări soarele, aruncă apă într-o parte și în alta și pleacă cu gîndul că vor fi sănătoși tot anul. — T. (Vezi și „Naștere“.)

A r i p a

Femeea îngreunată să nu mănînce aripi de pasere, căci copilul care se va naște, necontenit va da din mîni și din picioare, parcă ar vrea să sboare. — F.

A ț a

Când o femeie coasă cămeși, și ața din ac se încurcă, cel care va purta cămeșa are să fie fudul cu ea. — L.; V.

B a l e

Mergi bine să te duci nespălat (pe obraz) la fîntînă ca să scoți apă, căci băeții care-i vei avea, aș să le curgă bale. — V.

B a l i g a

Mergi bine să dai baligă Vinerea, că faci pricaz la vite. — V.

B a u t u r a

Copilul mic să nu i-se dea să guste rachiū orî vin, pînă să împlinește un an, că iese bețiū — A.

B e l ș u g

Când mama naște copilul ușor, acel copil are să trăiască în belșug. — IP.

Când în ajunul logodnei va fi piclă, promoroacă, rouă, e semn că casa lor va fi îmbelșugată. — IP.

Când de pe pădurile de brazi se ridică nori galbi la suprafața vîntului — numiți *mană* — anul va fi cu îmbelșugare în toate. — L.

Dați în ziua de sft. Gheorghe va fi rouă multă, orî va fi puță, e semn de an bogat. — IP.

Când *Sfințir* (9 Mart) găsesc pămîntul coperit cu omăt, anul va fi bun. — L.

Dacă iarna—la zile mari—va fi promoroacă multă, e semn de an belșugos în toate. — IP.

Cînd găinele fac ouă cu două gălbănușe, e semn de belșug. — IP.

Cînd uiți mămăliguța nesărată, e semn de belșug. — IP.

Biserica

Cine cade în biserică, în anul acela moare. — R.

Blăstăm

Omul blăstămat, și mai ales de preut, nu 'mai putrezește nicî după șapte anî, și atunci trebuie scos și răzămat 40 zile în zidul bisericeii, și trecătorii să-î zică : Dumnezeu să-l erte. — R.

Blînda

Ca să-ți treacă blînda de pe trup, să ieși de dimineață, să nu răsare soarele, pămîntul de la rădăcina gutuiului și să te freci pe piele. — A.

Boala

Să aibă tot omul la casa lui cîine negru sau pisică neagră, că nu se prea lipesc boalile. — A.

Cînd sînt doi vitei de gemene și se vor face boi, să tragă brazdă cu ei în jurul casei ca să nu se apropie boala de vite. — F.

Dacă se încunjoară satul cu o brazdă, cu plugul tras de doi boi gemeni, ori ce boală va fi în sat, se va tăia. — IP.

Bold

Bold dacă găsești, aii să vie oaspeți. — IP.

Bostan

În ziua în care a nins întăi, în acea zi primăvara să pui bostani, că se fac vrăjmaș de mulți. — IP.

Seminți incolțite de vei găsi în bostan, e semn de toamnă lungă. — IP.

Broasca

Cînd intră broaște în casă, e semn rău : va muri unul din casă. — V.

De-ți intră broască în casă, e semn că cine-va ț-a trimis ca farmeci, vrajă. — Atunci trebuie cu un băț s'o dai afară.

de soi: „Du-te la cine te-a trimis, că la noi nu ești prieten. Că ce te-a trimis, dă lui și de capul lui să fie” — IP.

Când cineva e bolnav și pe înserate vine o broască la ușă și în casă, crede că-î trimeasă ca farmece, de aceea o împinge în o țăpușă și o pune în pod la fum. — M.

Când broaștele cîntă întăi primăvara, e bine să te dai de cap de-a „cura'n cap”, dacă voești să fii sănătos peste an. — IP.

Când cîntă broaștele sara, are să fie vreme bună — V.

B u b e

Când dai pene pe foc, faci bube. — V.

Când bine să te uiți prin ciur sau prin sită, că faci bube pe cap. — V.

Când bine să mănînci grăunțe ferte, sau cucuși în săptămîni întăie, că faci bube pe cap. — V.

Cînd necă nu se lă, că faci bube în cap. — T.

Cînd copilul să nu fie alăptat fiind mama despletită, căci capul bube în gură. — R.

Cînd mănîncă mămăliga necernută, face bube pe limbă, — F.

Cînd mănînci fasole în săptămîna întăi din postul mare, faci bube. — V.

Cînd tei gunoi de la virful măturii, faci bube la degete. — V.

Cînd ingreunată să nu dea cărbuni aprinși cuiva, că face capul cu bube pe trup. — IP.

Cînd ziua de ajunul Crăciunului nu se dă cu pumnul nici cu pică, că pe urmă ciuți pumni dai, atîția buboi faci peste an, și pe palme dai, atîtea răni faci. — IP.

La 4, 5, 6 Decembre se zic *zilele bubatului*. Nu mănîncă nici boabe coapte, ci numai ferte. Ca să fie bubatul moale, se prepară turte (azime de pîne) la vecini. — T.

Cînd lahuza nu-î bine să meargă femeea cînd nu-î curată (de menstruații), căci copilul capătă o boală de cap numită *cap rotit*. Dacă femeea necurată a intrat în casa noului copil, trebuie să strîngă copilul de nas și să-î spue că nu-î curat, și atunci de copil nu se prinde nimica. — L.

Buratec

Cînd vede buratec întăi, îl dă peste cap și zice: „buratec buratec, cum îmi pari tu, așa să-mi pară vara de ușoară. — M.

Primăvara, cînd auzi pentru prima dată brotăcelul (răoanșelul) cîntînd, să te dai de trei ori peste cap, c'ășa e bine. — A.

Buric

Femeea însărcinată nu trebuie să treacă peste funie, că face copilul cu buricul încurcat pe după gît; nici nu trebuie să stea pe saci, că naște greș. — M.

Mama care păstrează buricul și moțul copilului său, să nu dea cînd se va face el mare să și-l rupă singur în bucaș și să-l arunce peste ogoare primăvara, căci va fi foarte deștept acel copil, și ce va vedea cu ochii, va face cu minile. — A.

Busuioac

În sara lui Sft. Vasile, fetele pun busuioac la partea de jos la ghizdelele fîntîni. Dacă a doua zi găsesc busuioacul promorocit, fata să va mărita în iarna aceea; iar de busuioac nu-l promorocit, fata nu să va mărita atunci. — V.

Buza

Cînd te mănîncă buzele, ai să săruți pe cineva. — IP.

Cafea

Cînd verși cafeaua, ai să eî bani. — IP.

Cal

Cînd calcî în tăvălitură de cal, faci trîntitură. — V.

Copiii se feresc a călca unde se tăvălesc caii; ei orîd să din astă pricină caii îi trîntesc. — Ș.

Cînd trag caii aer pe nări (cînd sforăiesc) e semn de ploale. — A.

Cînd caii vor sta cu dosul spre gard, tăcuți și gînditori, e semn că vremea are să se strice. — IP.

Cană

Dumineca să nu te speli pe ochi din cană ori din urechi din care beî apă, căci apoi va miroși urît. — A.

Candela

Cînd verși candela, e semn de moarte. — I. P.

C a p

Pe o moare cine-va (vr'o rudă mai ales) bărbații umblă cu capul descoperit, ear femeele cu părul despletit. — IP.

Pe un azil tunind întâia oară primavara, să te bați cu o piatră în frunte, că nu ai durere de cap peste an. — F.

Femeile să nu se ducă cu capul gol la biserică, căci e rău. — A.

Pe dormi cînd soarele e la asfințit, că pe urmă te doare capul. — IP.

C a r p ă n

Pe un sezî lângă carpăn în timp de ploae, nu-l bine, că te răcoște. — V.

C a r t e

Pe mîncă cu cartea deschisă, că uiți ce ai învățat. — IP.

C a s t r a v e ț i

Pe să se facă castraveții, leagă la vrejurile lor, coînăcelele rășului (o buruiiană cu flori rotunde și păroasă) și va fi bun de ei. — A.

Pe să nu bei apă după ce ai mîncat castraveți ori lapte, că ți răcoște. — A.

C ă c i u l a

Pe să nu umbli vara cu căciulă, că tragi a iarnă. — A.

C ă m e ș a

Pe să îmbraci cămeșă pe dos, umbli rău. — V.

Pe să nu te îmbraci cu cămeșă pe dos, că te urăște lumea. — F.

Pe să femeea îngreunată clătește cămeșii de-ale ei, să nu le răcoște gură ei de poale. — L.

C a p r i o a r a

Pe să primavara căprioarele sălbatece intră în sat, e a rău. — L.

C ă r ă b u ș

Pe să primavara umblă —sara—cărăbuși mulți, anul va fi rău. — L.

C e n u ș a

Pe să dai cenușa afară în zile de sec, vine uliul la găini. — V.

Cerul

În spre Sf. Vasile cerul se deschide și atunci vitele vorbesc între ele. Cine s-ar pune de pîndă să le asculte, moare scurt. — IP.

Cînd se deschide cerul, oamenii fac cruce și cer să li dea binele de pe cealaltă lume. — Ș.

Chef

După cum va vedea cineva întăi dimineața, un om leasă sau harnic, așa-i va fi cheful toată ziua. — GP.

Chibrit

Cînd îți poenese chibriturile, ai să ei bani. — F.; IP.

Chitie

Chitia dracului se găsește în virful format din colb pe vînt, și dacă vei putea să ridici colbul tocmai de jos, poți lua chitia, pe care punînd-o pe cap, poți intra și trece în unde nevăzut. — R.

Cioara

Cînd umblă cioarele și stăncile (ceucele) cîrîind, se va schimba vremea. — L.; F.

Ciorap

Dacă din întîmplare încalți ciorapii pe dos, ori cine ar încalca să te farmece, nu poate. — T.

Ciuda

Cînd să bate cineva în ziua de Ciuda, are să fie bolnav tot anul. — V.

Cîne

Să nu îți cîne roșu la casă. — F.

Cînd se tăvălește cînele în bătătură, are să vie cineva în casă. — F.; IP.; GP.

Cînd cînele se feștelește înaintea scării, are să fie bine în acea casă. — F.

Cînd se udă cînele pe părătele casei, femeii îi place să se mărit. — F.

Cînd scurmă cînele în prispă, ai să ai scîrbă. — V.

Cînd cînele face gropi pe lingă casă, este semn de schimbare. — R.

Câinele în urlă cînele pe lingă casă, trage a pustietate. — A.; GP.
Câinele urlă cîinii, vestesc a moarte. — F.

Câinele noaptea urlă cînele la casă, e semn saŭ că va muri
cineva din casă, saŭ că cei din casă aŭ să se mute în altă
parte. — V.; IP.

Câinele stăpînului pleacă de acasă la drum, și cînele urlă în
spatele lui, e semn că are să moară în scurtă vreme. — IP.

Câinele trage cînele pe nări (sforăeste), e semn rău de moar-
te. — A.

Câinele urlă cînele, femeea să întoarcă papucii pe dos, că stă
să se uite de urlat. — F.

Câinele pe care-l latră cîinii vrăjmaș, e răutăcios. — IP.

Clopot

Clopot îl se pare sunînd clopotul de la biserică, e semn că
cineva vine în curînd. — A.

Clopot se toarnă un clopot pentru ca să sune frumos, trebuie
să se sornească o minciună mare care să colinde multă lume,
să se minuneze. — G.

Cloșca

Cloșca să-ți cadă găinele la cloceală, caută o potcoavă, ce cade
pe drumuri, și o pună în cuibul găinelor. — A.

Cloșca clocește păseri, nu se coc ouă învălitate cu cenușă, că
să se ardă mulți puî în ouăle de sub cloște. — M.

Cloșca la luna nouă nu se pune cloșcă, că pe urmă toată ziua
să se puie. — IP.

Cloșca bate vînt nu se pune cloșcă, că es oule limpezi, fără
puie. — IP.

Cloșca cloșca nu se pune, că es puî monștri. — IP.

Cloșca scoate cloșca puîi, să-l puie în sită ori în ciurel și să-l
să se puie pe vatra cu foc, dacă vrei să-ți tralască și să nu-l fure
puie. — A.

Cloșca scoate cloșca puî întăi, îi cerni pe foc în sită și zie
la două ori: cînd a aduce mama apă cu sita, atunci să muriți
puie. — T.

Cloșca în cari aŭ stat puîi nu se leapădă, ci se strîng toate

pe un băț și se pun sub streșina casei, că pe urmă dacă se faci așa, puii se raslețesc de cloșcă. — IP.

Cocostîrc

Cînd primăvara vei vedea întăi cocostîrci multî, e semn că peste an ai să fi însoțit de mulți prietenî și oaspeți. — IP.

De ești holtei saū fată mare și vei vedea întăi primăvara 2 cocostîrci, e semn că în acel an ai să te căsătorești; de vei vedea unul numai, n'ai să te căsătorești. — IP.

Dacă strici cuibul cocostîrcilor de pe casă, acea casă va arde. — F.

Codiță

Dacă copilul născut are codiță după cap, copilul următor va fi fată. — IP.

Cofa

Cînd îți iese cu cofa goală înainte, ai să umbli bătut. — V.

Colac

În ziua de Sînzienne să face de oameni cîte un colac de Sînzieană, și-l azvîrl pe casă; dacă colacul rămîne acolo, e semn că ai să trăești mult; dacă cade jos, ai să mori. — V.

Cînd mirele ia mireasa de la casa ei, cum ese afară și o suie în trăsură, nașa rupe un colac de-asupra capului ei și bucățelele le asvîrle printre oameni, în patru părți. Toți strîng cîte o bucățică, și din acest colac pun în urechia vitelor pe cari le duc la tîrg de vînzare, crezînd că lumea se va uita la vite după cum se uită la mireasă. — M.

Aluatul ce rămîne pe covată după ce se fac colacii de al Vasile, e bun de dat amestecat cu tărîțe la vitele ce ar fi să lepede. — IP.

Comoara

Cînd vezi curcubeul, să iei două cufe de apă și să te duci în cote și în genunchi pînă acolo unde bea el apă, și acolo ai să găsești o comoară. — V.

Cînd un om a cărunțit numai pe-o jumătate a capului, acela a dormit cu acea parte, pe o comoară. — K.

C o p i l

Copilul, pînă la botez, nu trebuie lăsat singur în casă căci vine dracul și-l înlocuește cu unul ce este moale, și crește, pînă la bătrînețe tot moale, de trebuie alăptat și legănat toată viața. — R.

Nu se pășește peste un copil, că nu crește. — M.

C u c o a r e

Cînd trec cucorile, copiii înfig cuțitul în pămînt, apoi se dau de-aberbeleacu, și astfel le opresc și le fac de-și perd brutoul. — GP.

C u c o ș

Dacă cîntă cucușii dimineata, din noapte și pînă se luminează de ziua bine, va fi ziua bună. — A.

Ziua cînd umblă cucușii cu coada lăsată în jos, e semn de ploaie. — A.

Cînd cîntă cucușii ziua, e a moloșag. — L.

Cînd cîntă cucușii decusară, fi a moloșag. — V.

De va cînta cucușii după scăpătutul soarelui, se va schimba vremea în ziua următoare. — A.

Cînd cucușii cîntă toți odată, fac a ploae — F.

În ori ce timp al anului de vor cînta cucușii în pătul, vremea se va schimbe. — IP.

Cînd cucușul cîntă în prag, vin musafiri. — GP.

De-ți va cînta cucușul pe pragul ușei, nu e semn bun; de aceea trebuie să-l gonești; iar de va cînta pe gardul din bătaie, atunci laudă pe stăpînu-său, ci că-i om de treabă cum nu e altul. — A.

Femeea însărcinată să nu mănînce inimă de paseră rea, sau o cucușul, căci va face copii răi. — A.

Dacă ai cucuș bătrîn, găinele nu fac ouă cu sămîntă. — A.

C u c u l

Cînd ți-a cînta cucul în față are să-ți meargă bine tot anul. — V.; IP.

Cînd îi auzi cucul întăia oară și vei fi bolnav, atunci bolnav vei fi toată vara. — V.

De vei auzi cucul întâi pe nemîncate, tot anul îți va merge rău. — GP.

Trebue să te îngrijorești ca să ai bani în pungă cînd o să cînte cucul, alt-fel nu ai să ai bani peste an. — IP.

Cînd cucul cîntă și noaptea, va fi an bun. — L.

Cînd îți cîntă cucul în stînga, nu e a bine. — IP.

Cînd cîntă cucul aproape de casă, e semn de moarte. — GP.

Dacă îți cîntă întâi cucul aflîndu-te la „necesități“, o semn că în acel an ai să mori. — IP.

Primăvara cînd ești dimine ața afară, fără să fi gustat ceva și auzi cucul pentru prima dată, te a spurcat și-ți miroasă gura; asemenea, cînd te spurcă pupăza, îți miroasă dinții toată vara; de aceea e bine să ei măcar o firimitură pe limbă. — A.

Craca pe care cîntă cucul întâi, să o ei și să o porți în stă ca să asculte lumea la tine ca la cuc. — T.

Cucuveica

Cînd cîntă cucuveica pe casă, vă muri cineva din oase aceea. — V.; IP.

Cînd cîntă cucumeaua (cucuveaua) pe coșul casei ori pe alte oleaburi, e rău de pustietate; cică moare cineva din casă. — A.

Nu-i bine să îngini cucuveica cînd cîntă, c'apoi ai să pitești ceva. — V.

Cuptorul

Cînd arde funinginea de la gura cuptorului, are să vă mușască. — L.

Nu-i bine să te *inchelt* (încalți) pe cuptor, că mor porcii. — V.

Cușitul

Cînd îți cade cușitul din mîna și se înfinge cu vârful în pămînt sau în podele, o izbîndă mare ai să capeti. — F.

Curcubeu

Curcubeul este briul lui D-zeu. — L.

Cînd se face briul popei (curcubeu) pe ceri, e semn că va sta ploaea. — A.

Femea care vrea să aibă pelița albă și lucie, să se spele cu apă din coada curcubeului. — F.

Când cineva se va duce în genunchi să bea apă de unde bea și curcubeul, de va fi fată, flăcău se va face; iar de va fi bărbat, se va preface în fată. — L.; V.

Deochiu

Că să nu se îmbolnăvească copilul de deochi, să-I faci un băchiu cu cenușă albă. — F.

Dochia

Baba Dochia (1 Mart) e îmbrăcată cu 12 cojoace; în fiecare zi lepădând câte unul, vremea se tot schimbă. — L.

Drac

Când doi spun același cuvânt de odată, atunci crapă un drac de ciudă. — K.

Când copilul perd ceva, scuipă în palmă și descintă: „scoate drace ce ai furat, că te-oii bate spinzurat“! apoi lovește în palmă și unde sare scuipatul, într'acolo zice că e lucrul. — GP.

În jud. Suceava, formula e aceasta: „Scoate drace ce-ai furat, că te-oii bate spinzurat, în mijlocul drumului cu fierul plugului“. — G.

Când ți se pare că te strigă cineva, să nu răspunzi, că atunci diavolul te strigă ori te întreabă, fiind el la rămașag cu Dumnezeu. — IP.

Drum

Când ești pornit la drum și te-ai înturnat înapoi, ai să sergi rău. — V.

Dumineca

Dumineca nu să tae pasere, nici alt-fel de dobitoac, că pe vremea nu-ți merge bine în acele dobitoace, fiind în același timp și un mare păcat. — IP.

Epure

Epure de-ți esă înainte la drum, n-are să-ți meargă bine. — F.; IP.

Când îți iese iepure înainte, ai să prăpădești ceva. — V.

Farmede

Copilul ce se va naște cu semn pe față, are să fie fermecător. — IP.

Făină

Nu e bine să cerni făină în ziua de Paști, căci din tărtolele acele se fac locustele cari pustiesc câmpiile. — IP.

Cînd pleacă cu mortul la groapă, se cheamă un copil și i se dă peste prag o strachină cu făină ca să aibă mortul pe lumea aialaltă. — T.

Fecioară

Cînd tinerii merg la cununie și pe drum se va întîmpla vre un accident nuntașilor, e semn că mireasa nu e fecioară. — IP.

Femeea

Printre oi nu trebuie să umble muere, că nu le merge bine. — IP.

Fereastră

Cînd asuză ferestrele, are să ningă. — V.

Fier

Să nu furi lanțuri ori alte lucruri de fier, că pe lumea cealaltă și le atîrnă de gît. — A.

Filipii

La lăsatul de sec de Crăciun (14 Noembrie) și la trei Sfinte (30 Ianuarie) se ține trei zile *Filipii*. Nu se scoate gunoiul afară, că e rău de *gavăt* (lup); nu se lucrează alt ceva nimic de cît se spală cămăși ca să opărească gura gavatului. În aceste zile înțepi *bubațul*, dacă ai coase sau ai împleti. — T.

Fîntîna

La vre-o fîntînă (put) adîncă să nu te uiți în fundul ei, căci ametești și cazl. — A.

Foarfece

Cînd pui foarfecele pe masă, nu-î bine. — V.

Foc

În dimineața Joiî mari din săptămîna mare de lîngă Paști, înainte de a cînta cucoșii a treia oară, oamenii fac focul prin ogrăzi. Această închipuește focul unde a fost oprit apostolul Petru și întrebat, și unde s'a lepădat de Isus înainte de a cînta cucoșul a treia oară. — Ș.

Fumul în sobă de vueste, e semn că te vorbeşte cineva de rău. — IP.

Când lueşte tăciunile în foc, are să fie sfadă în casă. — V.
Să nu stupeşti în foc, că îţi stupeşti sufletul. — F.

Nu lăpuşca rîndunica, nici cocostîrcul, nici cucoara că ai să ai pagubă de foc. — F.

Moara cînd stai la luminare, să nu te uiţi la umbra-ţi pe perete, că-î rău de foc. — A.

În ziua de Foca nu se lucrează nimic, că e primejdios de rău. — IP.

Să nu flueri seara în casă, că-î rău de foc. — A.

Când pui lemne de soc pe foc, te dor măselele. — V.

Când, după ce se trece focul, jaratecul străluceşte mult în sobă, e semn că are să fie frig. — G.

Când dai (cuiva) foc Lunia, vine uliul la găini. — V.

F l o r î

Când uzi florile Dumineca, fac vermi la rădăcină. — L.

Dacă ramurile de măr, vişin, etc. ce se pun în ziua de sf. Varvara în oale cu apă, vor înflori pînă în ziua de Florii, e semn de an bogat; iar de nu, e semn de an sărac. — IP.

F l u t u r e

Fluture roşu de vei vedea întîi primăvara, e semn că peste ani vei fi sănătos; iar de vei vedea fluture galbăn, ai să fii bolnavicios. — IP.

F r i g

Dacă în ziua de 40 de sfinţi va îngheţa şi va fi frig, e semn că va fi frig şi va îngheţa pînă în ziua de Sfîntul Gheorghe. — IP.

Toamna cînd piţigoii, ciocirlianii vor ţîrii pe lingă casă, lăptăle, etc. e semn sigur că frig o să fie în scurt şi chiar poate o să cadă. — IP.

F r i g u r i

De zaci de friguri şi vrei să te lecueşti, să arunce cineva apă peste tine, pe cînd dormi, o doniţă de apă şi cînd vei sări din somn speriat, frigurile vor fugi de frică. — A.

Fulger

Cînd fulgeră, cîcă scăpară sfîntu Ilie să-și aprinză leaua. — A.

Fum

Cînd fumul din sobă năvălește une ori în casă, e semn că vremea o să se schimbe. — IP.

Cînd fumul din hodgeag se sue drept în sus, e semn de vreme bună; cînd se împrăstie pe pămînt, va vremui. — I., IP.

Furnica

De vor eși furnici cu aripi din pereții casei, nu e semn bun. — A.

Fusta

Cînd fusta ți se desleagă așa de la sine, e semn că te dereste cineva. — IP.

Găina

Nu e bine a tăia găinele împedicate. — T.

Cînd strîgi găinele pe la ajunuri, n-ai să ai găini. — V.

Cînd cîntă găina cucosește are să ți să întîmple ceva rău. — V.

Cine fură găini, pe cea lume e pus să le numere penole dar cînd crede că apropie de numărat, vîntul vine și nufte penele, și perde numărul. — IP.

Apă neîncepută amestecată cu făină de păpușoi arsă, e bună de dat găinelor bolnave, stupind asupra lor. — F.

Cînd găinele se înbolnăvesc, să le dai unt de pe topor. — F.

Cînd minîncei labe de găină, ai să spui minciuni. — V.

Cînd primăvara vezi grăuri mulți zburînd, e semn că ai să scoti mulți puî de găină pe vară. — IP.

Să nu minîncei inimă și cap de găină, că-ți mor părintii. — T.

Cînd dai puî micî afară în ogradă, să-i puî în poală, și să eși afară cu ei, cu ochii închiși, și punîndu-i jos să zici: „Cum nu văd eū amu, așa să nu vadă cioara (ori uliul) puîl. — I.

Să zice că găina după ce ouă și se dă jos din culb, cînd citecidăcește, ar zice: „unde puî nu mai găsești. — A.

Geana

Cînd geana dreaptă se bate, o bucurie ai să ai, iar cînd se bate cea stîngă, ai să ai supărare. — F.

G h e b o s

Oșdul zămislit spre o serbătoare, ese ghebos. — F.

G h i a ț a

Când sf. Neculai găsește Bistrița neinghețată, pune pod peste ea (pod de ghiață). — L.

G î s c a

Iarna—pe timp de ger—dacă ghiștele fac ea și cum s-ar călca vara, e semn sigur că vremea o să se moaie. — IP.

G î t u l

Când mortului i-î gitul moale, e semn că are să mai moară încă cineva din casă. — IP.

Când îți chiorăe gitul, ai să bei vin sau rachiu. — K.

G r i e r i

Pentru a alunga grierii din casă, cari prin cîntecul lor ne bântuiesc lumea, prinde un grier, leagă-l cu o ată și tirindu-l afară din casă îl batjocorești în tot felul. Ajungînd la o răspântie de drum, îl aninî cu ată de un stîlp și-l lași acolo. Toți grierii din casă vor eși pentru a nu se mai întoarce nici odată. — G.

G r î ũ

Când seceri la grîu, să lași un peticel numai cît cuprinzi cu brațul — numit *barba lui Dumnezeu* — în mijlocul lanului, să așă e bine. — A.

G u n o i u l

Gunoitul nu se svirle nici odată în fața soarelui, că-î pătezi țara, și el pe urmă vara ne arde semănăturile, iar iarna lasă pe noi slobod gerului de ne gâtește vitele și pe noi cu frigul lui. — IP.

Când dai gunoitul afară după asfințitul soarelui, nu-î vine. — V.

Gunoitul sara nu se dă afară, că pe urmă nu vin vacile la vitel. — IP.

Gunoitul din ziua de Sf-tul Gheorghe să-l lepezi la rădăcinile pomilor, că rodese bine pe urmă. — IP.

G u r a

Nă nu dai ceva din gură, că-ți dai puterea. — A.

G u ș t e r u l

Gușterul — pe de gușter — uscat, prins în luna Marti e bun de gușter, o boală de gtt, un fel de răgușală. — L.

H a m

Cînd se va desprinde hamul la plecare, să te întorci acasă, căci vei avea primejdie în drum. — F.

H o r n

De strigi pe gura hornului pe cine dorești, vine de grabă. — IP.

H u l u b u l

Să nu îți hulubi în casă, că ei fac a sărăcie. — F.

Căpățina de porumbel nu se mințică, căci e rău de oftică. — A.

H u h u r e z

Cînd cîntă huhurezul în pădure, îi a vreme rea. — V.

Cînd îți cîntă huhurezul întăi, ai să fi bolnav. — V.

I c o a n a

Cînd icoana cade din cuiu așa de la sine, e semn de moarte. — IP.

Cînd plesnește icoana, se arde, că ea este cea mai mare nenorocire a casei. — T.

I m b r ă c ă m i n t e

Să nu îmbraci haina pe dos, că se strică vremea. — A.

Dacă îmbraci haină pe dos, nu-ți merge bine în acea zi. — II.

Cînd, fără să vrei, îmbraci sumanul pe dos, are să te bată cineva. — V.

Cînd cumperi vre-o toală (haină) nouă să nu o iei întăi de Marti la purtare. — A.

Cînd croești o haină Simbăta și o isprăvești tot Simbăta, omul a cărui e haina moare cu siguranță. — IP.

I n s u r ă t o a r e

În an mare nu-ți bine să te însori. — L.

I n ț ă r c a r e

Cînd întărci copilul, să îmbraci (femea cu copil) o cămeșă cu gura la spate și să zică: „cum am întors cămeșa, așa să se întărcă I. de la țîță. — L.

Ț o r

Juile de după Paști nu se ară, nu se lucrează la câmp nimic, că e primejdios de secete, trăsnete, etc. — IP.

(Vezi și „unghie“)

J u d e c a t ă

Când tai urzala pânzei, să nu coși cu ea cămeșile, că nu e dreptate când te duci la judecată. — F.

J u g

Jugul ce a servit la trasul boilor nu se pune pe foc, că e mare păcat. Omul ce a făcut asemenea treabă, nu poate muri plin ce nu i se pune sub cap un jug. — IP.

Tandură din jugul boilor să nu puie nimeni pe foc, că la moarte se va căzni mult pînă să-și dea sufletul; se va bate la moan ca boii când trag la jug. — A.

L ă u t o a r e

Când te lași Lunta, e rău de urli. — V.

Nu-i bine de lăut Marța, că cică-i rău de napaste. — V.

Nu-i bine de lăut în zile de sec, c'apoi când mori, te uită neacaldat. — V.

Indată după ce te-ai lăut, e bine să te speli cu apă rece, că de nu, apoi șede Maica Domnului în genunchi. — V.

L i l i a c

Liliacii cari se găsesc prin biserici sînt șoarecii cari, mîncînd stafură, se fac liliaci. — T.

Să se afunde un păr de liliac, ca să treacă ceasul cel rău. — F.

Să prinzi un liliac, să-l despoi de piele pe care să o prăjești, să o faci praf; bînd acest praf cu apă neîncepută, te vindeci de ori ce boală. — F.

L i m b a

Cînd te doare vîrful limbei, ai mîncat ceva cu spurcat de șoarec. Ca să-ți treacă, dă vîrful limbei de pîrete. — L.

L i n g u r a

Cine face *roșeață* (1) în nas, să se atingă cu coada lingurei înălțită, că-i trece. — A.

1). *Roșeață* se cheamă o beșicuță care ese în nas, și produce o durero mare.

L i n ț i

Grăunțe din sită nu se dă la porci, că fac carnea cu „linți” — IP.

Cînd dau femeile la porci mîncare din poală, atunci carnea are să facă linți. — V.

L î n a

Babele care fură din lîna ce le-o dai de tors, pe ceea lume o scarmănă cu dinții. — IP.

L u m î n a r e

De aî vre-o luminare aprinsă în mină, să nu lași să stingă cineva, că e rău de moarte. — A.

Luminarea de la Paști e bună de aprins cînd afară e furtună, prapastie. — IP.

Luminarea din ziua de Paști, cînd esă preotul cu învierea, e bună de păstrat pe vară cînd sînt slozi. — L.

Cînd după cununie, să arde toată lumina îi semn că omul cununat nu va trăi mult. — V.

Dacă în timpul cununiei se va trece mai tare luminarea mirelui, e semn că el are să moară mai degrabă; dacă se va trece a miresei, mireasa va muri mai degrabă. Dacă două luminările sînt trecute tot una, atunci tinerii la vremea lor o se moară odată. — IP.

Să nu fie trei luminări în aceeaș odaș. — F.

L u n a

Cînd luna are în juru-i țarcalan (un cerc gălbui) va vre-mui. — L.

Cînd pe lună o minîncă *vîrcolacii*, va fi război ori răzmeriță. — L.

Cînd luna—crațu nou—e cu cornurile în sus și cu burduvul în jos, va fi secetă; dacă e cu burduvul în sus și cu coarnele în jos, e a ploae. — L.

Cînd e lună nouă nu se răsădesc pomi, nici nu se sîmăna legume, că fac numai floare și roadă nu. — L.; IP.

De vezi lună nouă, să nu spuî în casă celorlalți cari n'au văzut-o, căci veî sparge ceva. — A.; IP.

Cînd vezi lună nouă, eși în bătătura casei și te adresezi la

cu următoarele cuvinte: lună nouă, lună nouă, tale plînea'n
sună: (te jumătate, mie sănătate. — A.

L u n ă

Lunca nu să umple borș, că să scaldă dracul în el. — IP.

Lunca e bine să iei, dar să nu dai. — IP.

Lunca nu se dă sub nici un cuvînt nimic din casă, ogră-
dă, etc., că pe urmă tot dai și pagube ai. — IP.

(Vezi și: apă, foc, lăutoare, mîncare, sare.).

L u p

Cînd primăvara—mai ales pe unde sînt ape—vor urla lupii
cîntînd la deal, e semn sigur de viitură mare de apă. — IP.

Cînd la drum îți ese lupul, are să-ți meargă în plin. — F.

În spre sf. Andrei să nu măturî casa, că-ți minîncă lupul
stela. — F.

L u t

Lunta nu se aduce lut de lipit, că aduci fel de fel de gîn-
taul în casă. — IP.

Mama pădurei

Cînd copiii micî plîng noaptea, se face seara de *mama pădu-
rei*. Se ține copilul în brațe și în umbra lui se dă cu toporul
de trei ori, zicînd:

Fugi nălucă
prin prelucă,
prin răzor,
printre răzor,
că te taiu cu ăl topor. — T.

M a n a

Dacă vrei ca vacile să aibă lapte mînos, trebuie ca să pască
terba cu rouă toată noaptea în spre sf-tul Gheorghe. — IP.

La cei ce au vaci cu lapte nu se vinde unt, brînză, că-ți
va mana vacel. — IP.

Ca să nu-ți mai poată lua nimea mana de la vaci, în spre
sf-tul Gheorghe să faci cu un spîtelnic bortă în un corn a
vacel, și înlăuntru să puî o bucățică de pine și sare. — Gaura
e astupî apoi cu un cep de lemn. — IP.

Nu să vinde, nu se dă nimic de sămânță la alții, până ce nu vei sămăna tu întâi; altfel, îți dai mana, norocul. — IP.

M a r ț i

Să nu începi la lucru de Marți, că nu-ți bine. — A.
Marția să nu pleci la drum, că nu-ți merge bine. — F.

Nu te muta Marța nici odată, că nu e bine. — IP.

(Vezi și: *lăutoare, oae, tors, unghie.*)

M ă m ă l i g a

Cînd mîninci mămăliga din ceaun, dă ulul la puț. — V.
Cînd razi ceaunul, nu-ți bine să lași mămăliga pe ligură. — V.

Nu-ți bine să dai mămăliga caldă la cîni, că turbă. — V.
Mămăliga ce rămîne pe melesteu nu se mîinecă, că te mîinecă pe urmă lupul. — IP.

Să nu tai mămăliga cu ața de jos în sus, căci se scumpește popușoiul. — K.

Dacă pe mămăliga ce faci vor fi dungii, crăpături, e semn că ai să faci drum mare sau mic, după cum vor fi și dungile pe mămăliga. — IP.

M ă n ă s t i r e

Să nu cumperi nimic ce a fost mănăstiresc, că-ți aduci păcat și pagubă în casă. — F.

M ă r g e l e

Băiatul cînd e mic, să nu pună mărgelile la mîini ori la picioare, căci cînd va fi mare și s-o îmbăta vre-dată, va plînge; numai fetelor le e dat să poarte mărgelile. — A.

M ă r i r e

Copilul născut în zi mare, are să fie om mare. — IP.

M ă t u r a

Să nu dai cu mătura în copil, că nu crește; nici în holtă, că nu se însoară. — IP.

Cînd dai cu mătura în vite, îi a pagubă. — V.

Nu e bine să dai cu mătura peste piciorul cuiva, că nu se mai însoară. — K; T.

M e r c u r i

Mercurea nu se spală cămeși, că pe ceea lume beî zoala. — IP.

(Vezi și: *unghie, văduvie.*)

M e r e

Înitate de sint-Ilie să nu svîrlă cu mere în sus, că bate
pestea cît merete. — L.; V.

M i e l

De vei vedea întăi primăvara miel alb, tot anul vei avea
cîntec bună; de vei vedea negru, inima-ți va fi neagră. — GP.
Cînd vezi miei negri întăi, aŭ să te mînînce puricii. — V.; IP.
Dacă primăvara vezi întăi miel alb, n'are să te mînînce
puricii peste vară. — IP.

M i n t e a

Nă nu coși nimic pe tine că îți coși mintea. — F.

M î n e

Cine doarme strîns, cu mînele între picioare, trage a să-
scăpe. — IP.

Cine petrece mortul, trebuie să-și frece mînele cu țărna de
pe groapa mortului, alt-fel îi amôrțesc mînele. — IP.

Cînd ai plesnit (pălit, poenit) o găină sau cîne, și e mai
mal să moară, calcă-ți mînele și atunci are să scape de
moarte. — V.

Mînele copilului mic nu se sărută, că pe urmă îi cad u-
rte, și nu se mai joacă cu ele. — IP.

M î n c a r e

Cînd mînînci ceva și-ți cere cineva, să nu-ți zici doară „na“,
ci să nu-ți dai, căci de-l mînți, atunci îți mînți pe cel de-
și morți. — A.

Cînd mînînci și să uită un băet, și dacă nu-ți dai și lui să
mînce, băetul nu crește. — V.

Cînd mînînci, scurge strachina, să nu rămînă picătură
mînce, ca să i-se scurgă ochii lumii, uitîndu-se după tine. — A.

Nă nu mînînci nimic cînd scapătă soarele, căci vei face
ca la gură (niște albețe ce se fac de o parte și de alta la
închietura gurei). — A.

Cînd mînînci cu pălăria sau căciula'n cap, atunci dracu
rîde și D-zeu plînge. — K.

Nu tine blidul pe brațe cînd mînînci, că faci a calicie. — IP.

Nu mînce pe vatră, că tragi a calicie. — IP.

De ești căsătorit, nu mîncea pe vatră, că tragi a buclăole, a văduvie. — IP.

Cînd ești la masă, și-ți cade dumișorul din mîna, ori de la gură, îl e foame vre-unei rude ori vre-unui părinte mort, însă nu-l lasa jos, c'apoi îl fură diavolul și păcat, că-l dai să mînce. — A.

Cînd îți niți mîncarea în mîna, și-ți flămînd un neam. — V.

Cine în ziua de Crăciun, mîncea întai carne de vrabie, acela e ușor vara la muncă ca vrabia. — IP.

Cînd scapi bucățica de la gură, e semn că un neam sau un prietin e flămînd. — IP.

Cînd va curge zeamă de lemne în oala cu mîncare, atunci dacă vei mînce, ai să faci viermi. — V.

Cînd mînceai Sîmbăta nespălat, nu s'apropie ingerul patruzecii de zile de tine. — V.

Femeea însărcinată dacă mîncea carne de vinat, trebuie să strîngă un os din acel animal, și să-l pue în scăldătoare copilului; alt-fel copilul face niște răni ca acele de vinat. — M.

Cînd mîncea cineva și nu strînge masa îndată după mîncare, nu-i bine, căci de se va duce cu vite de vînzare, va șede mult în tîrg. — V.

Cînd mînceai Lunia de fruct, să îmbolnăvește o vită. — V.

Cînd mînceai fărmațurile cari cad pe mămăligă, te năpăstuește cineva. — V.

Nu-i bine să mînceai la straturî, că face ceapa sau usturoiul viermi. — V.

Pasere, vită rătăcită nu se mîncea, că pătăștii ca *Ară* [capeți pînticărie mare, lepezi matele]. — IP.

Dacă se dă cuiva mîncare prin fereastă afară, acelaia îi vine să se tot ducă. — M.

Femeea ingreunată să guste din ori-ce are poftă, și nu se spurcă. — R.

Cînd mînceai trufandale de legume, cereale, fructe, etc., trebuie să zici: „Sănătate nouă în gură veche. — IP.

Cînd mînceai lingă fîntină nu-i bine, că uiți toate cele. — V.

Când te duci cu cofa după apă, să nu mergi mîncînd, căci se uită minte nimic. — K.

Furcica nu trebuie să taie paserile pentru mîncare, că merge la celor ce mîncă. — F.

M i ț a

Cînd dragi mitii, i-s dragi și copiii. — K.

Nu nu iai la casă miță neagră, că îți pe dracu în casă. — F.
Nu nu duci miță la mutat peste apă trecătoare. — R.

Cînd te muți la altă casă să nu iei miță, că nu e bine. — IP.
Nu nu mîncîci după miță, că te ostigești. — IP.

Pînd de miță dat în mîncare cuiva, se înflă, tot tușește și se poate pînă moare. — M.

Cînd să uită mița la fereastă, îi a vreme rea. — V.

Cînd mița se spală, i-a moloșag. — L.

Cînd mița șede-n vatra focului și să uită în cuptor, are să fie frig. — V.

Cînd se sue mița pe sobă și se uită spre ușă face a frig; cînd se culcă în mijlocul casei sau la prag, are să se în-săracă. — L.

Cînd mița se uită la gura sobei și umblă după căldură, are să fie vreme friguroasă. — L.

Nu nu duci mița în car sau căruță, că slăbesc vitele trăgătoare. — IP.

M o a ș a

Moșele, cînd mor, nu sînt primite nici la raiu, nici la iad. Dacă se tem de moașe, și le trimet la raiu, dar acolo sf. Petru le oprește. Atunci moașa se duce iar la iad, și iar e respinsă, și respinsă-i și de la raiu; a treia oară, alungată cînd de la iad, se duce la poarta raiului cu cîștirea în mîna dreaptă și cu celelalte instrumente în tașcă, și trecînd cu de-a-sila pe lângă sf. Petru intră în raiu de unde nu mai iese. — G. 1).

M o a r t e

Cînd se duc să dreagă mortul (iau un mestecău și-l înfig în mormînt, pun tărițe acolo, aprind cîștirea), se duc și se întorc cu tîrîșul [nu vorbesc], ca să nu moară al de acasă. — T.

1) Spus de d-na Maria Bosinceanu, din Folticeni.

Cînd zaci și-ți ese stîrlicî pe trup, e semn de moarte. — IP.

Noiți negre de-ți ese pe unghiî, e semn de moarte. — IP.

Cînd se stîrnește de odată furtună, vînt și ploae sau viscol, trebuie să se fi făcut moarte de om. — F.

Dacă e vre-un mort în sat, și strigă vre-un gazar ori alt ce-va prin sat, se zice că în curînd mai moare ș-alt cineva. — A.

Murătura

Cîne, miță să nu ucizi, că se fac murăturile bune. — IP.

Musca

Copilul cu „muscă“ pe nas, n'are se trăească mult. (Muscă e un fel de vînă veșnic neagră). — IP.

În contra frigurilor se iaū trei muște de cal viî, și se pun în cîte o boabă de vișină (dulceață) și se ia dimineața pe inima neincepută. — T.

Mușcătura

Cînd te-a mușcat circîiacul, să te stringî bine mai în sucul mușcătorei, ca să nu se împrăștie veninul în tot trupul, și să te leagăne 40 de inși cu cîte o mină, în o pătură, ori de nu apoi 20 inși cu amîndouă minele, că te ușurezi. — A.

Nas

Cînd te minîncă nasul, ai să plîngi. — IP.

Naștere

Mamă îngreunată să nu toarne apă pe minî cuiva, nîc ciubotele se tragă, că pe urmă nu poate naște copilul, plu'ce nu va bea apă din pumnîl aceluia, saū din ciubotele lui. — IP.

Cînd mama e îngreunată, să nu se uite hulpav la vre-o li ghioană, nebun, monstru, etc., că face copilul ca acela. — IP.

Femeea cînd nu poate naște să bea apă din pumn. Vasele din casă ce staū cu gura în jos să se așeze cu gura în sus. — L.

Funie și sfleder sub patul unde doarme femeea groasă să nu fie, că se chinuește la naștere. — L.

Cînd se taie pinza și în casă este femeie îngreunată, înoc lecă pe fuștei (două bete, care fac crucișul firelor) și ești afară. De vei vedea animal ori om parte femeescă, femeea va naște fată; de vei vedea parte bărbătească, femeea va naște băet. — L.

Când vine mireasa de la biserică, stă în vatră pe o șea cu pe băiat frumos în brațe și se uită pe coș, ca să facă copii frumoși. — T.

Copilul care se naște cu spînel în frunte, îi mor părinții. — T.

N e v ă s t u i c a

Nevăstuica a fost fată de popă, și de leneșă ee a fost s'a făcut animal. — T.

Când se ivește unde-va o nevăstuică, se pune o furcă și se fus, și ea fuge. — T.

N o r o c

Când mama naște copilul cu cămeșă (un fel de beșică, pelia), acel copil are să fie om mare, cu noroc. — IP.

Când oprești din ziua de Paști un ou roșu, să-l acoperi cu o bule de ceară pe mijloc ca să-l poți lega, apoi să-l atîrni în vînt în casă, și la un an (la celalt Paște) să-l spargi, și de-l vei găsi cu viermi, vei avea noroc, iar de nu, nu. — A.

Când îți scîrție ușa dimineata, îți intră norocul în casă. — F.

Când dai gunoii afară, pe la asfințitul soarelui, îți dai norocul afară. — V.

Nu omori șerpele de casă, că omori norocul — F.

Copilul care doarme cu fața în sus și cu mînele peste cap, e copil cu noroc și trage a belșug. — IP.

Când îți ese cu plin, îți merge bine. — V.

Dacă oul de la Paști îl păstrezi 40 zile, și în acest timp se se strică (imputește), e semn că ești om cu noroc. — IP.

N u n t a

Când se întîlnesc două nunți, unul din soți va muri. — M.

Când zestrea unei fete mari cade așa de la sine, e semn că în curînd se va mărita. — IP.

Când are să fie o nuntă, caii plîng cu trei zile înainte. — L.

O a e

Când iarna — pe timp de ger — oile nu vor mai mîncea cu poftă ca pe ori-ce timp de ger, e semn sigur că vremea o să se moae în scurt; dacă însă oile — pe timp moale — vor însope a mîncea cu poftă și iutală, e semn că vremea are să se înăprească în curînd. — IP.

Cînd lucri Marți sara, nu-î bine de oî. — V.

Dacă dimineata, în perdea, oile se bat cap în cap, are să bată vîntul în acea zi. — IP.

O a l a

Cînd fierbe oala la foc, și pe urmă dacă ai luat-o și ai pune pe laița ea tot fierbe, e semn că ai să trăești mult. — V.

Locul oalei cînd o îei de la foc, de pe vatră, să-l astupi, cu alt-fel rămii cu gura cascată la moarte. — L.; V.

Să nu te niți în fundul oalei, ci dă eu lingură de vrei să afli dacă mai e ceva în ea. — A.

Să nu leși oala la soare, căci cînd vei mai ferbe în ea, va mirosi urît. — A.

Să nu mininci din oală, că-ți plouă la nuntă. — IP.; GP.; B.

O b r a z

Cînd îți ard obrazul, te vorbese de rău. — GP.

O c h i ũ

Cînd îți joacă un ochiŭ, ai să plîngi. — V.

Ochiul drept de ți se bate, e a bine. — IP.

Ochiul stîng de ți se bate, e a supărare. — IP.

Cînd ți se zbate ochiul drept, vei păți ceva. — V.

O g l i n d a

Oglinzile trebuie să fie acoperite cînd e mortul în casă, ca să nu se vadă în ele, căci mai moare cineva în aceeași casă. — R.

Cînd se strică oglinda, unul din casnici moare. — F.

Noaptea nu e bine să te uiți în oglindă. — A.

O u

Cînd bagi ouă în foc să se coacă, să nu vorbești, că de vei vorbi, vor plesni. — A.

Cînd găinele fac ouă mici, părăsite, e semn de sărăcie și se zice că diavolul a călcat găinele. — IP.

În dimineata zilei de Paști, cînd se spală, pune în cîntă cu apă un ou roșu și un ban, ea să fie și omul roșu și să nătos, peste an, ea oul. — M.

Dacă în sara de lăsatul secului mininci un ou, are să-ți pară postul scurt, — IP.; V.

Când pui ouă de rată noaptea, ratele cînd vor fi mari se lasă în poiată; de le pui ziua să ouă pe afară. — L.

Cine a fura ori a tăgădui un otî, are de la D-zeu 7 ani de sărăcie. — L.

De-ți fură din ouăle păsărilor, rău îți merge în pasări pe urmă. — IP.

P a g u b ă

Nu nu ții la casă, în ogradă, plopî și brazi, că sînt copaci de pagubă. — F.

P a i n g ă n

Cui paingăni vei omori, atitea păcate îți va ierta D-zeu; că paingănu e bală spurcată. — A.

Cine omoară un paingăn, îi iartă D-zeu șapte pacate. — K.

Cînd se lasă paingăn din pod în fată, aș să vie oaspete. — F.; V.; IP.

Cînd se lasă paingăni ziua de la strașina casei în jos, e semn că-ți vor veni rudele. — A.

P a l m a

Palma stîngă de te va minca, ai să dai mîna cu cineva. — IP.

Cînd te minînce palma stîngă, ai să îei bani; iar cea dreaptă, ai să dai. — IP.; GP.

Cînd copilul de țîță ține palmuțele întinse, are să fie darnic, generos. — IP.

P a s e r e

Puiul cu cinei degete nu se taie, că acela e norocul paserilor. — IP.

În ziua de Crăciun să minînci întăi carne de păsărică, ca să îți ușor ca paserea pe vară. — În părțile noastre fie-care se pregătesc cîte-va păsărici. — A.

Cînd se adună paserile și vrăbiile toamna pe la arie, iarna va fi mare și geroasă. — F.

Cînd intră pasere zburătoare în casă, pe fereastră sau ușă, aduce o veste bună. — F.

Cînd te va murdări o pasere în zbor, ai să ai o supărare despre o pagubă mare. — F.

Nu e dat femeilor creștine să taie paseri, căci ar fi și ele ca femeele nebotezate. — F.

Păcură

Sub patul unde e culcat copilul, trebuie să stea în primele săptămâni ale facerii un hîrb cu păcură; cînd femeea necurată intră în casă, necurătenile ei se prind de hîrb, nu de copil. — L.

Păduche

Păduche de-ți ese pe frunte, e a pagubă. — IP.

Păduchele găsit pentru prima oară pe capul copilului, trebuie ucis pe o oală nouă, dacă vroești ca copilul să fie bun cîntăreț. — IP.

Pămînt

Cînd se cutremură pămîntul, ori tremură coada celor doi pești, pe care se razimă pămîntul, ori se uită D-zeu la pămînt cu minie și el tremură de frică. — L.

Cînd se cutremură pămîntul, se uită D-zeu pe pămînt și vede păcatele oamenilor. — GP.

Cutremurul de pămînt provine din cauza femeilor neglijente cari între Filip și Andrei lasă limbele la melițe și melitone, de se bat strigele cu ele pînă se cutremură pămîntul. — R.

Cine poate pune urechea la pămînt cînd se cutremură pămîntul, aude oamenii de pe cea lume vorbind, vitele răgnet, clopotele trăgînd, etc. — IP.

Păpușoi

Primăvara, dacă se vor vedea zburînd pe lîngă casă cârăbuși mulți, e semn de mană în păpușoi. — IP.

Cînd plouă în timpul aratului popușoilor, e semn sigur că în acel an n-o să fie mană în popușoi; iar dacă e secetă la arat, e semn că în acel an aș să fie popușoi cu imbelșegare. — IP.

În ziua de ajunul Bobotezei să puî grăunțe multe de popușoi sub salteaua sau lăicerul patului unde va sta popa, dacă vroești să-ți scoată paserile mulți puî. — IR.

Popușoiul roșu e bun de dat la vacile ce se năcăjone și fete, și nu pot, că fată degrabă. — IP.

P a r

Femeea însărcinată dacă dă cu piciorul în mîță, cîne, sau în animal asemenea, face copilul pârșos. De aceea trebuie să se avertizeze în scaldătoarea copilului pâr de al animalului în care se avertizează că a dat cu piciorul. — M.

Mama îngreunată să nu miuince din oală, nici mămăligă să îngreunească, că naște copilul fără de pic de păr pe cap — IP.

Copilul născut cu păr pe trup (pe spete mai ales), are să fie un norocos. — IP.

Doacă fetele dau cu salcie pe păr în ziua de Florii, le crește părul. — T.

Cine miuince sămîntă de tiugă (tidvă), îi cade părul. — A.

Doacul cu părul roșu e răutăcios. — IP.

Doacă ți-e frică de ceva, ia păr de la urs și te afumă, că-ți face bine; uită frica. — A.

Cînd ești spăriet de un cîne, să te afumi cu păr de al lui. — F.

Doacă dai părul în foc cînd te lași, să răpede Maica Domnului să-l iee. — V.

P e l i n

În seara Rusaliî, sara, trebuie să pui pelin sub cap, alt-fel bucatățile descopăr casa și te iaș. — IP.

În ziua de Rusaliî se pune la brîu pelin și-l poartă toată ziua, iar noapte se pune la cap și în așternut. — Ș.

P e r i n a

Cînd băeții, de micî, nu șed cu capul pe perină, îi semn să nu sînt să trăiască. — V.

P e ș t e l e

Doacele femeî cînd voesc să plece cu tîrbocul la rîu să prindă pește, și dacă e Duminică, iaș furca în brîu și ese la lume, sărădă elteva firicele, cu scop ca cum se va mira lumea de ea că lucrează Duminică, așa să se mire peștele de ele și să iasă de pe la maluri să vie la tîrboc să-l vadă. — A.

Cînd în ziua de Paști, cînd zice popa: „Hristos a înviat“ răspunde: „pește prind“, acela prinde pește mult pe vară, dar mare păcat își ia. — IP.

Picingene

Să nu mininci din ceea ce a ciugulit găinele, căci faci picingene pe obraz. — A.

Picior

Cînd stai la masă să nu huți picioarele, că huți pe dracu. — K.

Cînd treci peste piciorul cuiva, acela cade în horă la număta. — T.

Cînd ești căsătorit, nu umbla cu un picior desculț și unul încălțat, că tragi a văduvie. — IP.

Cînd cineva eșind saună intrînd undeva, își tîrîie picioarele, este urmat și de alții. — R.

Cînd o fată vra să se mărite, să tragă piciorul pe covorul pe care stă mireasa. — F.

Pieptene

De umbli cu pieptenile și nu te spell, apoi de vei atinge de față, ți se face crăpăcioasă (aspră). — A.

De sf. Dumitru nu se piaptănă, că-î primejdios de lupi. — IP.

Piper

Cînd scapi piperu pe masă, ai să umbli bătut. — V.

Chiperul din solniță dacă se varsă, e semn de sfadă. — F.; IP.

Pirostrii

Dacă după ce faci mămăliga, nu iaî pirostriile de pe foc, ai să șezi în foc pe ceea lume. — V.

Pîne

Fărămăturile de pîne ce cad de la masă, să le dai în foc în loc curat, ca să nu le calci, că păcătuești. — F.

Să nu dai altuia pînea ce-ți rămîne nemîncată, că-î dai puterile. — T.; A.

Să nu mininci pîne uitată, că nu te mai însori, rămîi uitat ca pînea. — T.

Cînd se face întăi pîne de griu nou, se fac colăcei, se leagă de cîntură cu fir roșu și sporis (o plantă); se scufundă cîntura cu ele, apoi scoțîndu-le afară se dau copiilor să le minince. — T.

Pîntece

Cînd țipă copilul în pîntecele mamei sale, saună va fi acel copil calugar, saună un mare tâlhar. — GP.

P l î n s

Când copilul plînge prea mult, îşi face de cap. — GP.

P l o a e

Când copilul cel de lîtă face din gurită: brr, brr, brr, şi poate stupitel, e semn sigur că are să ploae. — IP.

Când soarele arde prea tare şi e inăduşală, va ploua -L; V.

Când îi vedea negurî venind de la şăs, vor fi p'oi putrezî.-L.

Când de pe păduri se ridică negură, vor fi ploî îndelungate — L.

Când es furnică în casă ori solomizdre în ogradă, va ploua.- L.

Când es rime şi broaşte prin ogrăzi, va ploua. — L.

Când te minîncă pielea ori te dor picioarele e a ploae. — L.

Când se bat raţele cu aripile de pămînt, are să ploae — E.

Când broaştele şi buraticii orăcăesc, e a ploae. — L.

Când plouă cu bulbuci, va fi pohoî. — L.

Când cîntă *crofu* (o pasere) mult, anul va fi ploios. — L.

Când nu plouă, fură toaca de la biserică, ori o icoană, şi se ascunde într'o fîntină, că va ploua. — L.

Nu şipa în foi de ceapă veştede, că strigi ploaea. — L.

Când primăvara zbor mulţi puhoeri, e semn de viitură mare de apă. — IP.

Ca să înceteze ploile, se îngroapă o păpuşă în încrucişătura drumurilor — F.

(Vezi şi „Vremea“).

P l o ş n i ț ă

Când puî curpeni de fasole pe foc, atunci se fac ploşniţi.-V.

P o d

Când pocneşte podul în colţ, atunci nu-î bine. — V.

P o m î

Bara înspre ajunul crăciunului, femeea cînd face aluatul pentru „turte“, aşa cu mînele ciucură de aluat, se duce în grădină pe la fie-care soiū de pomî, însoţită de barbatul său, care ţine în mînă un topor. Dacă ajunge de pildă la un măr, barbatul zice: „bre muere, eū am să tai mărul ista, că nu vuleşte di loc“. Femeea zice atunci: „Nu-l tăe, mă rog D-tale, să, oam is mînele me'le încăteate ciucură de aluat, aşa şi

el (mărul) la anu o să rodească". — Așa se face la fie-care pom și se zice că vara pomii rodesc vrăjmaș. — IP.

În ziua de 1 Mart să legi la fie-care pom roditor fir roșu ca să facă poame multe pe vară. — A.

În ziua de Maria Eghipteanca, se sădesc pomii (1 April).

Popa

Cînd îți ese popă înainte, are să te bată cineva. — V.

Cînd pleci undeva și te'ntilnești cu popă în cale, nu-ți merge bine. — A.

Popă de-ți va eși înainte, trebuie să svîrli cu paî în urma lui, alt-fel nu-ți merge bine. — IP.

Cînd întilnești la drum popă, svîrle după el un șumuleag de fln, și să zici: „ptiū, piei drace". — F.

Popa, dacă moare de moarte bună, merge în iad; iar dacă moare de moarte rea (năprasnică), merge la raiū. — IP.

Porc

Pentru boală de brîncă la porci, să puî o roată în par.

Cînd umbli cu cleștele în lături, nu se îngrășă porcii. — V.

Porumbel

Cînd primăvara vor înflori porumbelii (păduceii) vrăjmaș, e semn că anul acela o să fie slotos. — IP.

Prag

Pruncul dacă are vre un tic, să-l alăpteze măsă pe prag cînd va toca de leturghie, și-î va trece. — R.

Preuteasa

Să nu iubești saū să te însori c'o preuteasă, fiind că ele s'afurisite de preoții lor. — K.

Probajeni

În ziua de Probajeni (6 August) se *probăjenesc* frunzele și pacilor și cîmpul. — L.

În ziua de Probaje, nu-î bine să probozești (huești) pom. — F.; V.

Purece

Purecele ce veî prinde întăi în luna lui Mart, nu trebuie ucis, că alt-fel te frig puricii pe vară. — IP.

(Vezi și „Miel“)

Puşca

Când se descarcă puşca singură, are să se întâmple ceva. — V.

Puşcaşii leagă o coadă de epure la euceoşul puştei, ca să leagă vînatul la ei. — F.

Când merge puşcaşul la vînat cu puşca descărcată, îi sar spori înainte. — F.

Vînătorii pun în puşcă nafură din ziua Paştelor, ca să tragă la ei vînatul. — M.

Raiu

Cine moare în ziua de Paşti, merge de-adreptul în Raiu, căci Raiul în acea zi e deschis pentru orî cine. — IP.

Răchita

În proorul (ajunul) sf. Gheorghe se pun ramuri de răchită pe ferestră şi la poartă pentru ca să se improurească (anunţe) sosirea primăverii. — Ş.

Răspinti

Nu fi la mijlocul nopţii pe drum, mai ales la răspinti (locul unde se tale două drumuri) să nu stai, că te'ntlineşti cu Ucigă-l-toaca, orî cu alte bale spurcate, ca ciurma, sfînta, şi a şi rămâi pocit, orî cazî la boală. — A.

Război

Intunecimale de lună şi stelele cu coadă, prevestesc război. — L.

Când sînt stele multe pe cer, e semn de război. — L.; IP.

Rîndunica

Când vei vedea întăia oară numai o rîndune, atunci toată vară ai să fi singur. — V.

Primăvara, cînd vezi rîndunele întăi, se dă eu ternă peste osp, ca să nu faci bureţi (alanele) pe obraz peste vară. — M.

Când pui mîna pe rîndunele, ai să te usture ochii. — V.

Când pui mîna pe rîndunele, îţi sacă mîna. — V.

Când vezi întăi rîndunele şi vei sapa supţ piciorul drept, ai să găseşti parale. — V.

Cuiburile de rîndunică nu se strică, că pe urmă îţi mor părinţii, şi ele (rîndunelele) îţi pun foc pe casă. — IP

Cînd vezi rîndunele întăia dată primăvara, să ieși două buci cățele de lemn, să suflă asupra lor și să le zvîrli jos. Cine va face aceasta — mai ales dintre femei — poate să descâlcească (descurce) ori ce tort, cît de rău a fi încîlcit. — K.

Cînd face rîndunica cuib sub strașina ori înăuntrul casei unde locuim, nu e semn bun, tot semn de pustietate; afară de cașări, saivante ș. a. unde nu locuiesc oameni; aci pot face. — A.

R i n z a

Cînd calcă în rinză de găină, faci bătătură. — V.

R o a d e

Din semînțuri să nu dai primăvara nimăruî pînă ce nu pune tu întăi din ele, că-ți dai norocul la roade și nu să fac. — L.

Dă se trag clopotele în ziua de Paști, toată ziua, roadele pămîntului se vor face bune. — L.

R u s a l i i

În ziua de Rusaliî nu se lucrează absolut nimica; alt-tele te iaș Rusaliile. — IP.

În ziua de Rusaliî să porți pelin la brîu, dacă voești să nu te iee „Ielele“, „Rusaliile“. — IP.

Sara în spre Rusaliî nu se lasă nicî un lucru din casă să fară, că pe urmă îl „potcește“ Rusaliile. — IP.

Omul care e bun la D-zeu vede cînd es Rusaliile, cum zbor și cum chiuesc pe șus. — IP.

S a r e a

Dacă pui sare pe capul unei femei îngreunate, fără știința ei, și dacă ea în urmă pune mîna pe nas, atunci are să nască băet; iar dacă pune mîna pe gură, are să nască fată. — IP.

Un bulgăraș de sare se pune în gură sub limbă la un om cînd moare; a treia zi se scoate din gură. O fărmatură cît de mică dată în rachiū saū în altceva, în scurt timp omul moare, fără să se știe de ce. — M.

Cine dă sare pe foc, pe ceea lume o stringe cu genele ochilor. — IP.

Sare de-ți fură din casă, e pricaz, și ai pagube pe urmă. — IP.

În-ți fură din sarea de lins a vitelor, rău îți merge pe urmă în vite. — IP.

Undă lai sarea de la vite Lună, nu-ți bine. — V.

Undă dai sare din casă Lună, nu-ți bine, că mor vitele. — V.

Săpun

Nu nu eî săpunul din mină de la nimeni, că te vei certa cu cineva. — T.

Sărăcie

Copilul care doarme cu fața în jos și cu partea de dinapoi ridicată în sus, acela e „soiū rău” și trage a calicie — IP.

Undă vitele sara nu trag acasă, și dacă se viră în ocoale străine, e semn de sărăcie. — IP.

Nu te spăla cu apă din gură, că tragi a sărăcie. — IP.

Dacă rișnești sara, aduci sărăcia în casă. — IP.

Scăldătoare

Apă cu care faci scăldătoarea pruncului, să fie luată din râu, rîu, pîrău, înainte de-a asfinți soarele, căci de-î face scăldătoarea pruncului cu apă luată după ce-o asfințit soarele, copilul să îmbolnăvește, fiind-că după ce asfințește soarele, în apă se scald o mulțime de duhuri rele. — K.

Undă să'primăvărează, să'nu te scalzi la rîu, pînă nu vei gusta brînză proaspătă. — A.

Scînteie

Undă suflă în foc și sar scînteii, ai să primești o veste bună. — F.

Undă sar scînteii, ai să vie musafiri. Cu cît va fi scînteia mai mare, cu atîta oaspeții vor fi mai de samă. — IP.

Secriu

Undă pocnește secriul, nu-ți bine. — V.

Sîmbăta

Sîmbăta să nu începi nici un lucru, că nu ajungi să-l împlăvești. — F.; IP.

(Vezi și: „îmbrăcăminte”, „unghie”).

Soare

Undă se uită copilul drept în soare, va fi prea inbitor. — GP.

Undă vor fi trei sorți pe cer, e o sfadă între împărați — IP.

S o l o m i z d r a

Solomizdra arsă în foc, făcută cenușă și dată cuiva la mâncare, învie și se înmulțește. — M.

S o m n

Să nu dormi mult, că te bolnăvești de gălbănare. — A.
Ca să dormi liniștit și să nu ai visuri răle, să faci de trei ori sămnul crucei pe pernă. — F.

Nu se sărută copiii când dorm, că le iei somnul. — M.
Când tresari prin somn, se apropie dracul de tine. — GP.
În proorul sf. Gheorghe nu se cade a dormi, căci vei dormi peste tot anul, și împrumuți somnul meilor. — Ș.

Nu-i bine să dormi la asfințitul soarelui, că te îmbolnăvești. — V.

S p r i n c e a n a

Când te mincă sprinceana, atunci te dorește cel ce te iubesc. — IP.

S t a f i a

Dacă la săparea unui șanț pentru zidire, sau a unei gropi pentru fântină sau pivniță, se va lua măsura înălțimei unui om lipit la perete, acela va fi stafia acestei construcții. — II.

S t e a

Când cade o stea de pe ceriș, a murit un om. — L.

S t r a c h i n a

Când puț strachina goală pe masă, nu-i bine. — V.

S t r a n u t

Cine strănută în seara de sfintu Vasile, are noroc tot anul. — A.

Când strănută, este semn de chef și-și face omul cruce. — GP.

S t r e c u r ă t o a r e

Cu strecurătoare de brinză nu se trece pragul, nici găinile se bea din zer, că pe urmă să întinde laptele și se face albăstriu. — IP.

S t r i g o i ũ

Când s'a născut un copil și e strigoiu, trebuie să-l ții minte ai casei lui precum și rudele, ca la moarte să-l strepungă burta cu o undrea, că de nu, apoi ese din mormint și

Când noaptea acasă, de-și omoară toate rudele pe rînd, asemenea omoară vitele, ș. a. — A.

Cînd va trece mița peste mort, se face strigoii. — GP.

Mortul să nu se lese singur în casă, că se face strigoii. — R.

Stupit

Cînd te spării de ceva, stupește-ți în sin, ca să nu se prindă nimic de tine. — F.

Cînd te spării să-ți scuipi în sin, ca să nu te bolnăvești de frică. — A.

Cînd se lovesc doi inși în capete, să scuipe în sus, că altfel nu mai cresc. — A.

Suflet

Sufletul mortului șede în ușa casei pînă pleacă la biserică, de aceea se pune pînză în streșina casei. — GP.

Sugel

Cînd ieși ceva cu mîna din vîrfurile mături, ai să faci sugel. — V.

Cînd cîrpești cămeși negre, faci sugel. — V.

Sughit

Cînd sughiți, te dorește prietenii. GP.

Cînd sughiți, te pomeneste cineva. — V.

Cînd sughiți tare, te vorbește cineva de rău, iar cînd sughiți ușor, te vorbește de bine. — IP.

Șoarece

La culesul păpușoilor, dacă cuiburile de șoarec vor fi pe pînă, iarna va fi goală de omăt, iar de va fi pe strujan sus, pînă acolo va fi omătul de mare. — M.

Cînd strîng șoarecii mișuni (spice de grîu pe care le fac gămezi și le învelesc cu pămînt), e semn de iarnă grea. — A.

Cînd toamna sînt șoarecii mulți, e semn că iarna va fi mare. — IP.

Șopîrlă

Șopîrlă să nu uezi, că e păcat. — IP.

Cînd ese șopîrlă în drum, la mare nenorocire să se aștepte anul. — IP.

Șerpe

Cînd vei vedea întăia dată un șerpe în luna lui Martie, să-ți

taî capul c-o pară (monedă) de argint, în gură să-î puî un câtel de usturoi și să-î puî capul sub pridvorul unei blănci. — La nouă zile după ce l-ai pus în pământ sub pridvor, să cauți în locul acela, și ce buruiană va fi crescut din gură șerpelui s-o ieî, și s-o porți cu tine ori și unde. Pe unde vei merge cu această buruiană, toate celelalte buruene și copaci ai să vorbească cu tine, și-ți spun de ce leac sînt și cum te cheamă. — K.

Cine nu ucide șerpele ce-î ese înainte, mare păcat face. — IP.

Pe șerpe nu se pune mîna că ți se jupoae palmele. — IP.

Șerpele se scoate din om astfel: leagă la ochi pe pătimaș, îl pune pe ceva să vie cu capul în jos deasupra unui coș cu lapte dulce fêrt. Omul ține gura deschisă, și șerpele e la lapte. — M.

Șerpele prins și jupit în luna Mart, e bun de leac. — IP.

Cînd te mușcă un șerpe, dacă apuci a bea apă mai înainte de a găsi șerpele apă, te vindecî de mușcătură¹⁾. — G.

Tăciune

Cînd rămîne în sobă ori pe vatră numai un tăciune, e semn că are să moară unul din soți. — L.

Tălpă

Cînd te mîinecă tălpile, ai să joci. — IP.

Cînd îți crapă tălpile, ți-î făcut. — V.

Cînd gidili pe cineva la tălpî, nu crește. — V.

Toiag

În locul unde a murit cineva, se arde trei zile toiag de ceară curată, pentru ca sufletul să aibă lumină la caz dacă ar rătăci în drumul ce-l face la D-zeu, și chiar înainte de D-zeu trebuie să se prezinte cu luminare. — IP.

Topor

În spre Duminică nu se lasă toporul împlintat în lemn, că ai durere de cap ceî din casă. — M.

Cînd bate peatra, înfige toporul în pământ că-î bine. — IP.

1). Spus de d-na Maria Bosinceanu din Folticeni.

T o r s

Cind torci Marţi sara, mininecă vireolacii Luna. — V.

Cind bine de tors Marţa, căci aŭ să căpieze oile. — V.

T r a i ŭ

Cind în ziua de nuntă va fi vreme rea, e semn de traiŭ rău la acei tineri. — IP.

Cind tinerii fac vizită primăvară la părinţi şi dacă pe drum vor găsi pîne, traiul lor are să fie bun şi cu belşug. — IP.

Dacă din cele 12 zile ale „Babei Dochia“ îţi alegi una şi se întimplă că în acea zi e vreme bună, e semn că peste an tu să trăeşti bine, în uşor. — IP.

T u n e t

Cind tună, puşcă sf. Ilie după draci. — L.

Cind tună şi fulgeră, să nu ūi mîta şi cine în casă, că s'asoude Necuratul în ele, şi poŭ fi trăsmit. — L.

T a r c a

Cind țarca cîntă pe lingă casă, are să vie oaspeți. — F.; IP.; L.

Cind cîntă țarca, are să vie un neam. — V.

Cind puł țarcă împușcată în grajd, caii nu se îmbolnăvesc - F.

De s-a învățat vr'o coțofană de întră în coșar și mininecă oile din cuibul găinelor, să înfigi o secere în fața coșarei, și vîrfuł în afară, că nu va mai da coțofana pe acolo. — A.

T e s u t

Nu e bine să țeși cu roșu și să împletești la lînă, că-ți mor oile. — T.

T i g a n

Țigan să nu botezi, că pe ceea lume te trage la iad—IP.

Cind te întâlnești cu un țigan, mergi bine unde te duci—K; V.

T ȕ a

Cind femeea dă pentru întâia oară țîță copilului de curînd absent, să-i dee din țîța dreaptă; din contra, atunci copilul e atîngaciŭ. — K.

Mama cu țîță să nu umble cu canforă, nici usturoiŭ să mîlunce, că pe urmă fi întarcă țîța. — IP.

Cind pe patul lehuzei s-ar pune o femeie care are copil de țîță, lehuza nu mai are lapte pentru copil. — IP.

Ulcior

Nu-î bine să te uiți pe fereastă de afară în casă, că faci ulcior la ochi. — F.

Unghie

Cînd tai unghiile, Miercurea și Vinerea, îi păcat. — V.
Să nu-ți tai unghiile, Lunia, Marța și Vinerea, că uiți unde
puî ceva; nu mai ții minte. — A.

Unghiile nu se taie de cit Joca și Sîmbăta; altfel, pe oca
lume le cauți prin gunoaie mari cît munții. — IP.

Untdelemn

Untdelemn de vei vărsa, la o nenorocire te așteaptă. — F.

Ureche

Copilul cu urechele prinse jos, e copil de căpătat, sau are
să fie om mare. — IP.

Cînd îți ține urechea, ți-a dat dracul o palmă. — GP.

De aceea îți faci cruce cînd îți ține urechea. — G.

Urechea dreaptă cînd ține, veste ai să capeti. — F.

Cînd numai o ureche ți se roșește, te vorbește cineva de
rău, nu însă cu tot dinadinsul. — IP.

Cînd urechile îți ține, te vorbește cineva de rău. — IP.

Usturoi

Dacă sameni usturoi întru un an, apoi trebuie în fie-care
an să sameni, că pe urmă nu-ți merge bine. — IP.

Vacă

Să legi cordeluță roșie la coada vacii, sau a calului sau a
orî ce dobitoc frumos, dacă vrei să nu se deoache. — F.

Locul care naște vaca în urma vițelului, se îngroapă la
isvor ca să aibă lapte ca din isvor. Nu trebuie să se dea la
cîni, că se usucă vaca. — M.

Untul se sărează pentru ca trecînd vaca o apă, să nu piardă
laptele. — F.

Vatră

Cînd măturî cu mătura pe vatră nu-î bine, că dă ullul la
găini. — V.; IP.

Cînd ies furnicile în vatra focului, nu-î bine. — V.

Văduvie

Când te vei la Miercurea, ai să rămii vadană. — V.

Videre

Femeoa care vrea să vadă pînă la adînci bătrînețe, să poarte șirigule, inele, și cercei. — L.

Vineri

Vinerea nu se face leșie, nici se toarce, nici se coasă, nici bășoai se spală, că e rău de pățanii. — IP.

Femeile nu cos Vinerea, ca să nu rămie oarbe. — Ș.

În Vinerile din postul mare și din postul Adormirei nu se mază, că-ți coși necazurile de gospodărie. — F.

În Vinerea seacă sau Vinerea mare de lîngă Paști, nu se dă sîmbie afară din ogradă, că nu e bine. — Ș.

(Vezi și : „baliga“, „unghie“)

Vis

Șerpele în vis arată vînt ; peștele arată ploae, ouăle arată țapada. — L.

Vite

Huștele de la borș nu se dă la vite a fata, că leapădă. — IP.

Cînd cumperi o vită, și omului îi pare rău după ea, atunci să-i merge bine acelei vite. — V.

Dacă zburdă vita cînd o duci la tîrg, îi semn că ai s-o dai. — V.

Nu se dă oțet sara din casă, că e primejdios pentru vite— IP.

Copilului cărui nu-î place fructul alb, acela are să aibă saroc la vite. — IP.

Să nu ciupești din frigare, că-ți iea lupul vitele. — GP.

În ziua de ajun, cînd ai vite în ceir, dacă îți vine întăi un barbut în casă, vaca are să aibă un bouț ; dacă îți vine o femeie, are să aibă o vițică. — F.

Cînd pleacă la tîrg cu vitele, nu se închide poarta în urmă pînă orede că s-a trecut iarमारocul, ca să nu închidă vinerea. — M.

Cînd cumperi o vită și nu-ți merge bine cu ea, trebuie să te desfaci de dînsa, că-I luată de la *mîna abrașă* — IP.

(Vezi și „baliga“)

Vîrtej

Cînd vezi vîrtej, să fugi de el, că de dă peste tine, nu bunești. — L.

Vorbă

Cînd pomenești în vorbă pe cineva, fără să vrei, e semn că acela te dorește și se gîndește la tine. — IP.

Vraja

Sara în ziua de ajunul Bobotezei, fetele cele mari să duc pe la cunoscuți și prietenii de ascultă pe la ferești. Dacă e din casă zic: „du-te, măi băete, de adă-mi apă“, etc. etc. apoi fata acea în acel an să mărită; iar de zice: „șezi, măi băete, ci tot te foești“, apoi în acel an nu se mărită. — IP.

În noaptea de Bobotează, ca să-și viseze cineva ursitul, să ia un fir de busuioc din mălăuzul cu care botează în acasă și să doarmă cu el în urechi. — A.

Fetele cele mari după ce isprăvesc de țesut pînza, se trezesc pe slobozitor și ese afară. Numele ce-l va auzi strigîndu-se de cineva, de pildă: Gheorghe, acela va fi numele marelui. — IP.

Vremea

Cînd țîrlesc vrăbiile, are să se strice vremea. — V.

Cînd zburdă vitele, e semn că vremea se va strica. — L.

Cînd huește pădurea, îi semn că are să se strice vremea. — V.

Cînd fug negure în sus, are să se strice vremea. — V.

Cînd te mină urechile, e a vreme rea. — L.; V.

Cînd apune soarele în nori; cînd ziua umblă țîntari prin aer; cînd porcul umblă cu paie în gură, e semn că va fi vremui. — L.; V.

Cînd arde fundul ceaunului, va vremui. — L.; V.

Cînd vremea rea începe de Sîmbătă, orî în zi de sec, va ține mult. — L.

Cînd iarna fulgă cu soare, e semn că are să nuge țîrziu. — IP.

Toamna de va tuna și va fulgera, e semn că primăvara va fi secetoasă. — IP.

Cînd se roșesc nouri la apusul soarelui, e a vînt. — L.

Când bate vîntul tare, e semn că s-a făcut o pozna. — V.
 Când ciocirlanul se izbește în fereastră, va fi vreme grea. — L.
 Când e ger și cînele se tăvăleşte, e semn că vremea se va muia. — L.; IP.

Când sînt vremi grele — vînturi mari, pohoae și alte cum-
 pene — s'a inecat ori s'a spînzurat cineva. — L.

Când vitele mugesc și se uită în sus, e semn de cum-
 pene mare. — L.

Plăminele din pod dacă încep a lăcrima, e semn că vremea
 greă să se moae, și are să ningă sau are să ploae. — IP.

Când iarna va sufla vînt din spre Ocnă, vremea se moae și
 ierul se topește. IP.

Când splina porcului, la cenăuit, e mai groasă spre coadă,
 iarna va fi mai grea spre sfîrșit. — L.

Când iarna vrăbiile caută loc de aciulare pe sub streșina
 casei, va fi ger mare. — L.

Când iarna vueste codrul tare, e semn de viscol. — IP.

Dacă vremea de Bobotează (6 Ianuar) e geroasă, după e-
 pusa cu Iordanul se va muie; dacă vremea a fost moloșagă,
 se va înăspri. L.

Cum va fi vremea în ziua de Florii, așa va fi și în ziua de
 Paști. IP.; L.

Cum va fi în ziua de Sfinți (9 Mart), va fi toată prima-
 vara. — L.

Cum va fi vremea în ziua de Ovidenie, așa va fi toată
 iarna. — V.

Dacă tună după Simion *Stîlnicu*, e semn de toamnă lungă. — L.

Când vin pohoeri din jos în sus, va fi vreme bună; dacă
 ei trec de sus în jos, aduc pohoi. — L.

Când soarele *cată'napoi*, la *asfințit* se va îndrepta vremea — L.

Când vrăbiile se scaldă în colb, vestesc vreme bună. — L.

Vîntul tare de răsărit aduce zloată. — T.

(Vezi și: *albină, bostan, broască, cal, cucos, cuptor, curcu-
 lon, Dochia, fereastră, foc, frig, fum, gîsca, huhurez, îmbră-
 căminte, iuua, mîța, oae, pasere, popușoiu, ploae, porumbel,
 sarece, traiu.*)

Artur Grovei

Bucătăria țaranului

Borșul

Borșul e o mâncare foarte obișnuită la țaran. „Dacă n'am o țiră de sorghitură par'că nu mă țin sātulă“, spun unele gospodine. El se prepară din tăriță de popușoi în chipul următor: să ieși tărițe de popușoi, cam 3 părți, o parte tărițe de grâu, se pun într'un borșeriu: o puțină de brad ori stejar, borșeriul trebuie să fie curat. Peste tărițele acestea se pune *curb de borș* — *huște* din borșul vechiu, care sînt acre, și se amestecă foarte bine, și peste tărițe se toarnă apă clocotită, mestecîndu-se în puțină cu un băț, ori de cîte ori se toncă *uncrop*.

În borș unii mai pun și crenguțe de vișin, ca să fie gustos, iar alții barabule ferte ca să se înăcrească mai repede.

Unele gospodine au obiceiul de-a trage de cap, cînd umple borș, copiii ori un argat, zicînd cînd îl trage da păr: „*uoră borșul*“, avînd credința că făcînd așa, borșul se acrește mai tare și mai repede.

Nu toate femeele pot umplea borș bun și acru; după femea blagină, ori leneșă, borșul nu se acrește repede și tare; după cea harnică a dracului, după cele luți și repezi, după *aschide* — rele, borșul se face acru cum îi focul.

Borșul în borșeri, se ține la loc răcoros; din cînd în cînd trebuie curățit de *bartiță* — un fel de coajă albă ce se formează pe de-asupra lui, ca să nu-l strice gustul. Borșul țînt la căldură se *bihlește*, adică se imputește și se întinde.

Borșul se împrumută ca ori ce lucru. Femeile care umblă după borș prin sat, nu-s tocmai soii ca gospodine.

Factele ce rămân în borș după ce el s-a învechit, se numesc *facte*; ele se dau la paseri că fac ouă multe de minică huște; se dau și la porci.

Un huște, când gospodina țese pinză de cilt, amestecate cu mișe proaspete, și cu urziei ferte, face *mînjală*, de unge *natra* ca să se rostească firele bine.

Borș proaspăt e bine să bea cei cu durere de pept.

Borș proaspăt și mult nu-i bine să bea cei ce zac de friguri, că fac *rast*.

Când borșul e acru tare, ca să se facă mai dulceț, să așeze cu apă; borșul acru și chipărat bine, îl minică cu apă caldă *mahmură* de betie.

Cel bolnav de cel perit nu minică borș acru, că i se *cașărește* (se stârnește) boala.

Cu borș proaspăt se prepară aluatul cu care se trage beșic sau cea rea din cap la mină; în borș proaspăt și acru se omată gîndacii de turbă, ce se culeg de pe frasinii și se strîng pentru leacuri.

În unele soiuri de borș, ca să fie fragețe, se pun bucățele de sticlă.

Văra unele gospodine nu umplu borș regulat; ele întrebăntă în locul borșului zamă de pădurețe ferte, care e acră, ori zamă de poame crude. Prin com. Vascani, jud. Suceava, se cunoaște și borșul făcut din aguridă.

Putina în care se umple borș, după ce se curăță bine, se umplă cu petică.

Țaranul cunoaște mulțime de soiuri de borș; iată-le:

Borș cu fasole

Borșul cu fasole e o mîncare de post; el se face așa: se spală fasolele și se pun de ferb bine. În fasole, pentru ca ele să fie cu gust, se pune: ceapă, pătrunjel, cimbru și sare. După ce fasolele au ferb bine, se toarnă peste ele borș și se

lasă de mai trag un clocot bun. Cel ce nu sufer de *cel puțin* pun în borș și chiper negru ori ardei roș.

Borșul e mai cu gust de puț în el oloiū (de cînepă, în nucă ori de simburî de bostan) prăjit cu ceapă.

Pe la praznice în borșul cu fasole se pun și tocmaği (tăleci).

Borș cu barabule (cartofi)

Borșul cu barabule se minîncă în post și în zile de cîmp. el se prepară ast-fel : să ieși barabule, se curăță de coajă, se taie mărunt și se pun într'o oală, după ce s'aū spalat bine, în oală se pun și verdețuri : ceapă, pătrunjei, marar, ș. a. Oala se umple cu apă și se pune la foc. Cînd verdețurile și barabulele aū fert bine, se toarnă în oală borș de se înăcepe potrivit-se după gust și se lasă de mai ferbe.

Unele gospodine fac borșul cu barabule așa : într'o oală potriveste borșul și în el pune verdețuri multe și le lasă de ferb bine. În ceaun pe foc pune de ferb cartofele. Cartofele ferte se curăță de coajă, se taie mărunt și se toarnă în borș cînd buruenele sînt ferte, se lasă de mai ferbe un clocot, după și pe urmă se minîncă.

Dacă borșul se drege cu ceapă prăjită în oloi, are gust mai bun.

Borș cu mazere

Borșul cu mazere se minîncă în posturi; el se pregătește mai ales pe la praznice și e socotit ca o mîncare deosebită.

Se ferbe mazerea bine cu ceapă și alte verdețuri și cînd e gata de fert, se pune peste ea borș și se potriveste la gust. Dese ori în borșul cu mazere se pun și tocmaği de-și de gust bun.

În partea de răsărit a jud. Suceava, se obișnueste a se prepara astfel și borșul cu linte.

Borș cu buruene

Borșul cu buruene se face numai vara în zile de post.

Se pune într'o oală borș crud potrivit-se ca să fie după gust. Apoi se iaū buruene: lobodă, știr, foi de ceapă, păstănel, marar, leuștean, frunze de sfecle și cimbru; se taie mărunț și se spală și se pun în oală cînd a început a ferbe. Se lasă de ferbe oala bine și se pune sare și chiperi negru ori alb.

Un borș se drege cu ceapă prăjită în oloiū ori untdelemn, e și mai bun.

Borș cu orez

În borș se hăcue verdeturi și ceapă, și cînd acestea aū fert și se lasă de ferbe bine, se adaugă și orez spalat bine. Se lasă de mai multă vreme pînă ce se umflă și ferbe bine orezul, se drege cu ceapă prăjită în oloiū și untdelemn. Acest soiū de borș îl obișnuiesc să mănînce de pe la șăs, și cel mai cu dare de mină.

Borș cu crupe

Se pun într'o oală crupe spalate și verdeturi, și se lasă de ferbe bine. Cînd crupele aū fert, se toarnă peste ele borș, se potrivește din acreală și se lasă să fiarbă.

(Comunicat de dl. G. Lupașcu din Pleșești).

Borș cu sfecle

Se curăță sfeclele, se taie mărunț și se pun în oală de ferbe cu verdeturi. Cînd sînt ferte bine, se toarnă borș crud (sărat) și se potrivește de acru după gustul omului. Mai mult un *răstîmp* se lasă mîncarea de se mai recește și apoi se dă la masă. Borșul cu sfecle e bun cînd e rece cu mălai caldă și prăjită.

Borș cu știr

Borșul cu știr se mînce prin postul Sîn-Petrului. Știrul e de 2 feluri: *știr roșu* (domestic) cu frunza rotundă și roșie și *știrul roș și fraget*, și *știr verde* ori *porcesc*, cu care se

hrănesc porcii. — Cu știrul roșu se face borș așa: se ia borș se potrivește de acru, și se pune în oală la foc. În el se mai pune ceapă, marar, cimbru leuștean și chiper negru, și se lasă de ferb. Când borșul ferbe bine, se ia știr — frunze și trunchiuri tinere — se ducă mărunț, se spală, și se pune în borș lăsându-se să fiarbă bine. Când e fert de ajuns se pune în strachină de se dă la masă. — Borșul cu știr e bun la gust și zama lui e roșă și gustoasă.

La Tătăruși (Suceava), în borșul cu știr se mai pune și grîșor, o plantă cu foaia lucie și rotundă. — A. Vasiliu.

Cînd un lucru de departe e frumos și de-aproape cam prost se zice de el:

de departe-î trandafir
iar de-aproape borș cu știr.

Borș cu lobodă

Acest soi de borș se prepară ca și cel cu știr. Loboda e o burueană ce crește ca și știrul pe la locurile grase. Loboda selbatecă, cînd se pune în borș după ce s'a hăcuit, mai întăi se freacă cu sare. Prin frecare cu sare i se pierde mirosul cel greu. Borșul cu lobodă de grădină, care crește mare și e roșie ori gălbie, e și mai bun. Cu frunză de lobodă de grădină se fac și găluște.

Borș cu pasat

Se ia pasat, se dă în chiuă ca să se curățe de hoaspă și după ce se spală bine, se pune într'o oală, în care s'a fert borș cu verdețuri și sare. Cînd pasatul e fert, borșul e gata și se dă la mîncători.

Borș cu curechiu

Borșul cu curechiu nemurat, se face cînd începe a eși curechiul. El se face așa: se ia o căpățină de curechiu, se

bine, se amestecă cu ceapă, patrunjel, marar, chipă-
șă (ardel) etc., se toarnă peste el borș și se pune la fert.

(G. Lupășcu)

Borș cu frecăței

Frecăței se fac din făină de grâu; ei sînt niște totoloți
mari. Borșul cu frecăței se face așa: se pune într'o oală borș
cîntărit de aeru, cu verdețuri și sare. Se lasă borșul pînă ce
verdețurile sînt ferte bine și apoi se pune în el frecăței; se
mai de mai ferb frecăței și apoi se dau la masă.

Borș cu păstăi de fasole

Se prepară ca borșul cu sfeclă. Cînd fasolele sînt ferte, se
pun în el ceapă prăjită în oală și se mînuie.

Borș cu găluștele

Găluștele se fac din făină de grâu, ori popușoi muiată în
apă sărată. Borșul cu găluștele e mîncare de fruct și se face
ca și borșul cu verdețuri și sare; cînd verdețurile sînt
ferte bine, se pun în el găluștelele, și se mai lasă de ferbe și
se urmează se mînuie. — Găluștele se pot pune în ori-ce soi
de borșuri, cui îi place. — (N. Manoliu, Drăgănești, Suceava).

În Pleșești, găluștelele se fac din brînză de vacă, făină și ouă.

(G. Lupășcu).

Borș holtei

Borșul holtei se face numai cu ceapă, sare și chiper, și se
sălește cu mămligută prăjită.

Borș cu bureți

Bureții se mînuie cum se aduc din pădure — ferți cu ustu-
ri ori pregătiți în borș său se usucă și se strîng pentru iarnă.

Cînd bureții sînt cruzi, borșul se pregătește ast-fel : se hăcuc bureții buni, care nu sînt vermănoși, se spală și se pune într'o oală. Oala se umple cu apă și în ea se pune ceapă, marar și pătrunjel, și se lasă pînă ce ferbe bine. Cînd totul e fert, se toarnă în apă borș, se potrivește de acru, se lasă de mai ferbe, și apoi cînd sînt gata se pune în strachină și se dă la masă.

Dacă gospodina vra să facă borș din bureți uscați, pune de cu sară bureții la muiat în apușoară caldă și apoi prepară bucatele ca mai sus.

Alte femei fac borșul cu bureți și așa : pune borșul cu legume la foc, îl lasă de mai ferbe bine și apoi, cînd crede, pune bureții hăcuți bine, îl lasă de ferb și apoi se dă la masă.

În borșul cu bureți se poate pune și o mină - două de orez, că-î dă gust. Chiperi și sare se pune numai decit.

Bureții din care se face borș sînt: ciupercile, vinețele, pi- nișoare, ciobanași, hribi, rîșcovi, chitoaște, hulubițe, bureți grași, sbîrciogî, ș. a.

Borș cu urzici

Se pune borș cu legume să fiarbă. Urzicele alese și spalate se pun în oală cînd ea ferbe. Se pune o mină de orez, se drege cu ceapă prăjită în oloi, și mîncarea-î gata.

Borș cu curpeni

Curpeni, numiți de unii săteni și *chitici de pădure*, sînt vîrfurile de la trunchiurile hemeiului selbatec eșite din pămînt primăvara. Curpeni strînși se curată de frunzușoarele lor, și se întrebuintează numai partea tînără.

Borșul cu curpeni se prepară ca și cel cu urzici. Cînd curpeni sînt ferti, borșul se scurge de-o parte și curpeni se pun într'o strachină, de se presură cu sare. Borșul în urmă se mai ferbe cu puțin orez, iar curpeni se mîncă ca mîncare deosebită.

Borşul cu hribi

Borşul cu hribi se pregăteşte întocmai ca borşul cu bureţi. În el trebuie să se pue orez ori tocmaşi ca să-i dea gust. La praznice borşul cu hribi ocupă un loc însemnat şi cine poate să aia bucate se socoate ca om cu dare de mină.

Borş cu bostăneî

Se taie bostăneî tineri mărunţi, după ce s'au curăţit de coajă şi se pun de ferb la foc într'o oală, punându-se într'înşii legumele obişnuite. Când verdeţurile au fert bine, se pune peste bostăneî borş crud, potrivindu-se de acru, şi când e gata, se dă în masă.

Borş cu carne

Borşul cu carne, numit în multe sate şi *dzamî*, se minăncă în zile de frupt, afară de septămîna albă. Cu cît omul e mai voinic şi mai sănătos, cu atît minăncă borşul acesta mai acru şi mai sarat. Borşul cu carne se drege cu smîntînă ori cu un ou sbătut. În el se pun şi legume multe.

Borşul cu carne e de mai multe feluri:

Zamă de găină

Borşul de găină se minăncă pe la cumătrii, praznice, nunţi, etc. în zile de frupt. El se prepară aşa: Găina după ce s'a jumulit şi cenătit se pune în apă rece; carnea se spală şi se pune într'o oală: capul, gîtul, aripele, picioarele, rinza şi mielul, ori une-ori se pune întreagă. Peste carne se toarnă borş, potrivindu-se de acru, şi pe urmă se aşază la foc, punându-se în oală verdeţuri multişoare. Când borşul e aproape gata se pune în el şi sare, şi se mai lasă de ferbe. Când e gata, se drege cu smîntînă ori cu un ou sbătut şi se dă în masă.

Borş crud cu mîalai

Prin posturi, şi mai ales vara, când nu prea se găseşte

udătură, uniî sătenî minîncă, la munca cîmpului și borș crud, acru și proaspăt cu malai dulce. Borșul crud cu mămăligă prăjită și cu sare încă e bun de mîncat.

Borș cu pește

Borșul cu pește poate fi de două feluri : borș cu pește băute și sarat : crap, moron, somn, ș. a., și borș cu pește proaspăt : crap, lin, știucă ș. a. Borșul cu pește sarat se face așa : peștele se pune în apă rece, de ese sarea. Apoi se curăță de solzi, se spală și se mai lasă în apă. — Intr'o oală se pune borș, potrivindu-se de acru, și legume. Cînd legumele sînt ferte și borșul clocotește, se sloboade în el și peștele. Se lasă de ferbe bine, și cînd peștele e fert, se scurge borșul de o parte iar peștele se pune de altă parte, și se dă la masă. În borșul cu pește se pune și orez. — Peștele ferbinte nu-l bun de mîncat, că te apucă frigarile. Borșul cu pește proaspăt se face ca și cel cu pește sărat, numai nu se ține mult în apă și se curăță bine.

Borș cu chiticî

Chiticî se zice peștilor mărunți. Borșul cu chiticî e parte sătenilor de pe lingă riuri. Chiticîi se prind ori cu *crîșnici* ori cu *volocul*. Borșul cu chiticî se prepară ca și cel cu pește proaspăt. Cînd chiticîi sînt ferți, se scurge borșul de-o parte, iar chiticîi se pun într'o strachină, se sară și se pun la răcoare, să se răcească. Borșul cu chiticî trebuie să fie bogat în legume de tot soiul.

În borșul cu chiticî uniî pun și orez. Unele gospodine dreg acest soi de mîncare, cînd îl fac în zile de fruct, cu zămintină.

Borș cu carne de vacă

Borșul cu carne de vacă îl minîncă uniî țaranî cam rar. Pe la hramuri, praznice, cumătrii, mese mari, ș. a., se vede cam în totdeauna pe masă zamă de carne de vacă. — Zama

borşul se pregăteşte ca şi zama de găină, de cît că se ferbe mai mult.

Cînd în borşul cu carne de vacă se pun legume multe, se numeşte *borş rusesc*. Sarea şi chiperiul nu trebuie să lipsească din nici un fel de borş.

Borş cu carne de miel

După zamă de puî, cel mai gustos fel de borş e cel cu carne de miel; de cît numai şi aist soi de mîncare ţaranul îl abiaştueşte mai mult la zile mari. Borşul cu carne de miel se pregăteşte ca şi celelalte feluri de borş, punîndu-se în el legume multe, sare şi chiperi. Cînd borşul a fert de-ajuns, se serveşte cu zîmîtină.

Borş cu carne de porc

Pe în oişlegele de iarnă, cînd mai tot ţaranul taie porc, el se isfrupă cu borş de carne de porc. Acest fel de bucate se pregăteşte ca toate celelalte borşuri de cît că carnea înainte de a se pune la fert, dacă a fost afumată, se spală în apă caldă. — Legumele, sarea şi chiperiul nu trebuie să lipsească nici din borşul acesta. — Sare însă aici se pune la tot puşină şi numai dacă trebuie, căci carnea de porc afumată a stat în salamură, înainte de a se pune la fum.

Borş cu carne de gîscă

Oiştele le cresc ţaranii cu dare de mîină. Ele se taie toamna şi iarna. Grăsimea se stringe pentru leac, iar din carne se taie *plachte* şi *borş*. Borşul cu carne de gîscă care se face ca şi cel de carne de găină, se mai numeşte şi *potroc*. Potrocul se face şi cu moare de curechiu, şi se lasă cam acruş, mai ales cînd gospodarul e mahmur. — Tot aşa se face şi borşul satî potrocul de curcă.

Borş cu perişoare

Se aşază la foc borş potrivindu-se din acrime; în el se

pun verdețuri. Pe urmă se ia carne macră, se hăcue bine, se amestecă cu un ou, două, și se face din tocătură un fol de boțurele ca nucel, în făină de grâu, se nu se prindă de mână. Când borșul e gata din fert, se slohod în oală și boțurele acestea de carne numite *perişoare*, se lasă de mai ferbe 2, 3 răstimpuri și apoi borșul se drege ori cu ou ori cu zmintină.

Diresul borșului

Toate soiurile de borș nu-s gustoase în de ajuns dacă nu se direg. Diresala borșului de post se face cu ceapă prăjită în oloiū, ori în untdelemn; a celui de frupt se face cu ceapă sbătut, ori cu zmintină. Diresul borșului cu ouă se face așa: se ie un ou sau două, se strică într'o strachină, se zbat bine cu o lingură, și se toarnă peste ouăle zbatute zama de borș, mestecându-se mereu cu lingura în strachină; borșul din strachină se toarnă în oală de se amestecă tot la un loc, și pe urmă se pune în strachină și se dă la masă.

Diresul borșului cu zmintină se face așa: se ie zmintină de pe o oală, se pune într'o strachină, se amestecă bine și apoi se urmează ca la direseala cu ouă.

În comuna Pleșești și alte sate, borșurile se direg cu *prăjitură* care se face așa: să ie grăsime și se pune în tigao cu ceapă; când ceapa-i rumână, se preseră făină de grâu, ori de popușoi cernută prin sîta cea deasă, se mestecă cu o lingură pînă se rumenește făina, și pe urmă se toarnă borș peste făina cea rumenită mestecînd mereu în tîgae. Prăjitura aceasta se pune apoi în oală și pe urmă în strachină, și se dă la masă.

(G. Lupașcu, com. Pleșești).

Cînd borșul de post se drege cu ou ori zmintină, devine *de frupt* și se mîncă numai în zile de frupt.

Diresul borșurilor îl fac numai gospodinele bune. — Borșurile cele mai multe însă se mîncă nedirese.

(Comunicate de G. Lupașcu, învățător, Pleșești).

C a r n e

Țaranul român în privința hranei e mai mult vegetarian.

Carnea de vacă o întrebuintează numai la întâmplări deosebite : nunții, nunții, cumătrii, praznice, înmormintări etc. cînd se adună 10-15 oameni, cumpără un juncan, ori o vacă, o țes și o împart frățeste între ei. Mai des se înfruptă cu carne de puț, găină, rață, gîscă, porc, purcel, oase, berbece, etc. y. n.

În carne țărancele pregătesc următoarele bucate, în afară de felurile de borșuri de fruct, scrise mai înainte :

Mîncărica

Mîncărica se face din ori-ce soi de carne. Ea se pregătește așa : se ție carnea, se ție bucățele mărunte, se spală bine și se pune într'o tigă ori într'o oală, cu ceapă cît de puțină și verdețuri.

Tocana

Tocana e cunoscută mai mult la munte. Cînd se face în cantități mari se pune în berbinți și se păstrează pentru mai multă vreme. Carnea se ție bucăți, se spală și se pune în oală mare de ferbe bine, bine, pînă se deciocalează carnea de pe ciolane ; după ce s'a fert ast-fel cu ceapă și verdețuri, se pune în vase mari curate acoperite bine și se pun la răcoare în beclă ori în camară. Cînd trebuie, se ție din tocană, se pune în hîrgău ori în tigăița cu 3 picioare, se înferbintă bine, se mai adaugă sare și chiperi și se mîncă avînd gust ca și mîncărica. *Tocana* se face și în posturi, dar se mîncă în zilele.

Plachie cu carne

Se ferbe carnea bine cu legume și cu sare, și cînd e gata se amestecă zama cărnei cu orez spălat în apă rece ; se lasă de ferbe bine pînă ce orezul s'a umflat, și atunci avem *plachia* gata.

Plachia se poate face și cu pasat și crupe ; cea mai bună e cea cu orez.

Friptură

Friptura se face din orî ce soiū de carne; ea se progăteşte orî pe *ţigla* orî în *hîrb* (de ceaun ce ţine loc tigăei) orî în *tigae* sau în *hîrgău* (un fel de tigăiţă de lut cu 3 picioare). *Ţigla* e un băţ lung de lemn, ascuţit la un capăt şi pe oare se vîră şi se înşiră bucăţi de carne spre a se purta cu lăţ nire pe de-asupra sau pe lingă jaratec. Unii săteni au avut *frigare* de fer pentru friptură. În *ţigla* şi *frigare* se frig miel, puî, găini ş. a.

Friptura se poate face şi punînd carnea de-a dreptul pe jaratec.

În *hîrb* orî în *hîrgău* se frig şi costiţe de porc afumate, cîrnaţ, muschiu de porc, slănină ş. a.

Carnea înainte de a se frige se spală, se sară, se presară cu ceva chiperî şi se pune la fript.

Friptura în *tigae*, *hîrb* orî *hîrgău* se face prin ajutorul unturii.

Friptura de pe *ţigla* orî *frigare* se mîncă cu mujdele, că-î mai cu gust. Bun e şi sănătos puîul fript tăvălit în mujdeiu. Coşul de miel întreg, fript şi uscat bine se numeşte „*heiţ*”; el se păstrează ast-fel vreme îndelungată şi nu se strică. *Heiţ* se face din coşurile mieilor ce pier, tăindu-se înainte de a muri. — Cu mămăligă şi *heiţ*, munteanul pleacă la lucru destul de mulţămit.

Slănină friptă

Cînd ţaranul nu prea are de-a fruptului, se mulţămeşte şi cu o bucată de slănină tăetă felii, presarată cu chiperî şi friptă puţin pe jaratec. Slănina prăjită ast-fel se mîncă cu mămăligă rece.

Cirnaţii

Cirnaţii se găsesc în casa ţaranului numai iarna, de la Crăciun înainte, Orăciun fără cîrnaţi şi chişcă, şi fără porc tăet nu-l pricepe ţaranul şi nu se simte mulţămit, de unde şi

la băştinaşii: „Crăciunul sătului, maţe crăpate şi vine c...te”-
 Cîrnaţii se fac din maţele subţiri ale porcului, şi se pre-
 pregătesc aşa: se spală maţele bine, se întorc pe dos, se curăţă
 de necurăţeni şi apoi se umplu cu *umplutura* făcută din
 sare macră de porc şi vacă tocată bine, şi în care s'a pus
 unturos cu mirodenii. Cîrnaţii făcuţi se pun în pod la fum.
 Ei se mîncă în totdeauna fripţi în tigae cu bucăţele de slă-
 nină. — Sătencele din Rădăşeni, cari sînt aproape de Făl-
 goni, pun în cîrnaţi: inibahar, scortişoară, cuişoare, colean-
 tură ş. a., ca să albă gust bun. — (V. Ciocan, învăţător)

Chişca

Chişca se face din maţele groase ale porcului. După ce se
 curăţă bine şi de grăsime şi de necurăţeni, se freacă cu sare,
 se omălt şi cu făină de popuşoi, şi apoi se clătesc în apă rece.
 Uplutura ce se pune în ele e alcătuită din orez, păsat ori crupe,
 maiu fert, bojoci (plămîi) ferţi, sînge închegat şi fert, splină,
 etc. hăcuite mărunt şi aşezate la un loc. Chiştele se ferb bine
 în oală şi se lasă apoi la răcoare. Zama în care au fert se
 scurge, iar chiştele se pun în vase la răceală. Cînd se mîncă
 se frig în untură. Grăsimea de pe chişte e bună de leac. — Şi
 în chişte gospodinele din Rădăşeni pun mirodenii.

Cighir

Cighirul se face din maţe (măruntăe) de miel curăţite bine
 şi tocate mărunt. În cighir se pune şi maiu ori plămîn fert.
 Uplutura amestecîndu-se cu ceapă tăetă în legume, se moae
 în oală sau ouă. Cighirul se coace ori în hîrgău ori în tigae.
 El se învăleşte în *prapur* (membrana ce învăle maţele) de
 miel ori oae.

Cel mai bun cighir se face din maţe, maiu şi bojoci de miel.
 Unii ţarani înţeleg prin cighir bojocii, plămînul şi inima
 mielului.

Răciturile

Răciturile, *aiturile*, *hăiturile* se fac din picioare şi cap de

porc, din picioare de vacă, din picioarele, aripele și capul păsărilor, mai ales a găștelor.

Răciturile se prepară așa: picioarele de porc ori de vacă se pirllesc de păr, se descuță de unghii, se curăță bine, se spală, se sfarmă (se taie) și se pun la fiert într-o oală mare ferbind pînă ce carnea se *dicioacală* (se desface) de pe ciolan. Atunci se scurge zama de-o parte, se amestecă cu mujdei (usturoiul pisat) și se pritocește dintr'un vas în altul, de se amestecă mujdeiul.

În cîteva talgere se așază carne deosebită de ciolan, se pune peste ea zama de-o cuprinde, lăsîndu-se la răcoare. Cînd zama se răcește, răciturile se prind și atunci sînt gata. Răciturile țaranul mîncă mai mult pe la Crăciun.

Unsoare cu mămăligă

În untură de porc se pune mămăligă și se mestecă bine. În urmă se pune tigăea pe foc de se prăjește, adăogîndu-i puțină sare. Cînd mămăliga-i ferbinte bine și a prins a se prăji, se mîncă cu lingura.

Găină umplută

Găina umplută e mîncarea cea mai de seamă la țaran. Ea se dă numai la acte mari din viața lui, cînd îi veselie și bine în casa gospodarului.

Găină umplută se dă de unii gospodari mirelui la masa cea mare ca s'o rupă; cu găină umplută și vin bătrîn se așteaptă drăguțul. Găină umplută dă gospodarul mesenilor cînd Dumnezeu l-a dăruit cu un flăcău frumos, care să-i moștenească numele și să-i fie de ajutor la muncă și la bătrînețe.

Găina umplută se pregătește așa: se taie găina, se jumulește de pene, se pirllește, se spală, se grijește de cotori, i se scot mâtele și în locul lor se pune umplutura: pine cu străfide, cu mirodenii, cu scortîșoară, ori alt soi de umplutură, și se pune într-o tigăe și în cuptor, unde trebuie să stea pînă va fi rumînă și frumoasă.

Purcel umplut

Purcelul umplut este tot o mîncare deosebită la țaran, care se face de gustul lui, ci numai pe la cumătrii, zile mari, nunta, ș. a. Purcelul umplut se face așa: se taie purcelul—care trebuie să fie de 3, 4 săptămîni, se opărește, se curată bine și se face curat ca o coală de hirtie, i se scot *borșii* și se umple cu pine cu strafide, cu mîez de nucă și alte mezelouri; se coasă în urmă pe unde a fost spintecat, se așază într-o tingire și se dă în cuptor, unde se lasă pînă ce se frige și se rumenește frumos.

Pui cu zmintină

Puiul cu zmintină se mîncea vara; el se prepară așa: se lasă un puțu mărișor, se grijește bine și curat, să cinătuește, și se frige pe țigla ori frigare; în urmă se rupe și se pune într-o țigă ori hîrgău, peste care se toarnă zmintină multă. Pe laucate se pune ceapă și legume, și se lasă de ferbe pînă ce legumele aū fert bine.

Cu zmintină se pregătesc și pui de vrabie fripti în țigla, vîrbi și alte păserele ce se prind și se frig.

Pastrama

Cind din pricina vre unei boli vre-o vită a săteanului nu poate țea, el n'o lasă să pîră mortăciune, ci o taie, și din una parte vinde la vecini, iar parte o preface în pastramă, și din partea de șes, și în tocană, cei de la munte. — Dacă e post, mai toată carnea se face pastramă.

Pastrama țaranul o pregătește așa: alege carnea macră, o taie felii, o sară bine și o pune și în mujdeiū. Apoi dă focul în cuptor, îl inferbintă, o pune pe frunze de hrean ori pe drăncioare, și o lasă pînă ce se usucă bine. — Alții aū un butoi mare, desfundat de amîndouă capete, și-l așază la un loc dosit. Fac foc cu lemne ce dau mai mult fum și pun pe aște bețe carnea și o atîrnă în poloboc; o lasă acolo pînă ce se usucă, și pe urmă o strîng în pod ori în camară.

Carne dulce cu mujdei

Acest soi de bucate îl minăcă sărăcimea. Carnea o face în apă, zama o zvirl; carnea fiartă se minăcă cu mujdelă de usturoi.

Poame cu carne

Soiul acesta de mîncare e obișnuit mult în Rădășeni, de ferbe carnea într'o oală cu legume; cînd e de ajuns de fiartă, se pune într'o altă oală un rînd de poame spalate curat, și un rînd de carne, pînă se umple oala. Cu zama de carne se umple oala cu poame și se pune la foc de mai ferbe un răstimp bun.

Poamele ce se întrebuintază la felul acesta de mîncare trebuie să fie poame uscate. Rădășeni mai zic mîncărei acestora și „perje cu carne“. — (V. Ciocan)

Curechiu cu carne

Curechiul cu carne, se face ori din *curechiu verde* ori din *curechiu murat*.

Din curechiu verde el se prepară așa: se hăcuc curechiul mărunt pe un fund ori pe masă, se preseră și se freacă cu sare, și se pune într'o oală așezîndu-se un rînd de curechiu și un rînd de carne, pînă se umple oala. În oală se toarnă borș crud și se pune și legume, și apoi se lasă de se ferbe bine, și în urmă se dă în masă.

Unele gospodine nu freacă curechiul, ci îl prăjesc în untură, și apoi îl pun la fert.

În curechiul cu carne, unele gospodine de pe la șas pun și patlagele roșii, ca bucatele se fie cu gust și zama să fie mîndră.

Din curechiu murat, curechiu cu carne se face așa: curechiul se taie felii mari și se pune iar un rînd de curechiu și un rînd de carne; oala se împle cu apă, se pune în ea ceapă și verdețuri, și se pune la foc de ferbe. Cînd carnea și curechiul e fert, se dă în masă.

Curechiul cu carne se mincă în zile de fruct. Curechiul cu carne din curechiu crud se mincă pe la sfârşitul verii şi iarnă, cel din curechiu murat, iarna prin cişlegi.

Carnea mai bună pentru *curechiul cu carne*, e cea de porc şi de porc. — În loc de carne se întrebunţează şi slănină, fiind nu-i carne la casa românului.

Bostănel umpluţ

Acum soiul de bucate îl cunosc ţaranii mai bogaţi şi din partea răsăriteană a judeţului Suceava. Bostănel umpluţ se face aşa : se caută pe ogor bostănel cruzi, mici ca merele ori caştele ; se scot măţele din ei, şi în locul lor se pune tocătură de carne cu ceapă şi legume, amestecate cu puţin orez ; în urmă bostăneli se pun la fert, umplindu-se oala cu borş cald. Când bostăneli au fert bine, se pune peste ei zămintă de apă şi se dă la masă.

Tot aşa se prepară chipăruşii, şi prajii.

Găluştele

Găluştele numite şi *sarmale*, sînt de fruct, cînd se fac cu carne ori urdă, şi de săc cînd nu intră în alcătuirea lor nimic de fruct.

Mai în totdeauna în facerea găluştelor intră şi curechiul, verde, fie murat, servind de înveliş umpluturii. Vara însă găluştele se pot învâli şi cu frunză de fasolă, sfeclă, urzică, pomuşoară, vie, hrean, stevie, podbal, călcii opărite, etc. Frunză de vie, gospodinele de prin com. Vascani şi Ruginoasa string, anul o tină ră şi pentru iarnă, se aibă cu ce face sarmale.

Unii săteni pun peste sarmale şi zămintă, de le dă gust.

Găluşte cu carne

Găluştele cu carne se pot face din orî ce fel de carne, numai să se hăcuc bine ; în tocătură se pune şi ceapă, verdeţuri, sare şi puţin chiperl negru şi orez, pasat ori crupe de popuşel spalate în apă rece. Cînd umplutura e gata, se ia frunze

opărite și în ele se învălește câte un botișor mic de umplutură. Pe fundul oalei în care se pun găluște, se așază niște frunze. Când oala se umple de găluște, atunci se umple cu borș acru și se pune de ferb la foc.

Dacă găluștele s'ați făcut cu frunze de curechiu murat, ele nu se umplu cu borș, ci cu apă, căci frunzele de curechiu se destulă acreală.

Găluștele se pot face din carne de vacă, de porc, de oaie, de miel și de gîscă; cele făcute cu carne de miel și de gîscă sint cele mai de soiū.

Găluște cu urdă

Acest soiū de găluște se vede pe la munte. Se ia curechiu verde ori murat, se hăcuc bine, se amestecă cu urdă și cu câte-va ouă cum și cu orez — căci muntenii nu prea cunosc pasatul — și se încep a se face după obiceiū. Când oala e plină, se umple cu borș, se pune la foc de ferb, și cînd e gata, se dau la masă.

Găluște cu curechiu

Se ia curechiu, se hăcuc mărunt, se amestecă cu o mîcă de orez și pe urmă se învălește umplutura în frunze de curechiu opărite. Când oală-i plină, se umple cu borș, se pune la foc și cînd is ferte se dau la masă. În umplutură se pune și ceapă, chiperi și verdețuri. Găluștele cu curechiu e o mîncare de post; ele se umplu să fearbă cu borș.

Găluște se mai fac și cu bureți tocați, cu pasat, cu orez, cu crupe, cu făină, iar călugării și țărani bogăți, fac și găluște cu hribi.

Prăjitură cu untură

Pentru diresul borșului ori a altor mîncări, se ia untură, se pune în hîrgău, se amestecă cu ceapă și făină de grîu și se tot mestecă pînă ce făina se rumenește. Când prăjitură e gata, se pune în mîncare. — (G. Lupășcu, Pleșestî).

Medicina populară

Buba vinătă

Buba vinătă e o bășică, care se face mai des la mîini, pe costul palmei, între degete; asemenea la picioare. La început, bubă se ivește, nu-î decît o broboană roșioară; însă peste o vreme două se umflă, și produce o usturime grozavă. Cînd ea e în coapt, materia apoasă din interiorul ei, devine cenușie; și omde și numele bubei de *vinătă*. La coacere te junghie în răutru, de paré că umblă ceva. Din ea se veninează toată lumea, dacă e la mîini, așa încît nu poți să faci cel mai mic lucru. De această bubă nu zac de cit oamenii.

Pentru a scăpa de această durere, trebuie a o struna. Strunirea se face, dacă străpungi pielea acelei bube cu un ac cu cap albastră. Se lasă apoi un fir de ață acolo și puțin cite puțin o storci ca să curgă coaptura din ea, că aia e răutatea. După puțin după strunare, trece.

Dacă nu se jupuiască pielea. Dacă nu o strunezi și o spargi cu oțet fără strună albastră, apoi e mai rău; căci coace de răutate oară sau încățălează, adică se fac mai multe pe alături.

Pirniceala

Pirniceala se observă la pasări, primăvara, cînd e răceală, și ai cloști cu puî orî cu boboci de rațe etc. Puișorii șazînd în răceală se pirnicesc; bobocii de rață cînd staî prin lac asemenea pățesc. Bieții puî se strîng, se fac ghem și nu cresc; totuși tot piuind; tremură și-și lasă aripioarele în jos. După puîva timp, mor.

Pentru a-î scapa și a alunga moartea de la ei, iată ce să faci: se iaî puișorii și se țin cu cloșca prin case, pe sub

coşuri ş. a., ca să se încălzească Bobocilor de raţă nu li se mai dă drumul pe lac, se țin închisi. După ce se țin un timp în trece; devin iarăși veseli; însă cît sînt miei tot să nu se dea voie multă să umble prin răceală, mai ales dimineața, pe rouă, căci iarăși cad la pîrniceală.

Țîfna

Adese-ori se văd găini sau puî umblind pe lingă casă și căpîțîi, de nu le vine asta; atunci ele sînt bolnave de Țîfna. Țîfna provine din sete sau și din alte cauze. Ea se face pe limbă, se usucă așa încît nu mai poate biata pasăre să mănînce și tot țivlește. La coada se ridică un țuț, (moț) de pîc și sus, tot din aceea cauză, pe care multe femei îl ard, la pîc și-l arde țuțul (moțul) acela de carne în vîrf, însă puî se micșorî mor de durere.

Țîfna se ușurează așa :

Se ia găina, i se cascade eiocul și se caută sub limbă, și jupoaie limba de pelița aceea, de la jumătate spre vîrf și puî se ușurează, și scapă de durere. Unii amestecă pelița aceea cu nițică mămăligă, și se dă găinei să și-o mîncîce.

Urciorușul

Urciorul se face pe marginile pleopelor ochilor, și face durere grozavă.

Cînd simți că te doare,—pînă ce nu s'a mărit deja,—ieși luni de dimineată, pînă nu răsare soarele, în pragul ușii sau în bătătură, și cu fața spre răsărit, atinge-l de trei ori cu vîrful cobiliței și zici aceste cuvinte :

Am, am urcior

burcior;

nicî eî cîine,

nicî tu pînă mîine.

Așa repeți de trei ori, că va da înapoi.

Scurta

Scurta se face cînd șchiopeți. Ea este o umflătură

la piciorul, care se ridică cam la închieturi, adică, saū sus
la schietura piciorului din șchioapeți saū la subțioară și la
degetul minel, cînd ai vre-o bubă la mînă. Cînd ai bubă vi-
să la față scurtă. S'a văzut mulți cari mergeau tiriș, saū în
pe în timpul cît avea scurtă la picioare, căci ea îi încor-
porea toate vinele.

Pentru a scăpa de ea, să nu șchioapeți; iar pentru a o
ieși să dea înapoi să pui mereu peste ea, mămăligă caldă în
timp și să-o legi acolo. Așa să se schimbe de mai multe
ori și va da înapoi.

Brîncă

Brîncea se face la picioare, la mîini, la șolduri, dar mai des
se face mulți nenorociți la cap. Ea provine din răceala. Cînd se
face în urechi, ies niște broboane la unii în gură, căroro le
se scutura dinții de nu le rămîne decît gîngiile. Brîncea e bubă
moartă, ea lucrează la os. Durerile ei sînt soră cu moartea.

Cum se simte omul de brîncă, aleargă de-î descîntă de bubă, și
de brîncea. Acuma aū luat toți obiceiū că cum simte ceva cum-va
de brîncea, aburghiū la popă ori la țircovnicu, să le serie brîncea.
Iată cum le-o serie :

Se ia un petic de hîrtie și face două circomferințe, cu cer-
ceț ori creion, și printre ele serie precum se va vedea mai
jos, de patru părți face cîte o cruce.

Însă se scrie de-a'ndaratele și nu așa cum am arătat mai înainte, adică de la dreapta la stînga.

De brîncă nu poate să scrie de cît om în vîrstă înaintată. Pînă la 25-30 ani nu poate nimeni să scrie, căci o omie are putere care crește și se zice că va crește și brîncă, de aceea se scrie de unul din aceștia.

După ce a fost scrisă, se unge acea foaie cu miere, și în caz de nu se găsește miere, cu zahăr ud, și cu pînză de pălărie și se lipește cu partea scrisă pe fața bubei. Și așa se vindecă.

Pentru a avea leac de vindecare s'a obișnuit a se scrie cîte-va ouă; afară bine înțeles de altă plată, de cîtiva bani.

Chelia

De chelie cade părul din cap. Unele fetițe rămîn fără coadă. Pentru chelie se unge cu ouă de cioară. Alții cu lopie de ghigiuri (glojdeni) de porumb. Pentru creșterea părului de nou, să se ungă cu puțin untdelemn, că-i foarte ajutător în așa caz. — (Adamești, jud. Teleorman).

M. T. Adameștoane

Scrisul frigurilor

Unii oameni, după ce au cercat fel-de-fel de doftorii — făcîndu-se bine înțeles de *chilină* (chină), căci nu le aduce nici un folos — pentru a scăpa de friguri, se duc pe la dascăli de cei de pe vremea lui *Azi-Buche*, și le scrie frigurile sub următoarea dietă:

Se iaū trei bucățele de hîrtie și se scrie pe ele așa:

„Vela am, vela am verzum-verzum-verzum; vela am, vela am, vela am“.

Una din hîrțiile pe care s'au scris cele de mai sus, se svîrle în sobă cu apă, una se face țigară, iar a treia pe care se face semnul crucei, după ce se poartă la gît 9 zile, se svîrle peste-o apă îndărăt, fără a sta locului orî a te uita îndărăt. — Cu modul ista scapi de friguri.

(Culeasa de la Gr. Botezatu din Broșteni)

Un leac pentru vătămătură

Se o pluc albă de 30 bani de la D-l Neculaî (negustor în
 ... de unde e doftoroaea, și unde pînea se vinde cu 30
 ... și o crapî în 4, și puî mîezul să se încălzească; se iaî
 ... și 3 cepe albe și o garafă ($\frac{1}{2}$ litru) rachiî spirit, de
 ... untdelemn, de 5 bani chiperî negru chisat, și cernut
 ... oca deasă. Toate se ferb cu rachiî ca $\frac{1}{2}$ ceas. După
 ... se ferb bine, se crapă pînea, se dumerică ceapa, și ouăle se
 ... pe pluc; se chicură untdelemn și se preseî chiperul.
 ... se pune unde te doare. Zama rămasă se pune
 ... un pahar, și se toarnă rachiî spirit, se chicură untdelemn,
 ... se culcă la căldură, făcîndu-se la picioare abur cu
 ... și floricele.

... durerea se mută, se mută și legătoarea, făcîndu-se
 ...

... de Irina lui I. Bondar, Com. Broșteni, jud Suceava, în etate
 ...

M. Lupescu

Povestea norocului

... odată un om năcăjit di nu măi ave pareci
 ... și apu pi lingi tăti-aeste, măi ave ș-o spuză di baeți,
 ... cu ci-I hrăni.

... capata citi v-o bucațel di ceva, și vre s-o mînci,
 ... di rău baeților, ci tăț sâre-npregiuru lui și ceré si
 ... lor.

... capatat un oî, și un(d)i si-l mînci? Tuma-npodu
 ... și-o suit, ci nu măi era di kip. Ci-I vini lui odati
 ... si si se și si pornești la drum lung si si-nfilnîscî
 ... și cu Sfîntu Petria—(ci știé el ci imbli Dum-
 ... pi pamînt)—si-I întrebi, ci nu ma(f) ari el noroc pi
 ... asta? Am uitat si spun ci el cîn(d) s-o porni(t) di-a-
 ... si amagiascî el baeți si nu măi clară di mîncari di

la dînsu? — O luat o baligî di gîti ş-o pus-o-n spudat, ş-acupirit-o cu cenuşi ş-o dzis citra baet cî si măi aşteptă liaci, c-amuş îi gata pogacia.

Di-acole si le omu şî si porneşti şî meri el ci meri ci unu la un capît di drum si-ntilneşti cu Dumnedzău şî sfîntu Petru.

— Buna calia, o dzis omu.

— Mulţamăs(c) mnitali, o dzis Dumnedzău. — Da unde ti duci tu măi omule? — Da un(de) si ma duc? da te m-a-ntilnes[c] cu Dumnedzău şî sfîntu Petru, si-I întrebă, nu ma(i) am eũ noroc pi lumia asta,—ci am o clai di lea şî n-am ci li da di mîncari“.

— Apu(i) măi omule, fă pi cararia asta-şî i-o aratat (c) cu mîna o carari—şî ti du-năinti—c-a) si dai di-om bordou. Im bordeiu cela, şădi-om moşniag; tu si întri-m bordeiu, si si nu dzici nimnic. Si ti puî ia acolo pi-o laîti, ci-ti-nubra el di la o vremi ci ti-I umblatu tău pi-acolu.

Iesta s-o dus înainti, ş-o facut pi carari, ş-o măsă el ci măsă, ci di la o vremi o agiuns la bordei(u). Dacă o agiuns acolo, o întrat în nuntru şî s-o pus pi-o laîti. Im bordeiu un moşniag batrin batrin, cari şidé dinăintia focului o-o becaţci di mamaligi di trii dzili, şî toot o învirte pim cel şî cîm pi-o parti, cîm pi alta. Şî era-mbracat c-on suman răău, di nu si măi tine petici di petici.

Da amu şidé pi laîti şî nu dzicé nici mc.

Amu nu treci mult, şî numa ci vin ursitorili la feriasă.

— Moşule! — Ci-I? — O sutî di oameni o murit şî sutî şî unu s-o nascut.

— Cel ci-o murit, Dumnedzău si-I ierti, iar ci ci s-o nascut s-aglungi si cii-n staria-n cari ma gasăsc eũ amu.—Ursitorili s-o dus.

Moşniagu, indat-o luat şî s-o-mbracat c-on suman hocolè, di noatin. cu caciuli bun-n cap, cu ciuboti bun-n picioari, ma rog, s-o-mbracat ca un gospodari bun.

Dupa ci-o trecut un cias,.... ci vedz cît îi lumia asta di murit pi tât ciasu o sutî mor, şî o sutî şî un si nasc;— iar ursitorili la feriasă: — Moşule! — ci-I — O sut-o murit

...sunt și unu s-o nascut — Ceî cî-o murit, Dunnedzău si-î
...iar cel ci s-o nascut si cii-n staria me di-amu.

...istorii iar s-o dus. — Un(d)i le moșniagu și si-mbracî
...săgi strai boirești, colé, puni-o masî mari-m minjue, sca-
...mărgeturu mesî—și pi masî feluri di mîncări și bauturi
...ca la um boeri. Cum o trecut cîasu, iarî o vinit ur-
...la ferlastî: — Moșule! — Ce-î — O sut-o murit
...sunt și unu s-o nascut — Ceî cî-o murit, Dunnedzău si-î
...cel ci s-o nascut si cii-n staria-n cari ma gasăse eî
...di-acole, moșniagu liapîdi tăt di pi dînsu, le sumanu
...și si dă iarî dinăintia focului. Cîin(d) colu numa ci
...oci di omu.

Da pi tîni măî omule, ci vînt tî-o adus pe-iei?

Dapul iaci cum și iaci cum—și-î spuni omu tăt cî-ave
...mînd.

Du-ti măî omul-acasi (o dzis moșniagu), ci fumeja ta
...măî facut um baet, tuma amu-n cîasu ista cîin(d) eram boeri.
...si(e) s-agîungî boeri și el a si va tîi pi voi pi tăt.

...pear (chlar) așă o și fost; ci baetu is(t) măî mnic o
...boeri, și i-o scos și pi trestia di la nacaz.

...așă o scapat omu di saracii.

...niagu cela-mpartă *norocu*. Si di si naște cineva cîin(d)
...niagu era-mbracat rău, colu dinăintia focului, apul și omu
...agîungîo și așă si pitrece citi dzili-ave.

...si naște cîind era moșniagu-mbracat ca un gospodari
...apul și omu, gospodari bun si pitrece; iarî di da Dum-
...si si naște în cîasu cîin(d) moșniagu era ca un boeri,
...si omu, boeri era, citi dzili-avé di la Dunnedzău.

...de la Gh. I. Alexa Birleanu (51 ani) din Tătăruși, jud. Suceava).

A. Vasiliu

Descîntece

De ură

M-am miniét, m-am siniét la fîntîna lu Iordan, al teó al Iordâniti di la Vineţia viniţi. Apî di mnir cu stroapei di apă. Şi nu m-am spalat di tîni şi di pîri, m-am spalat di urî di pîri, ei nu-ş cini mni-o facut şi nuştiu cini mni-o dat, di diminţa sculatu-m-am, di cap ametti gasi-tu-m-am, di orbgiţi gasi-tu-m-am, di nas inaduşiti gasi-tu-m-am, di legati gasitu-m-am, di piciorî-mcelicati gasitu-m-am, la dusu-m-am, strai buni scosu-mni-am, la bisărici gătatu-m-am. Cîn la calla glumatati, ma'nţilniî cu urgîla capului, cu maşa satului. Da e di mîni m-o luăat, im obraz m-o sculatu di cîuboti m-o discalţat, cu cîuboti di urs m-o'nealţat, cu meşi di broasei m-o'mbracat, cu briu di rug m-o'nealţat, tulpan di urdzici m-o'mbrobodit.

Eū am început a ma valcarea cu glas din certă plîmă pamînt, Malca Precista dim poarta raţului m-a audzit, pi cîni di clarî la mîni s-o coborit, im mîna driapti trîmbgiţi puni mni-o, in cap coruni di aur mni-o lasat, in guri, guri di mni-o suflat — da malca precistă m-o întrebat :

— Ci ti cainedz, ci ti valcaredz? nu ti caina, nu ti valcarea, ci eū frumos ti-oî curati, ci-n faţi soarili scrii-t-oî, im spati luna scrii-t-oî, im mîna driapti trîmbgiţa puni-t-oî, ti-ti-I invirti î straluci. Cîn ti-I înturna, î lumina. Cîn cu trîmbgiţa î trîmbgiţa, norodu 'nainti t-a alerga :

— Ci vodiasî-mparatiasî? — Ci nu-I vodiasî-mparatiasî, ci-I fumea celi aleasî. Cîn cu gura a grai, ca cu mîni indulei.

(Să descîntă cu bosuţocul în apă. Iar femeea ori omul, să i să descîntă, să să spele cu apa aceea.)

Auzit de la Măriuca Prisăcăriţa de 72 ani.

De desfăcătura

Boū briaz bolibrîaz ieş di undi eşti! Di eşti tu pod, di eşti

di ești pi icoani, di ești su icoani; di ești in ladi, di ești pi lada cu straili; di ești pi poliți, di ești su poliți; di ești pi latți, di ești su latți; di ești pi vatri, di ești su vatri; di ești in hoarni, di ești su hoarni; di ești in sacu cu faini, di ești su sacu cu faini; di ești in budiu cu borsu, di ești in budiu cu borsu; di ești in drobu cu sari. Ieș di undi ești și du la ginovata me ș-o cati ș-o nimerești și pim sînge-o nimerești. Și ti du pim garduri fara pirlazuri, pim api fara pirlazuri, și ti du pim stuhu pustii, pim văi pustii. Ș-o cati ș-o nimerești și pim sînge-o tăvălești, si si cunoasci că-I ginovata me și cu oi(ū) luia o alogiți grasi, si-t eii di masi — ș-o cati di giu si-t eii cefu diplin.

În descîntă astfel: să ia o bucata de cămeșă ruptă și să se arunce cu ea prin casă în timpul descîntatului. Gunolu cel săraci cu petica, să duce și să da pe părău.)

Se face de la Mariuca Prisăcărița.

De roșată

Se face cu roș proroș cu cămeșă roși, proroși, cu suman roșu proroși, cu caclula roși, proroși, cu briu roș, proroș, cu itari roș proroș, ti duci în paduria roși, proroși, si tai pari roș proroș. Da nu ti duci-m paduria roși, proroși, nu tale pari proroș; tai roșata din fața obrazului, din masăli, din dinți. Se face în ladi N. curat, luminat ca maica Domnului, ci l-o lasat. Se face descîntă cu cuțitul în niște făină. Făina aceea, descîntat se amonte cu apă rece și să leagă la obraz cu o legătoare). Se face de la Catrina lui Lazăr Cojocariu de 45 ani.

De buboi

Se face cu vîrv ti săc din vîrv ti săc. Din rădăcini ti fac faini (se face de 3 ori și tot prinzîndu-l cruciș cu mîna). Se face de la Safta Budușanu de 80 ani.

De ursită

Se face la fîntină Marți sara, faci o turtișoară de griu sarată.

După aceea faci 3 metăni (matane) la răsărit, 3 la apăsare, 3 la miază noapte, 3 la miază zi și apoi împungi cu acul în briu și zici:

Im partia mé pim inimă, pi su inimă, pim raruncel, pim rarunci, pin tătă cîolanili, pin tătă măduvili. Ișit voi drucea dracoaleili, cu pliasna-l plesniț, la mini-l porniț. Ișit voi drucea cu zmeoalcili și va duciț la partia mé la ursita mé, la stîmbaț și-l spariet; asupra lui suflat, la mini-l gataț. Cîntă lumii, cînt pi su lumii, pim apă fara vaduri, pim garduri la pîrlazuri.

Auzit de la Safta Gh. Nazarie (Buduşanu) de 80 ani.

II.

Foc, focușor! eă m-oi culca ș-oi dormni, tu si nu ti culca și si nu dormni. Si ti faci laur, balaur cu solzi di aur, cu 99 de aripel, cu 99 di limbgi, cu 99 di gîari rîclitoari. Si duci, cînt pi lumii, cînt pi su lumii, la ursita (ursitul) lui de numi. Și di-a ei-'n tabirî tabarîț, di-a ei în muntii ratacîț, di-a ei, uni-a ei, si-l plesniți cu lemn di alun, si vii ca un urs. Si-l plesniț cu lem di soc, si vii pim foc, si nu-ș așli loc. Si-l plesniț cu lem di-artari si vii cînt on harmasari. Si-l pîniț cu cîloriel, si-l pîniț pim opecinei furniel si vii la mini-aiol.

(Auzită de la Ileana I. Iord. Damian de 32 ani.

Să face pe ursită la foc, cu lemn de alun și de soc).

Din Tătăruși, jud. Suceava.

A. Vasilie

De spăriet

Mă uităi în sus, mă uităi în jos, nu văzuî nimică; mă uităi la mîez de noapte, văzuî gîija îngrijată, frica infricoșată, și s'au făcut, făcutu-s'au; botă în mînă pusu-ț'o, în pele de leu învălitu-te-o, ca să fi om fără frică, să nu te temi de nimic.

(Se descîntă omul cînd doarme, dînd în el cu o mîna părăsită, aprinsă).

M. Lupescu

De șomîlc (cirtită)

Cînd a venit tartacot cu barba de un cot, cu mîna de dîr

ca de nouă, vîntu turbat s-a umflat, fir din barbă i-a
pe foc l-a aruncat. Firu pe foc s'a sîgîreit, doru din
s'uit, cutare s-a lecutit.

Șezătoarea e o bubă care se face mai ales la țîța femeilor cu
să se umflă țîța, pățește rău cine, mîncă acrime, și cine
de loc. Această bubă provine atunci cînd poflești
din miros chiar ș. a. Pe unele locuri îi zice obrin-
șă (obrinteaia însă e alta).

Șezătoarea de Maria Tudor Popescu din Adămeștii—Teleorman.

M. T. Adameșteanu

De aplecate

Șezătoarea borăcioase, din pline, din sare, din mămăligă și
de nasul, din fața obrazului; să eșii să remie cu-
luminat, luminat ca steaua'n ceri, ca roua'n cîmp, ca Maica
ce l'a lăsat, ca argintul stricorat.

Șezătoarea de Maria F. Vlășceanu, com. Catanele, Dolju.

De țapă

Șezătoarea maică preceastă descîntul meu ș'al lui Dumnezeu :
șezătoarea, țapă ghizăvie, țapă ovreiască, țapă letinească,
șezătoarea din pae, țapă din prag, țapă de 99 de neamuri.

(De 3 orî)

Șezătoarea de Maria, com. Catanele.

Ștefan Șt. Tuțescu

De deochet (șotca)

I.

Șezătoarea N. pe cale, pe cărare, s'a'nțilnit cu 9 muroi în
șezătoarea 9 strigoae, cu 9 broscioae, cu 9 fermecătoare, cu 9
șezătoarea, cari-i luase lui N. irima, îi mîncă mîncătura
șezătoarea, de moreae, de strigoii, de fermecator, de deochet-
șezătoarea. De pe N. să se potoliască ca jarul în apă, că
șezătoarea jarul, ci pojarul și ferbințeala de pe capul lui, de
șezătoarea lui, de pe puterea lui, de pe leacul lui, să fie leacul

întărirea cuvîntului, puterea descîntecului. Ajută-mi Maica sîntă cu fiuțul ; de-I deochiat omul de strigă, orpîștele, sară-î ochii, omul să aibă leac ca Maica sîntă și fiuțul la om să îplinească puterea lui, irima lui, leacul lui, fructul lui, cuvîntul lui, ca la Maica sîntă și fiuțul. Din pușcă, din deochetură, din strigoî, de strigoae să-I fie leac vinul curat, țipoiu de grîu curat, argintul spalat, aurul bătut, soarele curat, Dumnezeu care l-a luminat. Tu-mi ajută, Dumnezeu că nu potol jarul, ci deochetura, mîncătura de moroi, de moroae... (ca mai sus)... la om să-I fie leacul de apă descîntată, izbăvire, ispășire, mîntuire, tămăduire, și de poroc Duminecei, de a lunei... de a Sîmbetei, de a lor putere, de a lor slujbe, închinăciune, închinare, sfințire, iordăntre, pînsoare, rugare, suspinare. Să aibă omul și irima lui leac de la Maica sf. și fiuțul, și apa mea descîntată, fie de la bătăie, muere, ori fată, romin, sîrb, ungur, neamț, turc, armean, jidov, păgin. Cărbunele și apa îți lungească viața, pișatul boala. Descîntecul de la mine, leacul de la D-zeu. Amen. (Scuipă de trei ori în laturi).

(Descîntătoarea ia o oală curată în care ia apă plină și săritul soarelui, apoi descîntînd, tot țipă jarul cu vîrfurile în apă, cînd zice : „nu sting jarul, ci pojarul“. — Odată acei cărbuni îi aruncă în apă trei ori șapte fete în vîrstă de 5—7 ani).

Din Vașcău (Bihar), Ungaria.

Vasile Săla

II.

Păsărică albă, codalbă, sare icî, sare coala, sare talci, piatra năstrămată. Piatra crapă'n patru ; așa-I crape ochii în patru : moroiului, strigoiiului, moroaicăi, strigoaicăi, mirătorului, deochetorului care s'o fi mirat, pe (cutare) l-o fi deochiat. De-I fi deochiat de soare, să-I chee razele ; de-I fi deochiat de lună, să-I cheară lumina ; de-I fi deochiat de om, să-I crape boașele, să-I curgă pișatul, de-I fi deochiat de nevastă, să-I crape crepe țifele, să-I curgă laptele, să-I moară pruncul de la...

... lumea de ea cum s-a mirat ea de (cutare). De-î fi
... fată, să-î cază cosița, să rămie chială, s'o riză fe-
... mire lumea de ea cum s-a mirat ea de (cutare). 99
... de mîncături, să eșiți din creștetul capului,
... din măduva osului, din os în pele, din piele
... (Se repetă de 3 ori).

... se face luîndu-se 9 fuse care se bagă în apă
... cu vîrfu în jos, și pe cînd se descîntă, se întore
... în sus. — În loc de fuse, se poate lua busuioce, fir
... de mătură cu apă neîncepută).

... de mamă-mea Oprea St. Tușescu, com. Catanele, jud. Dolj.

Șt. Șt. Tușescu

III.

... fi deochiat de om, crep-î boașele, cure-î pișatul; de
... — crepe-î țitele, cure-î laptele; de-o fi deochiat de fată,
... cosițale; de-o fi deochiat de soare, dogoarea să i se
... de vînt, bătaea să i se potoale. De
... și te olicăești? De vaetele tale nu poei să mă
... în jețurile mele. Tacî, nu te vaită, nu te olecâi, nu
... Să dusă tare, 'n fuga mare, pîn la o salcie:

Bună ziua, salcie.

MAI șezi, Maica Domnului, jos.

N'am venit să șez, am venit să te întreb: de deoichie-
... de deoichietoare; de mirători și de mirătoare; de rîm-
... și de rîmnitoare; de zmei, de zmeoalce; de lei, de le-
... de diavoli și de deavoloalce; de mamulanî și de ma-

N'am văzut, n'am auzit.

Da-r-ar Dumnezeu să 'nfrunzești, să nu rodești, poame
... niminî să nu minince, salcie!... Să duse tare, în fuga
... pîn' la un pom dulce:

Bună ziua, pom dulce.

MAI șezi, Maica Domnului, jos

N'am venit să șez, am venit să te 'ntreb: de deoichietori
... deoichietoare; de mirători și de mirătoare; de rîmnitori

şi de rîmnitoare ; de zmei, de zmeoaice, de lei, de leoaice, de diavoli şi de diavoloaice, de mamulani şi de mamuloaice.

— Am văzut, am auzit, Maica Domnului sfînt, du-te tu 'n fuga mare pînă la Cîmpu-Mare.

— Da-r-ar Dumnezeu pom dulce toată lumea din toate roade să mînce. Acolo lua şi mîncă şi voie bună se făcea în inima cutăruia... Şi dac'asa auzea, îndărăt la cutare se torcea şi punea: păr la păr, spate la spate, inimă la inimă, ficăţî la ficăţî, sînge la sînge şi os la os : l'a făcut mai sănătos, de cum a fost. Maica Domnului de mină l-a luat şi l'a aruncat în sorbu mărilor, în bătaia vînturilor, în apa lui Dumnezeu l'a aruncat şi l'a spălat pã trupu tot. Durerile de vînt l'a plecat, din rădăcină le-a săcat, cuibu le-a fărâmat şi oasele le-a mîncat.

(Se descîntă cu o creacă de salcie în apă şi se dă din chiatului să o bea, zicîndu-i-se : cum a spalat asta apă în pietricelele, așa să fie spălat cutare de toate durerile).

De la baba Rotăroaea, din Stroeşti, Vîlcea.

D. Drăghicescu şi Toma Drage

IV.

S'o pogorit din cer trei isvore : unul de apă, unul de vin şi unul de venin ; cine-o băut apă s'o saturat, cine-o băut vin s'o'mbătat, iar cine-o băut venin o crăpat ! Aşa să se curăţească inima şi fierea celui care o deochet pe cutare şi el să fie curat şi luminat ca argintul strecurat, ca D-zeu ce l'o face.

(Cu un cutit se descîntă în apă neincepută, svîrlindu-se în acelaşi timp rînd, pe rînd nouă cărbuni aprinşi în apă. Apoi descîntec se zice de nouă ori, adecă la fie-care cărbun se face o svîrle în apă. — După fie care finit de descîntec se scoate din buză şi se scuipă, învîrtind capu 'n prejur de la dreapta spre stînga. — În urmă se dă suferindului de bea şi se scuipă pe frunte, faţă şi pept ; restul svîrle pe un cîne şi ulcioş se pune într'un par).

Din com. Stîncea, jud. Iaşi.

I. T. Popovici

De durere de cap

Se iaŃ de la trunchiŃ 9 surcele și se pun în o stachină cu apă netnoepută, și apoi se svirle câte una peste cap, zicînd la fiecare surcică: „Soarele în apă, apa în cap“. — Cu apa se te spelli pe față și pe cap.

(Ibid. com. Stînea, jud. Iași).

I. T. Popovici

De surdomași

Peptea (cutare) pe cale, pe cărare, se'ntîlni cu 99 de surdomași în cale; surdomași de-aî romînești, surdomași de-aî turcești, — turcești, — sîrbești, — grecești, — rusești — bulgărești, — nemțești, — de-aî cu nucî, — de-aî secî, — de-aî cu ochî, — cu uncrop, în cap îi sîrîră, în cap deliră, se ca că l-o mîncară, creerii îi turburară, și-l lăsară țipînd și strîcînd cu glas pînă la cer, cu lacrămî pînă'n pămînt. Căci na S-ta Maria că-l auzia, din cer la el jos se da: — Ce te gîndești, ce te gevelești? — De ce să nu mă olicăesc, de ce să nu mă gevelesc, că plecaiŃ și eŃ pe cale, pe cărare, și te'ntîlni cu 99 de surdomași în cale, surdomași de-aî romînești... (ca mai sus)... — Du-te la [cutare] descîntătoarea, și peptenu'n mîna dreaptă l-o lua, și ție ți o descînta, că cu peptenele descîlcește toate vițele, toate cositele. Așa să descîntă surdomașii tăi din creerii capului, din năuntru trunchiului, din haerile inimei.

Se adună moleți, se pun pe capul copilășului, unde teasta e cea netnplinită, și cu peptenul mestecă strivînd moleții și descîntă descîntecul de 3 ori).

(Ibid. de Panteli I. Ulescu. din com. Pătulele, Mehedinți).

Șt. Șt. Tuțescu

De năjit

Fapt, năjite, pricājite, nu umfla, nu coace, nu răscoace, nu face, nici nu face carnea rea. Nu hărcăni ca morile, nu ția ca porcu, nu necheza ca cai, nu cînta ca cocoși, nu euteudața

ca găinile, nu măcăni ca rațele, nu țipa ca giscanii. Fugă năjite, pricăjite, nu veni ca un ciine turbat, ca un șerpe înmănat. Fugi, că cu cuțitu te-oî tăia, cu sare te-oî săra, cu tămălie te-oî tămăia, cu cruce te-oî apăra : din pământ ai căuta în pământ să te minultăști, din capul cutăruia să te părădă.

(Se descintă la urechea bolnavului și se suflă cu o țevă în ea.)

De la baba Rotăroaea, din Stroești, Vilcea.

D. Drăghicescu și Toma Drage

De mătrice

În mătrice mătricoasă, urită și veninoasă, capră neagră mă făcuî, p'o măgură mă suii, fără ochi o văzuî, fără pâră re-o gonii, fără mîini o prinsei, mătricea din inima (cutăruia) o secal.

Spus de Teodor Popescu, din Adamești, Teleorman.

Mih. T. Adamoșteanu

De obrintit

I.

Peste o vale mare, neagră, latră un ciine mare, negru ; un lup mare, negru ; cîntă un cocoș mare, negru ; zbiec oiaie mare, neagră ; tăcu ciine mare, negru, de lătrat ; un mare, negru, de urlat ; cocoș mare, negru, de cîntat ; un mare, neagră, de zbierat. Păcurar nechiotat toate obrintiturile și toate pociturile și toate izbiturile de la cutare le-a luat.

(Se descintă cu un cărbune, stins, în unt alb proaspăt și se unge bolnavul la 'ncheitură, pentru că acolo se fac obrintiturile mai des)

De la baba Rotăroaea, din Stroești, Vilcea.

D. Drăghicescu și Toma Drage

II.

A plecat oamenii negri cu carele negre, cu plugu negru și cu boii negri, a arat porumb negru, și-a dat ploaie neagră și

porumbul negru, și l-a dus la moara neagră cu apă
neagră, cu morariile negri, și-a făcut mălaiu negru, că porum-
bu negru e bun și dă măciniș, și dă obrintiș.

Se descintă în mălaiu ud, zicându-se de 3 ori).

de Maria Tudor Popescu, din com. Adămești, jud. Teleorman.

Mih. T. Adameșteanu

III.

La flutina lui Jordan este-o fată de jidan cu un ochi de
apă și cu unu de foc. Cum se stingă focul de apă, așa să se
obrintitu. Vrabia albă o zburat, pietrile s-o deschiat.
Se o deschiat chetriți, chee și răschee și obrintitu, ca
soara de mare, ca roua de soare; cum trece vîntul peste
apă, așa să treacă obrintitu de la (cutare; se pomenește
soara omului său al vitei).

Se întrebuințează lina nespălată aprinsă sau petică de lînă
și se găsește aruncată prin gunoae. Cu lina sau petica, baba
se pune la partea bolnavă, zicînd descîntecul).

de com. Călugăreni, jud. Neamțu.

D. A. Focșa

IV.

Heară de oae lae, bucalae de dincolo de mare, voinicul șu-
at de din coace de mare; stăi oae de zberat, voinice de șu-
at obrintitul de unflat. Nu unfla, nu gîmfla, nu obrinti, nu
stăi.

Se descintă în lînă lae, sau în hoară, lina ce rămîne de la
hoară, etad se bat sumani. Descîntecul se face și cu un cuțit.
Se pune la partea bolnavă. — Se des-
cintă și în făină de popușol. Făina se prăjește într'o tîgae și
se pune la partea obrintită.

M. Lupescu

De soare sec

Tu soare alb, tu soare negru, tu soare roșiu, tu soare turchez,
tu soare vișiniu, tu soare clocit, tu soare 'mpuțit, tu soare

năcrît, tu soare cu țapă, tu soare cu vifor, cu brîncă; să
 piei, să răs piei, să răsai și să apui, în capu cutăruia să
 te mai pui. Soarele are 10 surori, cutare are 9 dureri; soarele
 are 9 surori, cutare are 8 dureri; soarele are 8 surori, cu-
 tare are 7 dureri; soarele are 7 surori, cutare 6 dureri;
 soarele are 6 surori, cutare 5 dureri; soarele are 5 surori,
 cutare 4 dureri; soarele are 4 surori, cutare 3 dureri;
 soarele are 3 surori, cutare 2 dureri; soarele are 2 surori,
 cutare o durere; soarele are o soră, cutare
 re nici un dor.

(Se descîntă în apă și se dă bolnavului să se spele cu ea
 pe frunte la propteaua gardului și în timpul cînd el se speală
 descîntătorul (descîntătoarea) zice; cum a spălat apă și
 toate pietricelele, toate bunnicelele, așa să spele și pe cutare
 de toate boalele).

De la baba Rotăroaea, din Stroești, Vîlcea.

Dim. Draghicescu și Toma Drage

De mușcătură de șarpe

P'acest cîmp verde frumos trece-un șarpe veninos; cu
 (cutare) se'nțilni; cum se'nțilni, cum îl mușcă, veninu-și vîră
 apoi la mare alergă, și bău apă din mare și plesni ea în
 coare. Ororos, șarpe veninos, ia-ți mușcătura, ia-ți umflătura
 că dacă nu ți-o iu lua, un foc de 9 cară de lemne o iu
 și'n foc te-o iu arunca și nu te-o iu ardea, și în pală te-o
 freca și în vînt te-o iu sufla. Descîntecul de la mine și la
 de la Maica Precista.

(Suflă de 3 ori peste cel bolnav).

Spus de Teodor Popescu, din com. Adamești. Teleorman.

Mih. T. Adameșteanu

De descîntit mîncitura

Mă rog de prea Sînta Maria Maica lui D-zeu ca omul
 a mîrș pe cale, pe cărare și s'a'nțilnit cu Izbila și Isdila. Iu
 izbit, l-a trîntit, l-a smincit, l-a selintit la mîna de-a dreapta

(palelor, etc.), să fie ușor ca vîntul, slobod ca șoimul. Mă
 de prea Sf. Maria ca să nu fie scîntit nimica în trupul
 N., cum n'a fost în foalele mamei sale ce l-a născut. Fie
 sbiciulat, alinat ca Maica Sfîntă și fiutul; întîlnească-se
 unghită cu unghită, gheghetuț cu gheghetuț (degetuț),
 cu talpe, calchie cu calchie, noduri cu noduri, fluere cu
 fluere, ghenunți cu ghenunți, închieturi cu închieturi, trup cu
 trup, mîna cu mîna, picior cu picior, vîna cu vîna, mușchiu
 cu mușchiu, grumazi cu grumaz, cap cu cap, lene cu lene,
 capul cu mintea capului, crierii capului cu osul ca-
 pului, din scîntit alb, din scîntit negru, din scîntit roșu...
 din scîntit obrîntit, din scîntit smîncit, din scîntit măleczit.
 Ajută Marie Maica sfîntă și fiutul, că nu înod tortul de
 la mîna înod descîntitul de la mîna lui N. Piară descîntitul
 pe om cum piere roua de soare în termure goale. Eu nu
 înod tortul de îte părăsite, ci înod smîncitura lui N. să aibă
 să fie sbiciulat cum D-zeu l-a dat. Eși și te du pe cale,
 pe cărare, că te'ntîlnești cu prea Sf. Marie'n cale, și cu prea
 bunele descîntătoare; cu cuvîntu te descînt, cu suflu te suflu,
 cu scîmpitul te scîmpă, de scîntit alb, negru, roșu... Tu-mi
 spune Marie maică sfîntă, că se duse N. pe cale, pe cărare,
 la Izbita cu Izbila și Ișdila'n cale, l-a izbit, l-a trîntit, l-a
 trîntit la mîni, la piciorare... Brîncile cu vînt mergînd pe cale
 la mîni cu sf. Marie în cale, cu bunele descîntătoare; el zise
 „bun bun“, sf. Marie și bunele descîntătoare îi zise: „să
 te'ntîlnești, omule“. — Da cum ai rîndul? — Da bun. — Da
 bun să și fie. M-am dus pe cale, pe cărare, și m-am întîlnit
 la Izbita, cu Ișdila'n cale; m-a scîntit, m-a izbit, la mîni, la
 piciorare, brîncile, trupul cu vînt, grumazi, capul.. Să am
 să fie pe Maica sf. și fiutul, ca să'ntîlnească unghiū cu unghiū...
 Ajută Marie Maică sf. cu fiutul că nu înod tortul cel
 de la mîna... — Ie-te și te du, omule, pe-o cale, pe-o cărare, și te-
 întîlnești cu D-zeu și Sf. Petru'n cale. — Omul se duse și se'n-
 tâlnești cu D-zeu și Sf. Petru'n cale la un pod mare de argint.
 Omul se dete de o lature și Sf. Petru de alta. Omul zise:
 „bun bun“; D-zeu și cu Sf. Petru zise: — Bun să și fie. —

Il întreabă D-zeu : — Da cum ai rîndul ! — Da m-am dus pe-o cale, pe-o cărare, și m-am întîlnit cu Izbîla... — Leac de la Maica sfîntă și fiuțul și de la tortul cel de ite cîntat. Trece podul după porunca noastră, eă își cuvîntă poruncă să fii sănătos pe aist pămînt, ca duhul Preceatei ca ea soarele luminat; iasă durerea, întăparea, nealinarea trupul tău, după cuvîntul meu, fără durere, săgetare, că de soare în țăr murile goale. — O mărș omul pe cale, pe-o cărare, s'a'ntîlnit cu 9 lupi în cale; cei miei aū mîncat pe cei miei și i-aū ars, și i-aū făcut cenușă, să aibă leac de la Maica Sf. și fiuțul. — O mărș omul pe-o cale, pe-o cărare și s'o'ntîlnit cu 9 urși în cale, cei miei aū mîncat pe cei miei și i-aū ars, și i-aū făcut cenușă, și l-a cenușat pe N. ca să aibă leac. — S-a dus omul pe cale, pe cărare, pe un loc mare. S-a uitat peste codru pe de-asupra, a vădit (vădit) un fag mare de cît toți fagi, numit hodnojul cel codrenu, pe care a picat fagi cei mai miei și tot l-a dărăbuit și l-a ars și l-a făcut cenușă, și l-a cenușat. Omul să fie cu leac ca Maica Sf. și fiuțul. Descîntecul al meu, leacul e de la D-zeu. Amintu-

(După aceasta descîntătoarea își face cruce de 3 ori în descîntătoarea, pe cînd descîntă, încoadă tortul cel de ite pînă pînă n 9 rînduri — Astfel descîntat, îl dă bolnavului să-l ia la locul unde-l doare, și acest descîntec trebuie purtat 3 zile, pînă ce cade fără știrea bolnavului, cînd se porde și se scîntitura. — Descîntecul se face pînă în răsăritul soarelui pînă în asfințit. — Cel de Mercuri și Vineri e mai cu leac.

Din Vașcău (Bihar) Ungaria.

Vasile Sala

Tradiții și Legende

I o r n o r o g u

Înainte de potop, zice că oamenii astfel s'aū implut de răutate și s'aū dedat feliuritelor fărădelegi și desfrânări, așa că D-zeu cel Atotrăbdător n'a putut să le mai rabdo toate...

de departe, și a hotărât să piardă pe toți oamenii cei răi, pe tot pop. Intre oamenii de pe pământ era numai Noe cu familia sa, cari păzeau în inimile lor frica lui D-zeu, din cauza păcatului. D-zeu s'a arătat lui Noe și i-a zis, că va potopi pe toți oamenii și toate vietățile pământului pentru fărădelegile oamenilor. Tot atunci i-a poruncit D-zeu lui Noe să-și facă o corabie mare, în care să aibă loc cu casnicii săi și cu felurile de dobitoace și de sburătoare de pe pământ și cu tot ce e în aer.

Când a auzit Noe despre cele ce au să urmeze, s'a apucat de îndată de lucru, împreună cu feciorii săi, și a durat mult timp să facă corabia mare, lungă și largă ca să încapă într-însa el, casnicii săi și toate dobitoacele pământului și sburătoarele văzute până atunci, după cum i-a poruncit lui, D-zeu.

Alții oameni văzând clădirea aceasta pe uscat a lui Noe, se mirară de ea, alții îl țineau pe Noe ca lipsit de toate mijloace, și mai mult se mirară oamenii când văzură, că Noe împreună cu casnicii săi s'așază într-însa și că mină într-însa fel de fel de dobitoace și fel de fel de păsări.

Noe încă nu gătise să vire toate dobitoacele în corabia sa, când că ea a început ploile cele mari și nesfârșite, cari au acoperit pe zi ce merge pământul cu apă.

Atunci și atunci nu încetă Noe cu mînarea dobitoacelor în corabie.

Într-o zi rămase lui încă *Iornorogu* pe afară, care vietate cu toate încercările lui Noe nu s'a dat înduplecată să intre în corabie. Noe îi zise să intre numai decît în corabie, că eată vremea tot crește și toate cele de pe pământ să vor ineca, căci așa a hotărît-o D-zeu. *Iornorogu* însă zise că el nu se va îneca, el va scăpa cu înot. Atunci închise Noe ușa corăbiei, și se făcu de mîhnire, că pe unul din dobitoacele pământului n'a putut scăpa de la peire. Și peire într'adevăr se făcu îndată tîmbar și se află pe pământ și *Iornorogul*, căci apele creștea și se ridica acuma pînă la piscurile munților. Atunci și atunci *Iornorogu* norocul său prin înot, dar acăterîndu-se în apă, și dintr-un atît din oamenii, cît și din vietățile ce pluteau pe

apă, și prinzându-se unii de coarneaue lui, alții suindu-se pe spatele lui late, îl cufundară în adinc prin greutatea lui și toate că Iornorogu era puternic și înota de minune. Și cum s'a pierdut atunci de pe pământ vietatea cea mai mare și cea puternică care se numea „Iornorogu“, încându se în apă și n'a ramas nici o urmă de dînsa, ci numai numele.

Dacă Iornorogu nu s'ar fi bizuit prea mult în puterile sale și n'ar fi fost nătîng, intra în corabie, și sămînta lui ar fi pe pământ încă și în ziua de astăzi.

(Comunicată de gospodarul octogenar Petru Pădure, din localitatea Bucovina).

Dimitrie Dăe

De ce cîntă cucul numai pînă la Sînzieneni (24 Iunie)

— Hm... Domnule... iaci amuș is Sînzieneni iei ș-apoi de acolo n-om măi audzi cucul.

— Ș-apoi... moșule oare de ce cîntă el numai pînă la Sînzieneni ?

— Apui iaci di ce : Era pi vremea aratului. Sfîntu Petru nu-și ci fel di om era, că numai gaté di arat. Tot ara si el pînă ci-l apuca *Sînzieneni*, și el abgé începé si mai aproape din arat.

Pi vremea lu Sfîntu Petru traie un om, și omul cel cel dzice *Cucu*. Da ci-ave *Cucu*, ci el amu era om, amu era pi siri. — Da nici cîntaturî frumoasi cum cînta *Cucu*, nu e mai gasă om pi lumi si-î stăi-mpotrivî. Da el era și un talharî... fura giti : cai, oi, boi și ori ci-î isă în cali.

Era amu pi la Sînzieneni, cîn Sfîntu Petru gatiat di si pîntru papușoi, și si gîndé si dăi hrîșci. Da *Cucu* iaci dzice : „Măi, ci fel di om îi ș-aista, di nu măi lasi arat. Iac' o vinit Sînzieneni și inei di-amu ari si măi samtu om și sti cîti hrîșci. Da las ci i-oi faci-o eū... l-oi hranî cu pi pînă pînă Petru di araturî.

Și-ș puni-n gînd si furi boi lu Sfîntu Petru, ci Sfîntu Petru ave v'o doisprișci boi. Cum o dzis, așa o și facut, ci un boi s-o dus la ocolu lu Sfîntu Petru și-î ie frumușal boi și si e

— „Măi... I-o dus cini ştii uni, în nişti paduri şi nu măi
Sfintu Petria di îi, macar şi rastoarni pământu.

— „Dzi, în dzîna di Sindziieni, sfintu Petria cată boi şi
le arat; cîn colu ie boi di undi nu-s. S-o şi priceput
nu i-o facut-o fără numa Cucu. Să ie şi si şi duci-ntins
— „Măi Cucule — ştii ce una?“ — „Şti dacă mi
— „Măi nu-ş cini mi-o furat boi, şi eū măi ci-m
gîndu ei tu i-ai luat“.

— „Da di undi Sfinti Petri, da ei-am şi fac eu cu boi; da
am luat, feriasci Dunnedzău?“

— „Sfintu Petria, pi vorbî l-o cunoscut ei el îi cel cu pri-
dziei: Măi Cucule, si-m dai boi, ei eū am si ti puşe.

— „Duci Sfintu Petria acasi, ie puşca, şi si duci la Cuc, Da
si facusi pasiri şi s-o fos suit într'un copac.

— „Măi Cucule nu-m dai boi? — Nu ti-i daū.

— „Ti puşe măi! — Numa dacă mi-i vidó.

— „Cucu tot si da dupa crengi di nu-l vidó Sf. Petria.

— „Si nu-m dai tu boi, măi? — Nu ti-i daū!

— „Ai ei niei tu nu-i măi cînta di-amu'năinti.

— „Di-atunci o ramas, di nu măi cîntă Cucu de la Sindziieni
sunt, ei l'o blastamat Sfintu Petria, pîntru ei i-o luat boi.

(Canta de la T. M. Buchilă, în vîrstă de 63 ani, din Tătăruşi,
Jud. Buceava).

A. VASILIU

Cum se făceau măi de mult cunoscute hotarele

Într-o răzeşi, se vede că în tot deauna aū fost pricinî, sfezi
pentru pământ; nu de geaba li-a eşit duhul în lume
e răzeş cu răzeşie, că *are un sac de hărtie şi un
sac de moşie.*

— „Ba la citi-va răzeşi din jud. Tutova şi Fălciu am aflat cum
se făceau cunoscute hotarele în vremea veche.

— „Inginerul (ce fel de ingineri orî fi fost pe-atunci) după ce
peticul de moşie a răzeşului, il dădea pe samă. Ră-
— ba une orî chiar inginerul — dacă el era de cei
practică, chema la dînsul pe băeţii, flecăii orî fetele ce le
trecînd pe-acolo, şi după ce li arata peatra hotarului,

li făcea cite o moară de cap și li ardea citeva palme de a scaparați ochii.

Băetul, văzîndu-se bătut pe sfînta dreptate, așa din acea vreme se jăluia mîi la tot satul, care pe-atunci nu era așa mare ca amu, și cel cu hotarul îi avea totdeauna de mărturie pe cel local unde a pus peatra.

— Da de unde știi tu, mîi omule, așa de bine că aici e hotarul ?!

— Că aici mi-o tras jupînul Ion o moară de cap ce-o ține tot satul.

(Spus de d. I. Chichiță, răzăș în com. Giurcani, jud. Falcău).

M. LUPRĂȘ

Sf. Petrea și lupul

Odată sfîntul Petrea¹⁾, chelarul lui D-zeu, împărția mîncare dobitoacelor. Pe toate le chivernisise cu mîncarea, pe toate le mulțemise și amu sta razamat de ușorul de la ușa magaziei și se gîndia, că mare-i puterea lui D-zeu. — Iaca lăpășă întirziu și un lup șchiop.

— Dă-mi și mie, sfînte Petre, să mîncine, că nu mai pot.

— Da de ce întirziezi ? Du-te în pădurea ceea, c'acolo e o eapă cu mînzul ei și mîncă din arnu de din apol a eapă o ocă și jumătate de carne, că ți-i de-ajuns.

Lupul, chita lui; șovile! șovile! tiva în pădure și mîncă iapa toată și pe mînz, de s'o săturat și el gospodărește.

Peste cite-va zile iar vine la sf. Petrea să ceară de mîncare.

— Bine, dihanie urită și spurcată ce ești, ești t-am spus și mîncă din iapă numai o ocă și jumătate de carne, că tu mai trăia iapa, nu s'o mîncă toată.

— Păi, Sfînte Petre, ești n'am avut cîntari în pădure, și am socotit că iapa-i o ocă, și mînzul o jumătate, de-acum am mîncat-o toată.

(Auzită de la H. Popa, din Zorleni, jud. Tutova).

M. LUPRĂȘ

1). În jud. Tutova se crede că Sfîntul Petrea, magazionerul lui D-zeu, ținea hrana la dobitoace în com. Broșteni, jud. Suceava. Sf. Gheorghe, omorîtorul balaurului care a voit se înghită pe fata împaratului, e împărțitorul mîncării la dobitoace.

Galbinu de la esle cu nouă căpestre

A fost odată un fiior de împărat. Plecînd să se împlimbe pe împărație, s'a întîlnit cu o hală de șarpe. Cherit de frică s'a strigat: Petre, Petre, vino de omooară șarpele ăsta; să ceî să simo de la tata decît pe „Galbinu de la esle cu nouă căpestre”. Omorînd șarpele, a scăpat ficioru împăratului de la hală de șarpe. S'a dus la împărat să cee galbinu de la esle cu nouă căpestre. Ajuns acolo împăratu l'a întrebât: Ce e ăsta, ce cauți pe aici?

— Am venit, luminate împărate, să-ți spun că am făcut pe gogemite bine fiului tău, scăpîndu-l din gura unei hale de șarpe, unde plîngea de o zi ș'o noapte.

— Împăratul, bucuros de astă veste, zise: Ce eei Petre?

— Pe galbinu de la esle cu nouă căpestre. Ce eei Petre?

— Pe galbinu de la esle cu nouă căpestre. Ce eei Petre?

— Pe galbinu de la esle cu nouă căpestre. Să-ți fie dăru de împăratul. Și luîndu-și calu, a încalceat pe el și a plecat în jos. S'a dus el, s'a dus... pînă la o margine de baltă. Petru a găsit o rață sălbatecă cu ouă; i-a luat ouăle și le-a dus la împărat. Împăratul ăsta avea și el de slugă un țigan. Împăratu, de năcaz că Petre ăsta căpătasă așa mare trecere la împărat, a vroit să-l cheardă. Ca se scape de el, s'a dus la împărat și a zis: Împărate luminate, s'a lăudat Petre că aduce la împărat a ouat ouăle ăștea. Împăratul l-a chemat la el și i-a zis: Să-mi aduci rața care a ouat ouăle ăștea, că dacă nu le-oî aduce, te prăpădesc. Petre s'a dus la el și plînge... plînge... Calu l-a întrebât: ce plîngi Petre?

— Ce să nu plîng, că afurisîtu ăla de țigan a spus împăratului că m'am lăudat eu, că aduc rața care a ouat ouăle-elea ăștea am găsit alaltăeri lîngă balt-aia. Calu-i zis: e Încalcecă pe el și haid. Ajungînd la baltă, Petru a văzut în mijlocu baltă trei rațe în rînd și a zis calului: Repede-te și prinde-mi rața din mijloc. A făcut așa! O ea și se duce cu ea la împărat. Țiganul văzînd că Petru a scăpat zdravin, s-a dus iar la împărat și a zis: Împărate luminate, s'a lăudat Petru că

aduce stava sălbatecă din pustietăți. Impăratul iar l-a chemat la el și a zis: Auzi, Petre, te ai lăudat că aduci stava sălbatică din pustietăți? Ba împărate, zise Petru, nu m'am lăudat. Impăratul adăogă: Să o aduci de unde o ști, că dacă nu, eu tot te prăpădesc. S'a dus iar la cal și plînge. . plînge... Calu l-a întrebat: Ce plîngi Petre? — Ce să nu plîng, zise el, că afurisitu ăla de țigan vrea să-m pue capu. Ia auzi ei-că m'am lăudat eu că aduc stava sălbatecă din pustietăți. Calu l-a zis: Incalecă pe mine și haid. S'a dus acolo în pustietăți, și calu a făcut groapă în pămînt cu picioru și a zis: Bagă-te tu Petre aci că, cînd oî necheza eu, vine armăsarul epelor din pustietăți și se pune în marginea groapei. A făcut așa. Armăsarul epelor a venit și a făcut tocmai ce a zis calu. După ce a plecat armăsarul epelor, calu a zis: Ia uite-te stăpîne cum e (udul)? — E albu. Calu lu Petru a nechezat din nou mai tare de cum nechezase întăiū. Armăsarul epelor a venit și a făcut tot ca și întăiū. Calu iar a întrebat pe Petru: Cum e ... stăpîne?

— E galbin. Cînd oî necheza eū, zise calu lu Petru, și m'oî repezi ca să-î pui friū în cap, tu să incaleci pe mine și să o iei la picior. Plecînd ei, calu lu Petru îi zise: Ia uită-te în urmă, vezi e ceva? Petru i-a răspuns: — Este un pîlc de brabeți. Mînă-mă și pe parte-aia și pe parte-aia, că alea sînt epele armăsarului și unde ne-o ajunge, ne prăpădesc... De abia isprăvi vorba și îi zise din nou: Ia mai uită-te, mai vezi ceva? — Văd un pîlc de ciori. Mînă și pe parte-aia și pe aia că astea sînt epele armăsarului și unde ne-o ajunge, ne prăpădesc... E... acu mai vezi ceva, îi zise calu. Văd un pîlc de cocori. Mînă și pe parte-aia și pe aia că astea sînt epele armăsarului și unde ne-o ajunge, ne prăpădesc. A strîns el toate aceste pasări, zicînd că e stava din pustietăți, și ducîndu-le la împărat, a umplut curtea cu ele.

Văzînd împăratu așa a zis: Du-te de le mulge, că dacă nu, eu tot te-oî prăpădi. — Ba împărate luminată eu nu pot, eu să le mulg? Nu, nu se poate. Du-te. El s'a dus din nou la cal și plînge... plînge... — Ce plîngi Petre? Ce plîngi stăpîne? zise calul. — Ce să nu plîng, zise el, că ei-că împăratul

să mulg eu epele eştia, şi să fcherb laptele cu nouă cară de lemne, pe urmă să saî în lapte.

Petru s'a dus la epe şi a luat şi calu să-I vadă păcatele.

Cînd să le mulgă, calu a suflat din narea stîngă şi s'a pus pe ploale de s'a făcut un noroiu pînă în burţile epelor. A suflat pe narea dreaptă, şi a făcut ger de crăpa chetrelle, în cit a lochetat picioarele epelor pînă în briu. Ia-ţi cazanu şi du-te să le mulge, zise Petru. S'a dus, a muls epele, a scos un canu de lapte şi l-a fchert cu nouă cară de lemne. Cînd era să sae în lapte, a cerut voe de la împărat să-şi aducă calu acolo. Şi l-a dat voe. Cînd s'a dus calu acolo, a suflat pe narea dreaptă şi a făcut laptele nici cald nici fchert, cum era Petru să rabde în el. Petru a sărit în el şi a eşit mai bunos de cum era. Impăratu şi űiganu a zis ca să mulgă şi să sae în lapte, să facă ca Petru. A făcut aşa şi cînd era să sae în el a zis lu Petru : Petre, du-te de ad-o calu ca să ne vadă şi să sae păcatele. A dus calu acolo. Cînd a suflat pe narea stîngă a făcut cazanu mai fchert de cum era. Cînd a sărit împăratu şi űiganu în el, le a troncănit oasăle de cazan, şi a rămas Petru în averea împăratului. Trecuî prin esle, şi nu mai este. Aşa o lingură de păsat, şi detei cui m'a învăţat.

ŞTEFAN Ş. TUTESCU

Ursita cîobanului

O dată, hăt de mult, la casa unui gospodar dintr'un sat, petru, să f cu sara, un cîoban, care venea de departe, de timp, să să trăgea spre satul lui.

Femea gospodarului era îngreunată, şi-şi aştepta ceasul fchert în toată vremea.

Cîobanul, cum era trudit de drum lung, după ce aşteptă, a pus cojocul sub cap, pe-o laită, şi adormi dus.

Pe la cîntători, iarna, cînd nopţile sînt mari şi lungi, auzi într-o vreme un scirţit de uşă, nişte şoapte, apoi nişte vâi-

cărătură și peste puțină vreme un plîns de copil mic; femeia gospodarului născuse o fetișcană.

Pentru a nu face suparare casașilor și sîială femeii, ciobanul, întorcîndu-se cu fața la părete, se făcea că doarme că butucul.

Drept moașă fu adusă o babă urtă ca moartea — moașă satului, care zicea tuturoră „măi nepoate“ — și bătrînă și slabă de-ți venea să iei cîmpul, numai să n'o vezi.

Ciobanul, deși se făcea că doarme, trăgea cu urechile la tot ce se făcea în casă; auzi cum moașa descîntă pe lehuza de diochiu, auzi cum a frămîntat lut ca să pue la pîntec, auzi cum înaintea facerei se făcuse metane lui D-zoii și Maicei-Precista, auzi în sfîrșit cum pe masa de sub icoane se puse și se aprinse 3 lumînări, față fiind 3 pîni, roșcove, streșfide, zmochine, o garafă cu rachiu, una cu vin, zahar și apă, toate acoperite cu un bariz; se pregătise „masa ursitoarelor“.

Intr'un tîrziu, cînd slutenia de babă—moașă—își mai gătise din treburi, se puse pe un scăunaș înaintea focului și tot jarîndu-l cu un băț, zise celor de față—gospodarul și înec cîte-va femei:

— Vedeți voi ciobanul ista, care doarme pe laita? El n'are să se însoare pînă ce fata ta—și arată cu degetul spre gospodar—n'a crește mare.

Gospodarul și celelalte femei bufniră de rîs, crezînd că babă suguește; dar ea le zise:

— Hai, Hai! veți vedea voi că gura mea nu-i deprinsă a spune minciună.

Femeele, ca femeele, făcură și mai și chef, și spuse prorocia babei și lehuzei, care rîse și ea oleacă, cu toate durerile ce-o chinuia.

Ciobanul însă crezu palavrele babei și începă a-și face fole de-fel de socotele; el se trăgea spre locurile lui cu glîndul de a se însura, căci se săturase de atîta burlăcie, și elud colea, Ia uite ce-i menește slutenia de babă!? Și-și puse în gînd să facă o șotie copilei — ursita lui după prorocia babei — doar a lua-o naiba.

Intr'un tirziu, cînd toți ai casei adormiră butuc de trudă, schimbul se scoală, își ie jăchila, și cum copila dormea înfășurată într'o covățică la picioarele mîni-sa, care ațipise și ea de somn, mai lăsînd-o durerile, o ie binișor, o bagă sub suman, și încetișor afară, pune copila într'un par din gardul ce era în fața casei și pe ici și-i drumul!...

Afară era frig. Copila, cînd dădu de răceală, începu a țipa. Gospodarul, care dormea cu grijă, aude într'o vreme niște țipete și trezindu-se ese afară; cînd colo, ce se vadă?!... În locul unui par sta acatată copilăsa lui, care de frig și de țipete se învinetise cum e porumbrica.

Dusă în casă, copila își veni în fire, și toți ai casei pricepură gîndina care făcu pe cloban să facă o așa de mare prostie.

Trecuse 16 ani de la întîmplarea asta.

Intr'o sară, prin cișlegile de iarnă, la casa gospodarului veni un om stătut, îmbrăcat bine, cu ciubote frumoase, cu suman negru bun pe el, cu mintean mindru, cu cușmă neagră, înșfîrșit un om în toată firea, cum îi șade romlnului mai frumos.

Cu el mai venise și niște rude de-ale lui, doi bărbați și o femeie. Omul nostru era cunoscut prin toate satele vecine ca om cu stare, și-i sosise ceasul însurătoarei.

Din unii, din alții, oblicise el că în satul unde altă dată fusese ospatat, se afla o fată voinică, frumoasă, meșteră și gospodină, ca cum chitea el să găsească.

Vremea trecuse. Omului cu fata îi arsesese casa. În locul ei, cu puterea lui D-zeu, își durase una și mai și, căci cum a scapat omul la gloată, și norocul o început să tragă în gazdă cu el, așa că clobanul, căci el era petitorul, nu putu pricepe nimic din cele trecute. — Mă rog, 16 ani îi vreme, nu șagă; copila să făcuse coșcogeamite fată mare, mîndră și frumoasă ca o sulcină.

Chefos gospodarul că începe a avea petitori la copilă, și trimis oameni stătuți, cu stare și cu pricepere la sfat, căci clobanul, cît umblase prin lume, pe lîngă părălute agonisise și slăbite, puse fata și gospodina să gătească ceva de ale gurei, și pînă să între în vorbă despre căsătorie, omul ca să-și laude

fata, incepu a povesti tot trecutul ei, pînă și întîmplarea cu punerea ei în par de cătră un cîoban, ce-l găsduse în noaptea facerei în casa lui.

Petitorul, adevăratul cîoban, incepu a rîde și mărturisă tuturor că el a fost cel cu pricina.

Riseră cu toții de povestea omului, ospătară bine și făcătoare logodna.

Peste 3 săptămîni se făcu o nuntă ca aceea în satul acela de s'o dus vestea prin toate meleagurile de prin prejur, și pe baba ce prorocise că cîobanul nu se va însura de altă copila care i-o spus ea, și pe care n'o luase naiba, o făcu mai mare peste găluște.

Nunta și cheful o ținut 3 zile și 3 nopți. Ei s'o veseli mult și bine și cu ei m'aș fi bucurat și eu, de-aș fi fost pe-acolo.

(Spusă de mama, în Spătărești, jud. Suceava).

M. LUPEȘCU

C i n t e e

408. Dî-ar ci dealu de mohor am doru di la doî frăț ;
n-aș măi ducî-atîta dor, bati vîntu pintră munt,
da așa-î di scînteuți și-m dă sfa(t) di la parînt ;
și duc dor dî-o măiculiți. bati vîntu pintră flori
Bati vîntu pintri bradz, și-m dă sfat di la surorî.

(Auzit de la Vasile Buțuraș, de 70 ani, din Tătăruși, jud. Suceava)

409. Oltule, pi malu tău și capiti di voinicî ?
crește-ar iarbi și dudău. Moldova-î cu peetricell,
Oltule, cîni turbat, puiu traești cu jăli.
ei vii mari 'nveninat ? Da di-ar ci Moldova-n orî
orî la muntî ti-o ploîat di trii orî pi dzi m-aș duci
di-aducî capestre de caî murgî la puiuțu mneû cel dulce.

(Auzit de la V. Buțuraș).

110. Floricici floarî-albastrî
 să to bati la fereastă,
 să nu-s fatî, nici nevastă.
 Floricici di pi şăs
 să am cunoscu di pi mărs,
 să îl mărsu leganat
 să cuvintu traganat.
 Flori pi laz în sus
 să cu mîna li-am pus.
 să li-am pus cu giuramînt
 să nu iasi dim pamînt.
 Rosliana liliac
 să flutina cu cerdac
 să lelea pînî-m prag,
 să tulpan negru pi cap.

(Auzit de la Pintilie Huţanu de
 44 ani, din Tătăruşi).

111. Frundzi verdi iarbi neagri
 leant, Ileanî,
 să di negustorî mari
 să am toemit saceratoari.
 să aur dziua pîn' la prîndz,
 să lacramă di plîns.
 să ceral pim su sarî
 să pupcă pi plaî la vali,
 să ntilnit cu badea'm cali.
 — E-mă badiçi calari.
 — Dragu badi ti-aş lua,
 să mni murgu dintr'o gioi
 să ni duci pi-amîndoi.
 — E-mă badiçi calari.
 — Dragu badi ti-aş lua,
 să mni murgu dintro mart
 să ni duci pi doi fraţ.
 — E-mă badiçi pi murg,

sara undi-I poposi
 cosita mni-oî despleti
 şi cîmpu c-a otagi
 şi murgu ti s-a hrani.
 — E-mă badiçi cu tîni
 di ti-I ruşini cu mîni
 fă-mă briu pi lingă tîni;
 di t-a paré briu greu,
 fă-mă lumnini di său
 şi mă puni'm sinu tău;
 ei sara di-a însara,
 eū bini t-oî lumnină.
 Tot ti duci, badiçi, duci,
 pîn'ci-I întra rob la Turci,
 şi s-audz cucu to cîntin
 paunei samanîn
 pauniçili grapin,
 şi cloara cu grapa'm spati
 ducîn la plugarî bucati.
 Şi iar si ti duci
 şi si ti'nsorî di noaūi ori
 si faci noaūi ficiorî
 şi la urm'o copiliçi,
 si ti scoati din tevniçi,
 si ti poarti di minuçi
 si-t dai apî din cocici.
 Tot cu-atita si nu ciî
 si-t faci noaūi patureli,
 si dzaci anu şi patu,
 şi cu fata la paretî
 pîn'ci-a treci os pim os
 şi carnea di pi tîni gîos.
 Şi nici cu-atita si nu ciî,
 si umbli dim sat im sat
 şi s-agîungi şi-m satu mneū,
 si ti mnilues şi eū:

e-o cojti di malaî
uscati di noaûi aî.

(Auzit de la baba Parasca de 60
ani, Tătăruşi).

412. Frundzi verdi di-alunicî,
lelicî, lelicî,
nu-ţ măi dzic nimnicî.
Vremea nvremueşti
cămeşa'mni răceşti ;
din stresîni peici
straili-m stricî.
Lelicî, lelicî,
nu-ţ măi dzic nimnicî.
Sara pi uliţa mnici
nu-ţ măi dzic nimnicî.
Sara pi uliţa mari,
eş la primblari
fără luminari.
Lelicî, lelicî,
nu-ţ măi dzic nimnicî
pini Duminici,
cin oi vini
şi ni-om dispartî ;
şi eû m-oi duci, n-oi vini
şi tu tari mi-I dori,
mi-I cata, nu mi gasî.
Frundzi verdi di doi nucî
tu ti duci, badi, duci ;
du-ti, du-ti şi măi vini
nu mă măi lăsa străini.
Străini si n-am pi nimi,
nimăruî nu-I estă mnili.
Orî e-mă badi şi pi mini
şi ma du acolu cu tini.
Di ti-I ruşini cu mini

fă-ma briû pi lingi tini ;
di ti-I ruşini cu briû,
fă-mă lumnini di sâu
şi ma puni-m sinu tău.
Sara badi uni-I sta
eû bini ti-oi lumnina.
— Te-aş lua, dragî, lua
da mni calu tinerei
debge mărg eû pe el.
— Daci, badi, nu mi-I lua
eû pe tini ti-oi blastama ;
si ti duci badi cu anu
şi si ti tilneş cu amaru
nici cu-atita nu ti-oi lăsa,
tot ti-oi măi blastama :
si ti duci, badi, măi tari
si ti-agiungi vin cu ploa,
şi calu s-a potieni
şi pi tini ti-a trinti,
mina stingă si t-o fringt
şi cei dreapti si t-o rumpî,
si ti fricu cu dinti
si mi calu ca muţi.
Nici cu atita nu ti-oi lăsa,
tot ti-oi măi blastama :
si ti duci, badi, duci
pin ci-I da di plug di cocostre
cocostreii cornarin
şi cocoară buimărin.
Nici cu-atita nu ti-oi lăsa,
tot ti-oi măi blastama :
si ti duci, badi, duci,
pin ci-I cadé rob la Turci,
cu grumazu in lanţugi,
cu minili in cătuş,
cu peicioarili'm butuci.

Da di-I vidé ci ți-I bini
 și ți adueci aminti di mini,
 da di-I vide ci ți-I rău
 și ști ci ti-am blastamat eă.
 Și ti-ntorei badi'napoi,
 și să faci noauă ficiori
 și a dzăcea oară
 și faci o ficioară.
 Și să dzaci dzăci anī di boali,
 și dzăci cîn s-a'mplini
 tu atuncea ci-l muri
 și fata ti-a pomini.

(Auzit întocmai de T. V. Ipate
 de 108 anī, din Tătăruși).

A Ciri (a Kirei)

413. Pi Duntri-n glos
 la un tîrg frumos
 omi ci-ncarea
 cir și ibrișin
 postav di cel bun,
 postav și matasi
 din Tăligrad scoasi?
 Harap negru și budzat,
 putrid di bogat,
 negru și ciudat,
 și cu soldzi ca di crap,
 cu musteți ca di rac.
 Și cîn si-nturna
 laei și Cira.
 —Ciro, Cirolini
 nantī cătălini
 rumini călini,
 mergi tu după mini
 ci ti-oī ține bini;

și eă ci ți-oī faci
 cuțiti-m bolduri
 lăsati-n șolduri,
 și ci ți-oī așterni
 parali mărunti
 pi sîrmi cusuti;
 și la cap ți-oī puni
 un burduv di galbini,
 galbini vinitici
 cari nu-s pe-ici.
 Da Cira o dzis:
 —Harapi, harapi,
 tu eș negru și ciudat
 și cu soldzi ca di crap,
 cu musteți ca di rac,
 cu oei boldiți.
 cu dinti rînjîți.
 (cîn catai la dînsu
 nu-ți măi ținei risu),
 Ia tu mi-I lua
 și tu ci mi-I duei
 în țara hărăpasei.
 Hărăpoaicili
 ca șărpoaicili,
 surorili tai,
 cumnatili meli,
 s-or faci-a mă cinsti,
 da nu m-or cinsti,
 ci m-or otrăgi,
 și ți giaba ți-a ci,
 numa cît mi-I omori.
 Harapu cîn audzi
 mina la brîu l-o pune
 și-n caicu mni-o zvîrlé
 pi Dunări-n glos făcé.
 Multī vremi nu trecó,

fratili Ciri viné:
 cel măi mnic și măi vonic,
 și din gurî ei strîga :
 — Ciro Cirolinî,
 nantî cătălinî,
 roșîi călinî
 sora noastî bunî :
 deștîde-m poarta
 sî-m bag averea
 bat o pustîia.
 Maîci-sa îșâ
 din gurî dzicé :
 — Dragu mamî Costantin
 cel măi mnic și măi vonic,
 Cira ț-ar răspundi
 da n-arî di undi,
 ei pi Cira o luat
 harap negru și cîudat,
 putrid tari di bogat,
 eu oci boldit,
 eu dinți rinjit.
 (Cîn cataî la dînsu
 nu-ț măi țînel rîsu).
 Costantinu e-o strîgat :
 — Nu-m spuni cu gura
 ș-aratî-m cu mîna
 unî-o dus pi Cira.
 E cu mîna-î arata,
 el caicu discărea
 și-n caicu s-arunca
 Dunîria'n doaîi taia,
 cu ocîana ei-m océ
 di diparti mni-î zaré ;
 el caicu mni-l silé,
 Doamni-n scurt mni-î agîungé !
 Cira mni-l vidé

și-l și cunoștê
 din gurî dzicé :
 — Frati Costantini
 haî măi tari, haî,
 tai harapu
 și-m scoati capu.
 El harapu mni-l tăé
 și mul bini cuprindé.
 — Olîo sorioarî
 nu țî supara,
 eû țî-ol marita
 dupa hara(p) bălănel
 sî samini și tu cu el.
 Mîna-î săruta
 oci-î lacrama :
 — Frati Costantini
 eû cît oi trăi
 tot țî-ol pomini.

(Spus de T. Mihaî Buchilă, de 40
 ani, din Tătăruși. Îl știe de clud
 mic, de la moșul său Toader Clipsea)

414. Frundză verdi di măr dulei
 punî-oiû șaua și m-oi ducl,
 sî videm cini m-a plîngi ;
 di m-a plîngi cineva
 eû am loc di-a mă-nturna ;
 da di nu m-a plîngi nimî
 ș-acolo-î țari și lumi :
 frați și surorili
 gradina cu florili,
 stratu cu garofili.
 Ș-am audzi dim batrîni
 e-așa-î rău pin straini.
 Am audzi și nu cred
 pinî n-oi umbla sî vād.

Baut-l pînă cu hamei...
 dar nu-s cu frați mnei !
 Băut-l pînă nice pre,
 dar nu-s la țara me.

(Auzit de la Vasile Băbălău,
 de 73 ani, din Tătăruși. El l-a învățat
 de la un alt moșneag Grig Că-
 șeanu, mort 1894 în etate 107 ani.

416. Frundzi verdi lem di nuc
 în vremea și mă duc
 în țară străină
 dar nu cunos pi nimi.
 Frundzi verdi lem domnes
 în frați și ma tîlnes,
 în frați cu surorile
 și lor bini li-a păré.
 Mă cu mini-or sfatui
 numă mni-or racori,
 și țari-l arși și strîcatî
 di singuratati;
 și n-am avut nicî o parti
 și m traiască batr-un frati;
 și io singur cî traese
 și solibili mă sfadesc
 și urtu cî traese.
 Și as trîi, și n-am eu cinî;
 și as muri, moartea nu-m vini.
 Și știu cîasu cîn a ci
 și cî bini m-aș găti;
 și la drum cî m-aș găti
 și la drumu ducători
 și apoi ni-ntorcători.
 Și agi tati măi fielorî
 și m-o duci, n-oî vini
 și voi țari mi-ț dori,

mi-ț cata nu mi-ț găsi.
 Ceva di-aț măi sfătui
 inima v-aț racori.

(De la Toader V Ipatî, de 109
 ani, din Tătăruși).

416. Verdi, verdi și iar verdi
 nimi-n lumi nu mă credi,
 numă Dumnedzău mă credi.
 Jălui-m-aș și n-am cui:
 jălui-m-aș codrului,
 codru ari frundza verdi
 și pi mini nu ma credi.
 Jălui-m-aș cîmpului:
 cîmpu ari peliniți
 nicî la dînsu n-am credinți.
 Nîagri-s, nîagri pi obraz
 di străini cî-am ramas.
 Nîagri-s, nîagri și patati
 și din părintî dipartati.
 Trec um podișor di-alamî,
 rău î doamni făr di mamî;
 trec um podișor di pelatri,
 rău-î doamni făr' di tati,
 trec um podișor di flori,
 țari-î rău făr' di surori;
 trec o luncuți di bradz,
 doamni rău-î făr di fraț.
 S'apu foai trîi aluni
 cinî dzici cî ni bini
 muti-ș casa lingî mini
 și vadi cît mni di bini.
 Și bei paharu mneū
 și tragî cît-am tras eū.

(Auzit de la Grigore Bugină
 de 46 ani, din Tătăruși).

417. Frundzuliana trii zmineeli
 coale-n vali-m prundureli
 rasar, maici, doau' steli,
 parci-s doau' suroreli.
 Cel mnică așa dzicé:
 măicută m-aş marita.
 Cel mai mari așa dzicé:
 tacî soră nu mai ofta
 ei pi rin ni-om marita,
 una-n sus pi Tutova
 una-n glos pi Craiova.
 Di cit soră, pin străini,
 măi bini pi-om gar di speini,
 ci di speini ti-oi scutura
 da di străini nu-i scapa.

[Auzit de la Vasile a lui Toader
 Frij de 32 ani, din Tătăruşi. El îl
 ştie de la mama lui Ruxanda lui
 Ion Negri, de 60 ani].

418. Frundzuliana trii zmineeli
 si su nori si pi su steli
 treci-n stol di rinduneli;
 nu ştiu-i stol di rinduneli
 ori mi1) sin surori di-a meli.

419. Frundzuliana stuh di balti
 bati vint si ard in soari.
 Lasî vintu si ma bati
 si soarili si ma ardi,
 ci singuri-s ginovatî
 ci m-am cerut maritatî:
 di barbat si ciu mustratî
 si di soacri blastamatî.

420. Frundzuliana odolan
 tati lumia'i dir'on niam,
 numa eû pi nimi n-am,
 De-aş avé pi cine-va
 ar vini si m-ar cata
 si sara si dimineata.
 Lung ti drumu si cotit,
 nu pot mergi di urit.
 Mari-i dialu'n Garaleu
 da-i măi mari doru mnei.

(Auzit de la Th. S. Gorelova
 de 45 ani.).

421. Foailiana pal sacari
 la Focşani intri hotari
 este-un nuc cu frunza rari
 si strin(g) cucu di pin (ari)
 si cinti di si omoari.
 S'asă cinti di frumna
 di darmi crengili'n glos.
 Da un cuc cu coada scurta
 ardi-l focu bini cinti,
 eş draguti di-l asculti.
 Da asculti-l pustila
 ci mni-o rapus soşila.

(De la T. Simion a Gorelova)

422. M-o facut malca fletu
 si ciu tati di-aglutori,
 si scot boi din ocol
 si si-i pun la pluguşor
 si si ma due la ogor.
 Doau' brazdi e-am brandat
 potira m-o'ncunglurat
 si-ntr'on scurt m-o şî legat

1). mi1 — măi.

mînili cot la cot
 frîngiea pusî'n opt
 la oasti m-o luat.
 capitani Solomoani
 scoborî din dial în vali
 ma scoati din catani.

(De la Th. S. Gorceioaea).

423. Frundzî verdi di-alunici
 scîrbi mă minînei;
 scîrba di nu m-ar mînea,
 scîr-ar ei fața ca ruja,
 și inîma ca pînă.
 scîrba ei ma minînei
 scîr-m esti vîstedzîti,
 scîr-ma-i arsi și fripti,
 scîr scîrbi ma minînei.
 scîr frundzî verdi di-alunici
 și mă strîgi puica-n lunci
 scîr taet-om puî ș-o eurei:
 scîr puîuli di minînei.
 scîr Macar tai ș-um boboc,
 scîr minînc, mîncare-ai foc,
 scîr ai fos plîni di noroc.
 scîr am audzi și ti știu
 scîr ai port otrava la brîu
 scîr am omorî omu di giu.
 scîr frundzișoara sâlcioari
 scîr ai puîuli orî ti scoali,
 scîr ai minie-m vin peîitori
 scîr ai mbîta, Duminica
 scîr ai ai dzî todeanna.
 scîr ai ai mîi da di m-oi scula?
 scîr ai di caș di la crăciun,
 scîr ai di muri-m postu mari,
 scîr ai di glaț-m primavari.

Prost măi eș, nu ti pricepci;
 boț di caș fi fața ta,
 cir di muri-s oci tăi,
 sloi di glaț-i inîma ta
 ci ti temî ei tî-oi lasa.
 Ș-apu : Crijanco, Crijanco
 dalbă Morosanco,
 of, dalbă țî-i fața
 cum fi helgîta.
 Șadzîn la părău
 n-ai vadzut om puî a mneș?
 Di l-oi ei vadzut
 nu l-am cunoscut.
 Statu, statu lui
 umbra bradului;
 mustețîli lui
 spicu griului;
 fetișoara lui
 spuma laptîlui;
 sprîncenîli lui
 pana corbului;
 ocîșori lui
 ca doaîi cîri di muri,
 coapti la paduri
 coapti la racoari
 ni-agîunsă di soare.

(Anzit de la V. Băbălău, de
 71 ani. El zice că așa sî cînta pe
 cînd era el în vremea lui băetanaș
 „nu fleacurî de eș di acum“.)

424. 'Badia și Baduleasa

Atuncî Turci cîn veniri
 și din gurt ei strîgari:
 — Baduleasi cei frumoasi

cu statu di grupineasi
 cu oci di curvî-allasi,
 undi-mni esti Badia taŭ ?
 Di-l in tîr(g) la carni grasi
 du-ti dzi-i si vii-acasi ;
 di-i la gii,
 dzi-i si vii ;
 di-l în eramî,
 merî şî-l cîamî.

— Nu-î în tîr(g) la carni grasi,
 i-'n camari mor(t) di bat.
 Da turei cin audzi-i
 şî la Badia ci-mni intrari
 şî pi Badia mni-l lega
 tó la stîlpu hornului
 la duhoarea focului ;
 şî of ! cu mni-l mîi batè
 cu coada corbaciului
 pi fata obrazului.
 Da di la o vremi l-o lasat.
 Da şî Badia e-o strîgat :
 — Băduliasî cei frumoasi
 cu statu di grupineasi
 cu oci di curv-allasi,
 e tu tîrgu di-alungu,
 pin ci-i da di Neculce
 ci el doarmi'ntri curve ;
 una-l peişci,
 una-l muşci,
 una cu gin mni-l stropceşti
 fetişoara ruminesti.
 Na ceita di la mini
 şî du-ti în cei camari,
 şî é galbinî cu poala
 şî ti fă a-mpceleca,
 ci tu galbinî îi varsa,

doari turei s-or uita,
 şî eŭ ci m-oî dizlega.

(Auzit de la Ştefan a Lupului
 de 26 ani).

425. A duşmanului

Frundză verdi păr amar
 şî mă bá di-o dzi, di-om m
 şî fac pelinu dzahar,
 şî dzaharu tó dzahar
 şî pelinu tot amar,
 şî duşmanu tó duşman.
 Atunei îi faci strainu frati
 cin a da din peiatrî lapti,
 şî straina sorioari
 cin a pocni puşca goali.
 Da duşmanu... te-l-aş
 nicî în casî si nu-l laş,
 ci duşmanu sarmanu
 vre si-ţ mininci capu.

(Auzit întocmai de la V. Bă-
 bălău de 71 ani. El l-a învăţat, pe
 cînd era mic, de la alt moşneag,
 numit Neculai Maftei).

436. In nijlocu codrilor
 tîpi pui corghilor,
 nini'n lumi nu ni-î credi
 di cît fata craiului
 din ţara Banatului;
 vai ! puilor, ci tîpaţ,
 ori vi-î foami, ori vi-î săti
 ori vi-î dor di codru verdi ?
 Nicî nu ni-î foami,
 nicî nu ni-î săti

niel nu ni-l dor di codru verdi.
Da o zbură corghi bătrîni
s-o ramas pui străini.

(Auzit de la Saveta lui Gh. Pruteanu, din comuna Broscăuți, jud. Boroșoiu).

427. Frundzi verdi di doi fragi
di s-ar lua dragi cu dragi
n-ar mai fi frundzi pi fragi
si iarbă pi su copaci.

Di la noi, dumbrava'n gîos
mergi-on voinicel frumos.
Di la noi dumbrava'n vali
mergi-on voinicel calari.

Cu cal murg, porumbăcel
da mă maiei după el;
mult îi nant și supțirel
parel-l tras pintr'on inel.

—Draga mami nu ti duci
el ti-oi scaldă'n lapti dulci.
C'aceala-l voinic Jîlan
pisti-o sutl căpitan,
etti feti-o fost in Jîl
tati-o ramas cu copkil.

(De la baba Profira de la școala
„Vasile Lupu“ din Iași).

A Șoigului

428. Sus la nantu muntelui
la stînile Șoigului,
pi la mnedz di mnedz di noapti
bucina ciobani di moarti.

Șoiguleasi cei frumoasi
cu statu di glupineasi
cu oei di curv'aleasi.

—Scoal' Șoigule, nu durmni,
el pi la mnedz di mnedz di noapti

bucina ciobani di moarti;
nu știu cîrdu-o rătaeit
orî haiducel o năpădit?

(Da el o dzis cîn s-o tredzît):

—Așa bucină ciobani
cîn să strigu la mîncari.
Cioban mai bucin'odată.

—Scoal' Șoigule nu durmni,
orî cîrdurile-o rătăcit
orî talhari o năpădit.

Șoigu el s-o deșteptat
și la grajdul mni-o plecat,
și pi murgu l-o'nșat
și la stînă el mni-o plecat.
Mărgin calea'n giumatati
murgu rancedzăr'odati.

—Haidi, haidi murguleț
ei pustia măi rancedz
și nimnica nu măi vedz.
(Iar murgu o grai cu dînsu):

—Incet, Șoigule, cu scările
el țî-l rapuni dzilile.
El din scări c-o măi îngăduit
da amu locu era departat
și dzîua cîn s-o aflat,
la stînă cîn o agiuns
dzîua mari s-o facut,
stînili era pradati
și ciobani legaț spati la spati
coati la coati legaț
di haiducel inferecați.

[De la V. Băbălău, de 72 ani.
L-a învățat de cînd era copilăndru de la moșneagul Gr. Cășuneanu mort de 2 ani, în etate de 109 ani].

429. Frundzi verdi di-alior
 m-o facú maica fielor
 si ciú tati di-giutorl.
 Ş-am scos boi dim ocol
 şI plugu di su şopron,
 boii ei i-am inglugat
 şI la plugu e-am plecat;
 doú brazdi e-am arat
 şI la oasti m-o luúat.
 Frundzi verdi poami giú
 to m-o dus in meliúti.
 frundzi verdi di doi nucí
 to m-o dus in supri Turel
 pista api, pista munţ
 parinti ca si mni-I uit.
 — Du-ti, du-ti şI mái vini
 ei mnii tari mni mnili
 ei ti ducl in tari străini
 uni nu cunoş(ti) pi nimi.
 OI, lung ti drumu şI steret
 mul ma uí(t) şI nu ti vąd,
 şI ma útu pi ferlasti
 si ti vąd viin acasi,
 si ma'nvet tu, ci-oí mái faci
 ei to singur mái tráesc
 cu scribili mă sfădesc.
 ŞI uritu mni-o vinit
 eú la tini m-am gín(d)it
 şI jálla ei m-o gătit;
 tu la mini n-al vinit
 ceva si ei sfatuit.
 Tari greú e-am mái tráit.
 Cín aş şti e-al mái vini
 drumu ti l-aş zugrági,
 cararuşa t-aş pligi,
 di la mini pín' la tini

ca si meri la raf cu bini,
 ş-aş plăti şI parastasi
 ca si meri la raf cu paci.
 Frundzi verdi lemn uscat
 tari ráú te-I suparat
 şI te-I dus şI m-al lasat,
 di zbuclum şI di nacaz
 cu lacrămili pi obraz.
 Frundzi verdi lem(n) sufít
 buní cas'al pustit,
 şI pi fraţ ei i-al urit.
 frumuşál mni ti-aí gătit
 şI la drum e-al pornit,
 to la drumu ducători
 şI-napoi ni'ntoreatori.
 Frundzi verdi tarbi grasí,
 di cín te-I porni di-acast
 inima mni-I fripti, arsi,
 nici mîncarea ei nu-m plací.
 Citi mîncari-am mîncat
 cu lacrimi amesticat.
 Frundzi verdi rug şI muri
 cuculi di la paduri
 duti la Georgi şI-I spuni
 ei cu mini te-I úlnit
 şI eú ei t-am poruncit
 si-m trimati ceva'mseris
 ca si nu mái ciú scribgit.
 Frundzi verdi di măr dulei
 si şti bini ei m-oí ducl
 tát raspunsu t-oí aduci,
 ei cu dínsu m-am tînit
 şI cu dínsu m-am sfatuit.
 El din guri e-o grăit:
 — Cuculi di la paduri
 duti la tata şI-I spuni

ei minii tari minii bini,
ei baeți ei-m traese

cu frați măi sfatuesc
cum în lumi și trăesc.

(Acest cîntec l-am auzit și scris din gura lui Th. V. Ipatî în vîrstă de 108 ani).

AL. VASILIU

Cana-Galileei

La nunta ce s-o făcut
în Cana-Galileei,
fost-a și Isus poftit,
Cana-Galileei; 1)
Isus și cu Maica-sa.
Șazînd la masă și bînd
băutura ne-ajunînd,
nimene nu cuteza
pe Isus a-l întreba.
Numai Maica-sa o cutezat
pe Isus l-aî întrebat:
„O fiul meu prea dulce
„băutură nu ne-ajunge“.
Iar Isus o poruncit
șase vase de-aî umplut,
șase vase
pline, rase!

să fie de-ajuns la masă.
Isus le-au blogoslovit:
apa-n vin s-o prefăcut,
ș-aî dat întăi nunului
să guste vinu de bun.
Iar nunu dac-aî gustat
cu glas mare au strigat:
„Dar această băătură
„de unde fusé așa bună?“
Dar nimene nu știé
numai Isus cu slugile
care-mpluse vasele.
Ș-această masa frumoasă
fost-aî la Zilot în casă 2)
Și de-acum pluă-n vecie
amin la toți să vă fie
și nouă de veselie.

(Cules de la Preuteasa Paraschiva Grințescu, de 72 ani, din Broșteni, Suceava).

M. LUPESCU

1). După fie-care viers se repetă: Cana-Galileei.

2). Acest cîntec se spune pe la nunți, pe la mese mari, de cei ce-l știu. El e o prescurtare și versificare a Evangheliei ce se cîntă de preoți, cînd se cunună cine-va

Spicuiră din „Curierul de Iassi“

din timpul cînd era redactat de Eminescu.

Se știe că Eminescu a redactat ziarul „*Curierul de Iassi*“ de la 1876 pînă la 1878. Parte din articolele lui publicate în acest ziar, au fost scoase în două broșuri de către frații Șaraga, în colecțiunea lor. Toate articolele sînt neiscălite, dar foarte ușoare se poate vedea că sînt scrise de Eminescu.

Răsfoind de-a măruntelul colecția „*Curierului de Iassi*“, din anii 1876-1878 (în colecția cercetată de mine lipsese însă N-rele 9, 102, 103, 104, 106, 107, 124, 127, 130, și 134) am găsit articolașele de mai la vale, privitoare la literatura populară, de care Eminescu se interesa mult. Cred că fac bine dîndu-le din nou la lumină, mai ales că acest ziar a devenit foarte rar.

G.T. Kirileanu

O tragedie țigănească

Între mai mulți prășitori țigani, care lucrau cu nevestele împreună pe o moșie din ținutul Cahulului, se aflau doi în împrejurări foarte deosebite. Unul avea nevastă frumoasă, altul urită.

Cel cu nevastă urită putea să cînte:

Cît îi țara și lumea
nu-i nevastă ca ș'a mea,
cu cînipa cea de vară
se joacă cîni pe-afară,
cea de iarnă-o bagă'n tău
și mă pune s'o scot eū.
Untura-î pe podișor,
capu ei cît un cupțior;
untura-î pe căminiță,
capu ei cît o căpiță;
acum i-un an încheiat
de cînd nu s'a periat

și la umbra capului
 sede turma satului.
 Ce haz am să merg acasă,
 cînd n'am nevastă frumoasă ?
 Strîng în brațe-o mohăndeată
 și sărut un sloiū de gheață.

De aceea s'a fi gîndit și el:

Să rămîn vițel mînzat
 lîngă cel ce s'o'nsurat,
 că bărbatul aū fimei,
 doar nu m'or lăsa să piei.

Noaptea, după ce se culcară toți, danciul îndrăgit foc de
 nevasta cea frumușică, gîndi:

Pentru ochi ca murile
 ocolii pădurile,

ceea încet ceata celor ce dormeau și se duse lîngă nevasta
 stîrnată. Aceasta gîndind că este bărbatul său, nu zise nimic.
 Dar îndată ce băgă de samă că nu este bărbatul său, s'a
 scîrbit atînsă de acest abuz și l-a pîrît pe nocturnul Cicisbeo.
 Aceasta, a fi gîndit el în sine:

Cine dracu-a cunoscut
 grădină fără cărări,
 dragoste fără muștrări,
 grădină fără pîrlaz,
 dragoste făr'de năcaz....

și aștepta cu oarecare neliniște explicația cu bărbatul legiuit.
 Acesta începu să-l mustre și să-i zică, că i-a siluit nevasta.
 Danciu răspunse că a fost cu a ei voință. Atuncea bărbatul
 ridică sapa și-i crapă capul cu ea și astfel se plini tragedia,
 asupra căreia Curtea cu jurați va avea a hotări. De se în-
 tîmpla istoria asta între franțujii noștri, atunci am fi avut a
 înregistra: 1) o dispărțenie, 2) un duel în care bărbatul legi-
 uit cădea mort, 3) căsătoria între Cicisbeo și cucoana vădu-
 vită. Dar atuncea unde ar fi deosibirea între o tragedie țigă-
 nească și una franțuzască ?

(Curierul de Iași, 1876, No. 79).

Tălcuire bisericească a obiceiurilor de la țară.

Intr'o veche „Invățătură părinților duhovniciei“ al cărei an lipsește, găsim la capăt o ciudată tălcuire a obiceiurilor păntecului. Istoricii noștri vor găsi că aceste tălcuiri clericale sînt de o origine tot atît de grea de constatat ca și obiceiurile însuși, dar fiind atît de curioase le așezăm aicea, precum le găsim și în limba, nu fără farmec, a originalului.

1). Dumnezeuii *limbelor* elinești era foarte mulți, dintre care unul era anume *Përum*, carele se numea al focului, că și în mîna lui ținea o piatră scumpă, ce după felul ei lumina căjaraticul. Încă și foc deapururea ardea înaintea lui. Iară închinătorii lui făcea focuri și se petrecea preste dînsele, închipuind cum că s'ar da singuri pre sine jertfă aceluia idol *Përum*. Aceleaș închipuiri fac și unii din creștinii pînă în ziua de astăzi, adică *focuri în băuți în ziua de joți mari și se petrec peste dînsele*; însă nestiind ei ce închipuiesc.

2). Alt idol era, ce-i zicea *Lădco*. Pre acesta îl avea Dumnezeuul *vesetilor* și al *bunei norociri*. Acestuia (sic) aduceau jertfe cei ce avea a face nunți și veselii, pîrîndu-li-se cu agiutorul lui *Lado* (sic) își vor cîștiga veselia frumoasă și viață cu dragoste. Asemenea și aceasta o *cîntă creștinii pe la nunți*.

3). Mai jertfea unei dintr'acei închinătorii de idoli și apelor adică bălților și isvoarelor. Decî unde era apa aproape ei se aduna odată într'un an și se arunca unii pe alții în apă. Iar unde era departe, își turna apă pre dînșii unii altora. Aceasta acum și la unii din creștinii vedem făcîndu-se, adică *a doua zi după Paști*, numindu-se *trasul în vale*, dintru care „tras în vale“ prin îndemănarea diavolului se fac multe sfot, gâlcevi și bătăi.

4). Alții avea alt Dumnezeu, ce-i zicea *Coleada*, cari se adunîndu-se la praznicele și zborurile lor idolești, cîntă laudînd pre acel *Coleada*, pomenindu-i de multeori numele. Și aceasta o vedem că se ține la unii din creștinii și pînă astăzi, că primesc spre *ziua nașterii lui Hs.* de le cîntă *ganii* nu

Tîful acestu cărb e urîtorul: *Sinopsis*, adică *Adunare de multe învățături* care acum sînt s'ar tipărit întru acestu chip. În zilele prea înalte la noi Domnului nostru *St. Scarlat Ghica Vrood*. Cu osteneala și foarte cheltuiurea a prea și ispititului *Mihail* pitel al *Mulșonia* *postrean* *Kir Jacov*. *Jac.* 1754. vezi *Jornalele* de 1904 vol VII pag 161

vindu-se *colindatori*. Şi încă mai primesc la casele lor *Turca* sau *Brezaia* avînd cu sine şi măscăriciu ghiduşi, carele schimbîndu-ş faţa sa zice cuvinte urîte.

5). În cetatea *Rodostot* aproape de apa *Istruici* în vremea închinătorilor de idoli se afla un idol anume *Cron*, adică Dumnezeuul morţilor, care acela era un élin mort, întru care încuibîndu-se diavolul de multă vreme, îl ţinea neputred. Ceolua îl jertfea rătăciţii întru acest fel, adică de-şi bătea capurile sale pînă la sînge, chiuea, şi toată alta fără de lege făcea. Cu sîngele ce-ş vărsa, închipea cum ca cu sînge easte Cron (pentru-că arăta rumen la faţă); iară fără de lege ce-o făcea, zicea că nu o vede Cron căci ţine ochii închişi, nici unde strigările, căci este mort. Aşa şi acum creştinii fac pre la morţii lor, stringîndu-se clacă de nebuni, de-şi bat spatele cu lopeti, chiuesc, joacă şi alte multe ghiduşi fac, care tot a se mai serie sau a se pomeni nu se cuvîne.

6). Alţii cinstesc pre un idol anume *Cupal*, pre carele îl numea al rodurilor pămîntului, căruia la pîrga săcerisului la zi a lor însemnată îl aducea jertfă, adunîndu-se bărbaţi şi mueri, impletind cununî de burueni, de-ş punea în cap şi se joingea cu ele. Unii din bărbaţi se îmbrăca în haine muereşti, şi putînd ei juca mai răsfătat de cit muerile, să poată în omnia pre privitori la toată pohta spurcată.... Aşa jucînd şi arînd, adese ori striga, Cupal ! Cupal ! Această urîtă închinare şi pînă acum se ţine aicea în ţara noastră pre la unele oraşe şi sate, de se îmbracă bărbaţi în haine muereşti şi se numesc *Cuci* sau *Călucenti*, făcîndu-şi cununî de buruene : nume de pelin ; iar cei ce nu joacă, pelin tot îş pun în brîu. Alţii iarăşi fac altă izvodire drăcească. La vreme de săcetă sau om cu pielea goală, înşirînd burueni verzi pe aţă se'nfăşură de sus pînă jos şi pe cap pune cunună. Jucînd pre la case, aruncînd toţi cu apă înrînsul, închipuînd cum că şi de la dînsul apă cer, adică ploae. Prostimea se înşală la acestea slouă, cum că ar lua vindecări de toate neputinţile sale prin *alcarea cucilor*, iara Păpălugă, c'ar avea putere să poruncească norilor să ploae. Precum cred credincioşii că prin a-

tingerea sfinților Apostoli s'aŭ dat vindecării celor bolnavi, așa și acum s'ar da prin călcarea spurcatelor picioare ale Cucilor (și aceștia cei mai mulți sînt țigani puchioși); și iarășî precum Ilie proorocul aŭ pogorit ploae, așa ar putea și acel măscăriciŭ înșălătoriŭ Păpăluga ca să pogoare ploae, cînd ar vre.

(Curierul de Iași 1876, No. 112)

Romîni din Moravia

„Foaea pentru minte inimă și literatură“ a publicat, dacă nu ne înșală memoria, înainte de mulți ani un studiŭ asupra acestor romîni, cari roind în munții Moraviei, ș'aŭ pierdut limba, păstrează însă vechile lor obiceiuri precum și portul. De atuncea nu ne aducem aminte ca să se mai fi ocupat cineva de ei, deși studiarea lor ar fi de sigur interesantă, prin întrebările, la care ar da naștere. Încă în anul 1874 un preot din Rojnovul-morav, Fr. I. Kozeluk, a publicat o colecție de cîntice populare ale acestor romîni supt titlul de „Kytice z narod pisni morav. *Valachuv* (ediția librăriei Fr. A. Urbanek în Praga). Aceste cîntice pe care un ziar cehesc le numește „pline de jale“, aŭ fost transcrise în note pentru două voci de învățătorul F. V. Janousek. Atragem atenția celor competenți în materie asupra acestui obiect, de vreme ce se poate presupune că atît textul cît și muzica vor înfățișa destule analogii cu cînticele din țările noastre.

(Curierul de Iași, 1876, No. 120).

CULEGERE DE LITERATURĂ POPORANĂ.

Criticînd cuprinsul (traducerii din scriitorii de o valoare îndoelnică: Ponson du Terrail, Eugène Sue ș. a.) unei reviste literare ce esa la Piatra-Neamț supt titlul „Colectorul literar pentru ambele sexe“, redactorul Curierului de Iași încheie următoarele cuvinte privitoare la culegerea de literatură poporană :

„Dar la dreptul vorbind la Piatra, într'un ținut muntos puțin de legende, de proverbe, locuțiuni, apoi de localități istorice, Colectorul nu găsește ce să culeagă? Un muntean de haștină, născut asemenea în ținutul Neamțului e Ioan Creangă. Citit'-aū vreodată colectorii pe Dănilă Prepeleac, pe sonera cu trei nurori și altele, ca să vadă, care ar trebui să fie izvoarele, din care să se inspire, și cum vorbesc și să mișcă ținutași din Neamț?

„Foi literare în provincie ar putea să facă un serviciu nemăsurat literaturii și lexiconului român. Limba de rînd a ziarelor politice amenință a îneca ca buruiana rea holda limbii, vii a poporului. Afară de aceea, cu propășirea realismului modern, se șterg legende și povești, proverbe și locuțiuni, adevărate nestimate ale gândirii poporului românesc. Dacă acele foi ni-ar da icoana locului prin culegerea *exactă* a formelor caracteristice ale gândirii poporului, ele ar fi nepretuite. Dar traduceri din francezește sau din nemțește a unor produse nesănătoase? Cui folosesc? Ele întăresc numai ideea falsă, că poporul în două mii de ani n'a avut nici limbă nici cugetare și că aceste două trebuie plăsmuite în mod meșteșugit de către o anume academie“.

(Curierul de Iași, 1877, No. 1).

DEFINIȚIA LITERATURII POPULARE

Criticînd întăiul număr al foii ilustrate din București *Giobul*, care făgăduiește a fi foae de literatură populară, redactorul Curierului de Iași spune între altele și cele ce urmează:

„O asemenea foae (de literatură populară) există la românii sub titlul de „Săzătoarea“, redactată de Dl. Iosif Vulcan din Pesta. Nu zicem, că foaea din Pesta e bine redactată, dar Dl. Vulcan pare a fi avut o idee sigură de ceea ce va să zică literatură populară, căci cearecă a da ca în oglindă cugetarea și modul de a vedea a poporului chiar. Literatura populară nici se poate numi altceva decit sau cugetarea și produsele fantaziei poporului însuși, care devin literatură în momentul,

în care se reproduc prin scriere, sau produceri a clasei mai culte, care se potrivesc însă așa de bine cu gândirea poporului, încît dacă acesta *nu* le-a făcut, le-a făcut *putut* însă face.

„Literatura populară are la Romîni foarte puţini reprezentanţi, pe care-i şi cităm, după cît ni-i aducem aminte: Anton Pan (Valachia), Vasile Aron şi Ioan Barac (Transilvania), Const. Negruzzi şi Alexandri (în unele scrieri) pentru Moldova şi între cei mai noi fără contestare Slavici (povestirea umoristică) în Ungaria şi Creangă (povestirea fantastică) în Moldova. Dacă mai adaogăm unele scrieri mai vechi de agromonomie ale lui Ioan Ionescu, care sînt scrise cu totul în limba şi'n chipul de-a gândi a poporului, am cam mintuit că literatura *populară* romînă. Țăranul, breslaşul şi învăţătorul mic (preotul şi învăţătorul sătesc şi cel de oraş) sînt poporul în înţelesul strîns al cuvîntului şi chiar numai în înţelesul lor poate fi vorba de literatură populară. Țăranii şi breslaşii au felul lor propriu, adesa prea original şi frumos, de-a vedea lumea, iar învăţător şi preot coboară cultura în jos şi traduc limba cosmopolită, nesemnificativă şi abstractă a ştiinţii, care e de domeniul lumii întregi, în formele vii, mlădioase şi încîntătoare prin originalitate a poporului.

„Va să zică o scriere este populară sau prin materie şi prin modul expunerii (literatura poetică în înţeles larg), sau cel puţin prin modul expunerii (novele, ştiinţa aplicată)“.

(Curierul de Iaşi, 1877, No. 86).

Tradiţii populare din Bucovina

BUMBICUL SUCEVEI

Lumea, adecă ceriul, pămîntul, apele mărilor şi ale rîurilor şi toate cîte sînt într'insele, D-zeu întru bunătatea sa le-a făcut, ca oamenii să trăiască şi să tragă folos din ele. Dară toate cîte la început le făcea D-zeu numai cu atotputernicul său cuvînt, zice că diavolul căuta să le prefacă după calupul său, să li zădărnicească meninţa, adecă ca ele să fie nu spre folosul, ci spre stricăciunea oamenilor.

Aşa zice că poronci D-zeu, care se îngrijea de toţi şi de toate, ca între alte riuri din inima Carpaţilor şi râul Sucevei să isvorească şi să curgă cu murmur plăcut şi tainic în vale, ca să răcorească cele şăsurî şi cîmpii, să le facă mănoase şi să fie spre adăparea oamenilor şi a dobitoacelor salbatice şi domestice. Şi aşa se şi făcî. Dară tocmăi aceasta, zice că, îl supără de tot mult pre Incorporatul şi el cloci în mintea sa pocită uritul gînd să facă lui D-zeu sîntu o şotie nemaipomenită. Şi cum gîndi, îndată şi puse la cale, ca gîndul să i-se prefacă'n faptă. El adecă pre toate slugile sale drăceşti le chemă înaintea spurcatei sale feţe şi le poronci să adune pe loc multime mare de stînci şi să le aşeze grămadă una peste alta pe un loc şes pe acele vremuri, carele se afla între Falcăul şi Frasinul de astăzi, cotune din apropierea comunei Straja. Şi de frică ascultară diavolii şi adunară cu mult amar şi greu la poronca lui Scaraoţchi, fără să ştie ce vra să facă, o aşa de mare multime de stînci urieşe şi le aşezară elae peste gramadă, încît din ele se făcu un coşcogemite munte de stînci.

Eşînd uricîosul Scaraoţchi într'o seară din mocirlele iadului pe pămînt uscat, o întinse drept la locul acela, unde poroncise dracilor, să-i adune sumedenia de stînci. Văzînd decî Necuratul, că slugile lui au fost harnice, li poronci ca acum să se apuce toţi dracii şi să care toate aceste stînci şi să iezască cu ele râul Sucevei, ca apa să nu mai curgă în vale, şesurile să se usuce, eară oamenii şi dobitoacele să moară de sete. Şi iata că, la aspra poroncă a satanîi şi sub privighitorîi lui ochi de jaratec, dracii care de care se întreceau, se opinteau şi împingeau cu limbele scoase de un cot, stîncile de a răstogolul şi le prăbuseau în Suceava. Spurcăilă singur însă cu nerăbdare sărea şi şedea cînd pe o ciolărcă uscată de brad, eînd pe o buturogă escoasă de frasin e'o pipă cît cofa de mare plină de răşină între ascuţiţii săi dinţi şi-şi netezea cu nespūsă bucurie înglodatele coarne, văzînd cum răstogolese harnicii dracii, deşi din greu asudaţi ca vai de ei, cu zel mereu la stînci şi se năcăjesc să iezască cît mai degrabă Suceava.

Aceste toate se făceau fără știrea lui D-zeu, care în seara aceea se lăsase nițel la odihnă. Însă în zădar se bucura Impelițatul, căci D-zeu deși dase voe dracilor să-și facă noaptea trebușoarele lor, așezase pe cucos ca păzitor, ca diavoli nu cumva să lucre ceva după miezul nopții. Cucosul adecă primise de la D-zeu poronca, ca el la miez de noapte să cînte și prin aceasta să vestească diavolilor, că vremea încercăturilor și meșteșugirilor lor sătănești trebuie să încete și ei eară-și să se acufunde în murdarele adîncuri ale întinericului.

Și tocmai cînd dracii, bleoarcă de sudori, erau în toiul lucrului lor cu iezitul Sucevei, eată că un cucos de la o căsuță a unui Român din satul Straja, care pe atunci era așezat pe acele locuri, începuse să cînte și diavoli în acea clipă scăpară stîncile la pămînt acolo, unde îi prinse cîntecul cucosului și o tuliră buluc unul peste altul la fugă, ca și cînd le-ai scoate ochii, spre fundul iadului. Și de aceea au și rămas stîncile ca sămănate de la muntele de stînci adunate de diavoli și pînă la rîul Sucevei.

Văzînd glumeții Romîni a doua zi încercările și isprăvirile lui Satana au numit stîncile grămadă adunate de draci „petrele lui B de pe dealul Cărmaci“, eară dealurile din dosul Cărmaciului „dosul petrei“. Așa l'au luat ei pe Satana în rîs, că adecă a încercat să facă ceva însă n'a isprăvit-o.

Și a rămas Cornuratul de rușine înaintea lui D-zeu și de rîsul oamenilor.

În rîul Sucevei, acolo unde prăbușiră diavoli stîncile, s'a strîns multime de apă, năzuia spre vale, însă neputînd ea străbate din pricina stîncilor și-aŭ săpat încăpere în adînc și așa s'a făcut acolo zice-se o adîncime foarte mare de cite-va prăjine. Aceasta adîncime este și pînă'n ziua de astăzi și se cheamă „bumbicul Sucevei“. 1)

Astfel de ieziri să fi încercat diavolul să ridice tot în aceea noapte, în linie dreaptă de aici, în părțile Ciomîrnei și'n

1) Cei în-ățați îi zic „ochiu de mare“.

Falcău, unde sînt adîncimi mari numite „șipote”, tot așa și'n pârîul Putnei, cărei adîncimi îi zic „durătura”.

Abie cu vremea și anevoe Suceava își putu croi cursul pîntre stîncile uriașe. Dără și astăzi, cînd se apropie valurile ei de bumbic, se fac selbatice și nerăbdătoare, pare că ar fi gata să se lupte cu puterile satanei și se răstogolește cu sgomot și șumet mare în bumbic. Abie după ce ies de aici, apele Sucevei se mai liniștesc și-și caută de drumul cel lung spre vale, spre depărtatele și întinsele șesuri, unde apoi curg pacînic, fără de grijă, pare c'ar ști, că acum au eșit din strîmtura ce li-a făcut-o Cel-rău în cale.

(Comunicată de Andrei Cantemir, cantor bisericesc din Straja).

L A U R A 1)

În vremile vechi, zice că mai mulți călugări evlavioși, cari se adunară într'un loc singuratic și încunjurat cu păduri străvechi, clădiseră o mănăstire. Ei își durară mănăstirea din birne groase de stejar trainic în apropierea și spre apus de satul Vicovul de sus, pe locurile lui și o închinară sfînt. Laurentie.

Călugării se rugau lui D-zeu sfîntu pentru ertarea păcatelor lor și cele ale oamenilor. Ca să-și agonisească cele puține însă neapărat trebuincioase pentru susținerea vieții, lucrau călugării fel de fel de meșteșuguri.

Dintre acești vrednici părinți era ieromonachul Daniil cel mai evlavios și iscusit. Și acesta se ocupa cu cioplirea de linguri din lemn de paltin.

Pre aceste le vindea apoi prin satele învecinate și așa își agonisia el puțină pine de toate zilele. Cele ce însă îi mai rămăneau ca prisos de la vînzarea lucrului minilor sale și din cele ce-î aduceau bunii creștini ca cunoștință pentru sviștăni, deslegări, cărțile lui Lazăr, cetanii ș. a. împărția el săracilor văduvelor și orfanilor. Era el chip de un adevărat părinte duhovnicesc!

1) Partea apuseană a comunei Vicovul de sus se numește „Laura”.

Auzise cuviosul Daniil, carele de obicei petrecea numai în post și rugăciune, că în Sirete, carele era al treilea sat în depărtare de Vicovul de sus, s'ar strînge oameni într'o zi anumită din săptămîină spre a se desface de cele ce au de prisos și a cumpăra cele de trebuință. Și avînd și Daniil o mulțime de linguri gata, pe care n'o putea desface prin satele din apropiere, se hotărî să-și cerce norocul cu marfa sa în Sirete. Se duse deci pustnicul la starețul acelei adunări călugărești să-și ceară binecuvîntarea și posvolenia pentru călătorie, fără de care n'ar fi îndrăznit el să facă, Doamne ferește, nici un pas din mănăstire afară. Acesta încredințat de evlavie și statornicia lui Daniil îi dădu bun bueros în-cuviințarea dorită îndătorindu-l însă, ca a treia zi să fie ne-smintit în chilia sa din mănăstire.

Ajungînd Daniil în Sirete se desfăcu curînd de marfa ce o lucruse și o adusese în sudoarea feței sale în o păreche de desagi în spate. Dară cu toate că-și vindu îndată lingurile, el de aice nu scăpa cu una cu două. Creștinii din loc și cei de prin prejur adecă auzind, că Daniil se află în mijlocul lor nu-l lăsară. Ei îl rugară, unul pentru o molitvă a sf. Vasile, altul o sviștanie pentru un bolnav, al treilea pentru deslegarea și măsluirea unei femei ce trăgea de moarte ș. a. Vestea, că rugăciunile lui Daniil sînt primite înaintea lui D-zeu și de aceea de folos celor bolnavi, îi merse adecă prin întreaga țară a Moldovei, de aceea î-l și imbulzeau creștinii. Și adecă ce avea să facă bietul călugăr, trebuia să le facă tuturor după dorință. Știa el, că astfel să prea întîrzie și trece hotarul vremii pentru care îl îndătorise starețul ca să fie acasă, dară el nădăjduia în D-zeu și bunătatea proistosului său. El se resgîndi mai departe, că este îndătorit să ajute celor ce sufăr de boale, să le alineze durerile trupesti și sufletești și apoi, că din prisosul darurilor creștinilor va avea de unde ajutara pre cei săraci, deci rămase pe la creștini și zăbăvi o zi peste vadea.

Intorcîndu-se Daniil a patra zi acasă și venind el înaintea starețului, acesta, fără să asculte desvinuirea lui, îl mustra

aspru pentru întârzierea avută şi-l pedepsi cu oprirea depăr-
tării din mănăstire pe un timp mai îndelungat.

Bietul Daniil, deşi se ştia fără de oare-care vină mare, primi cu supunere aspra muştrare a stareţului şi greua pe-
deapsă, dară se hotări în sine, că pentru c'a căleat poronca
stareţului şi s'a întârziat cu o zi, ceea ce nu i-se întâmplase
nicăi odată mai înainte, să se retragă pentru restul vieţii în
fundul munţilor, într'un loc cu totul neîmblat şi pustiu şi să
se facă săhastru. Şi aşa şi făcu el. Se retrase adecă într'un
codru necăleat de picioare de oameni, care era între munţii
de la asinţit-mează-noapte de la mănăstirea s. Laurentie şi
într'o depărtare de aici ca de un ceas şi mai bine.

Aice afla Daniil un locuşor, ce-i convenea fiindcă una,
locul era pustiu, al doilea lângă el curgea în vale un pârâu cu
o lingură de apă şi al treilea, că aice codrul era plin de
stînci uriaşe. Şi mai ales aceasta din urmă însuşire a locului
se lovea cu propusul lui ca să se facă săhastru. El adecă se
hotări să-şi scobească într'o stîncă de aici o chilie, unde să
se poată adăposi de greul ernei, de ploii şi de fiarele cele ră-
pitoare. Ani întregi petrecu bietul săhastru în genunchi cu
dalta în mînă şi ciopli neconţinut şi din greu în vîrtoasa
stîncă. După o muncă nespusă de grea, ostenitoare şi înde-
lungată îşi văzu el sfîrşită cu ajutorul lui D-zeu la oare nădăj-
duia mereu, truda şi chilia din pietroasa stîncă. Această chilie
se poate vedea şi astăzi în Putna, în a cărei apropiere lucră
cu vapor o fabrică de carbonisare şi un ferestru. Cum s'au
schimbat timpurile.

Pe cînd petrecea Daniil într'o seară întunecoasă în fundul
stîncei sale în genunchi şi se ruga lui D-zeu, eară afară se
auzea înfiorosul urlat al lupilor şi urşilor, zise că bătea cine-
va la uşa chiliei. Daniil întreba că cine-i, eară de afară răs-
punse un glas. că este Ştefan Vodă, domnul ţării Moldovei,
carele de la vînaţoare de prin munţi a rătăcit de soţii săi.
Şi fiind afară, zicea glasul, grozav de întuneric nu poate afla
cararea, deci se roagă să-l primească la masă. Săhastrul
deschise uşa chiliei şi-l primi bucuros pre Vodă să mîie. În

acea noapte, zice-se, Daniil să-l fi înduplecat pe Ștefan Vodă să ridice în acele locuri lui D-zeu un locaș și D-zeu îi va ajuta la toate întreprinderile lui. Și Ștefan Vodă primi cu plăcere sfatul săhastrului, era el doară om evlavios și cu frica lui D-zeu ca rar altul și mai zidise și mai înainte mai multe locașuri D-zeești.

Incepu deci să zidească și aice o falnică mănăstire, care sfârșindu-o o numi a Putnei după părțile ce curge alătura spre vale.

Cum se isprăvi mănăstirea Putna curseră la ea și o mulțime de călugări de prin toate mănăstirile și schiturile din țeară, așa și din cea a s. Laurentie din Vicovul de sus. Aceasta de acum înainte rămase pustie și vremea clădirile ei începu să le răsipească. Biserica cea de stejar a mănăstirei să se fi mutat mai târziu la un sat oare-carele, al cărui nume însă din nefericire cu vremea cu totul s'a uitat. Așa cu vremea nu rămase nimic din aceasta mănăstire și nimene n'ar ști că ea fiind-va în timpuri a existat, dacă poporul nostru nu ne-ar fi păstrat tradiția și pentru acea parte de loc numele „Laura“ prescurtat din Laurentie.

Daniil zice-că să fi prorocit, că în satul Vicovul de sus poporul astfel se va înmulți, că va fi de lipsă ca biserica sătească meren să se adaogă și să se mărească de 3 ori cum era, ba că va veni vremea, când se va zidi chiar pe acel loc, pe care a stat cea a mănăstirei s. Laurentie, o biserică sătească.

Săhastrul Daniil, după ce s'a zidit mănăstirea Putna și s'a urzit acolo un sătisor de 12 familii, a părăsit chilia sa din stînci și a dispărut. El să se fi așezat într'o pustietate și mai mare, precum își pusese el canonul când cu probaza starețului, ca pînă la sfîrșitul vieții să petreacă în adîncă singuritate.

Zice-că el s'a statorit pe un loc pustiu și selbatic pe părțile Voronetului sau apa Corbului. Aice petrecea el ca și în chilia sa de stîncă de pe Putna în post, rugăciune și învățarea celor ce veneau la el.

Aice să mai fi avut Daniil o întîlnire cu Ștefan Vodă după pierduta bătălie cu Turcii de la Valea albă sau Răsboieni.

Acesta adevărat în nevoia sa îl rugă pe Daniil de sfat ori de să închine țeara Turcilor, eară el îi zise să-și adune oastea, să se lupte cu dușmanul și că va învinge, dacă va făgădui să zidească pe acele locuri un locaș lui D-zeu. Stefan Vodă urmă sfatul săhastrului, învinsă pre Turci și zidi pe apa Corbului (Voronețului) o mănăstire frumoasă, numită a Voronețului ca, mulțămită pentru izbînda căștigată cu ajutorul lui D-zeu.

Episcopul Dosiftei și dascălul Ciotău

Zice-că episcopul Dosiftei s'a pornit într'o Duminică dimineață din Rădăuți și s'a dus la apropiatul sat Frătăuți, ca să vadă ce fel de rîndueală este în biserică din acel sat, și cum slujește sf. slujbă pe acolo. Aceasta vizitație arhierescă să se fi întîmplat cînd Bucovina încă aparținea Moldovei, și episcopul își avea reședința în Rădăuți.

Intrînd Episcopul în biserică, se închină pe la sf. icoane și se așeza, neprimind de nimene, de oare-ce venise pe neașteptate, frumușel într'o strană. Hainele lui erau simple și nu purta nici chiar crucea pe piept, de aceea nici nu-l prea băga nimene'n samă, ținîndu-l creștinii, cari nu-l cunoșteau, de un simplu călugăr. Ascultînd arhierul sf. slujbă, i se lovi toată rîndueala ce o isprăvea preotul, nu însă și cetirea dascălului, despre care mergea vestea, că este dobă de carte și că știe toate cîte s-au întîmplat de la începutul lumii și cîte vor se mai urmeze. Acest dascăl *Ciotău*, adevărat cetea așa de ți se părea că un jidan grăește cu un ungur, ceea ce n-a putut să-l placă vlădicăi. De aceea se duse episcopul Dosiftei la strana dascălului și-i zise: „ho, boule!” Dascălul însă își căuta de treabă mai departe parcă n-ar fi grăit nimene la dînsul și nimene nu l-ar fi întrebat. Văzînd aceasta bietul vlădică, se minună, zise: „mare ești Doamne” și se duse la strana sa.

După ce isprăvi preotul sf. slujbă, intră episcopul în sf. altar, unde îi zise preotului că i-a plăcut cum a slujit, însă

nu cum a celit vestitul dascăl și ori de i se lovește preotului cetirea dascălului. Preotul răspunse că da, și că dascălul ar fi un om învățat și că are cărți în cari sînt toate cîte aũ fost de la începutul lumii și cîte vor mai fi. Episcopul se minună mult, zise: „mare ești Doamne“ și ruga pe preot să cheme pe dascăl în altar. Intrînd dascălul Ciotău în altar, sărută cu evlavie mîna preasînțitului, ear acesta îl întrebă ori de are astfel de cărți în cari se află toate cîte aũ fost de la începutul lumii. Dascălul răspunse cu smerenie că are. Episcopul îl întrebă mai departe că de unde le are, iar dascălul zise, că de la tatăl seũ. Da de unde le-a avut tatăl tău? întrebă vlădica; de la moșul meũ, răspunse dascălul. Ear' moșul tău de unde le-a avut? îl ispiți Peasintitul; de la strămoșul meũ, zise Ciotău. Episcopul rămase mulțămît cu acest răspuns și zise: bine. Dup'aceea însă întinse mîna spre dascăl și zise de 3 ori „eartă mă“. Dascălul să sfia să-l iee mîna cea sînțită și zise că n-are pentru ce să-l erte. „Ba al“ zise Preasînțitul, „căci te-am înfruntat dinioară la strană“. Cu mare sfială întinse el mîna vlădicăi, și zise de 3 ori: D-zeu să te erte, Preasînțite.

Dup'aceste întreba Episcopul pe dascăl ori de are el astfel de cărți în care este scris cele ce aũ să mai fie. Ciotău răspunse că are. Preasînțitul zise „mare ești Doamne“ și ruga pe dascăl să vie el cu aceste cărți după ameză-zi la episcopie la Rădăuți. „Oi veni Preasînțite, zise dascălul cu smerenie.

După ameză-zi, puse Ciotău cărțile sale în niște desagi, pe aceștia pe spinarea unui cal, ear pe de asupra lor se sui el și apucă drumul spre Rădăuți. Aici trase el la episcopie și leagă calul de un stîlp, unde-și legaũ preoții caii, cînd veneau la Preasînțitul, și intră la episcopul Dosiftei.

Văzînd episcopul pe Ciotău, îi întinse mai întii mîna și zise de 3 ori „eartă-mă“, ear acesta răspunse cu smerenie „D zeu să te erte Preasînțite“. Apoi zise episcopul cătră Ciotău să-și scoată cărțile din desagi și să i spună din ele despre cele ce vor să fie.

Dascălul Ciotău asculta și începu a grăi din carte și zise,

eă va veni peste scurtă vreme om stăpănitor încălţat cu fier şi îmbrăcat în haine negre spînticate, eă se vor zidi casele ea curţile, ear ferestrele ea uşile, eă se va judeca tata cu fi-ciorul, ear mama cu fata, eă s'or întrece fetele cu femeile cu copiii, eă vor fi care ferecate cu fier, eă va eşi ear, care va umbla singur din duh sint fără vite, eă cărările megieşiei s'or zăbate ş. m. a.

Episcopul ascultă cu multă luare de seamă toate cîte le ceti Ciotău din cărţile sale şi numai din cînd în cînd îl in-trerupse, zicînd : „mare eşti Doamne”. — Sfirşind Ciotău cu cetitul, zise episcopul : „cînd vor fi aceste toate, atunci n-are să fie departe şi sfîrşitul”. Zicînd aceste, întinse din nou mîna spre Ciotău şi zise de 3 ori „eartă-mă”. Acesta însă zise cu sfială : „d'apoi n-am pentru ce să te ert, Preasînţite, eă doar nu mi-ai făcut nimică. „Ba” zise episcopul „trebuie să mă ertî, eă eă în neştiinţa mea, te-am înfruntat astăzi în biserică pe tine, un om cu atita ştiinţă şi eă încă mă plec înaintea ştiinţei şi te rog eartă-mă”. Acuma zise Ciotău, obo-sit de atita smerenie : „D-zeu să te erte, Preasînţite”.

Apoi se despărţi episcopul de dascăl, după-ce i-a dăruit un sorocovăţ întreg, ca să-şi cumpere cu el de aceste cărţi folo-sitoare, în cari se serie despre cele ce au fost de la începutul lumii şi despre cele ce vor să fie.

Comunicată de gospodariul octogonar Petru Pădure din Straja.

Dimitrie Dan,
exarch şi paroch

FIUL LUI MOŞ PESCAR

(basm)

Ce-că la marginea unei mări lăbăduia odată un moş pescar, care avca un bordiaş săpat săpat în malul de năsip al mării, taman ca al sfinti Ghinovevi. El se arănia cu malaî din mei şi peşte pe care-l prindea cu undiţa. Intr'o sară, bună oară

ca acu, șezînd unchiașul de vorbă cu mătușă-sa, să pomenesc cu o corabie ce se oprise la un aliman lângă bordeiul lor. Din corabie se dă jos Dumnezeu și sf. Petre, și venind la bordeiul lor, fiind și noaptea și întuneric besnă, bat la ușă: cioc-cioc-cioc... Moșul de colo: cine e? „Oamenii buni, oameni buni, nu te teme”. — Moș pescar le deschide ușa și le zice: „da din cotro așa de tîrziu?” — Hei! nu vezi că rătăcim pe mare de 20 de zile și tocmai acum ne dă fur-tuna la un aliman aci, și te rugăm să ne găzduiți și pe noi”. — De... încep Moș-Pescar, cu dragă inimă, dar... nu prea avem de mîncare și asta vă-o marturisesc ca 'nainte a lui D-zeu.

— Lasă frate, de mîncare nu te văita că avem și pîntru d-voastră, corabia ni-e încărcată de toate.

Și așa i-a găzduit. Și puse D-zeu și sft. Petre, mîncare aleasă și mîncară cu totii; iar după masă se strînseră de vorbă. Din vorbă în vorbă, D-zeu află că moș Pescar are un băiat—Alisandru—și-l rugă să-l dea lui. — Ți l-ași da, zise moș pescar, dar nu vrea mătușa, căci atît avem și noi, și tot ea spune că să fim numai iobagi și tot să strîngem pîntru el.

— Mătușico, întrebă D-zeu, dă-mi mie băeatu, că va fi bine și de el și de voi. — Păi n'o vrea uncheașu. — Uite înțelegeți-vă, și se duse în corabie de se culcă D-zeu și cu sft. Petru.

Peste noapte se pomenesc moș pescar din vis și strigă'n gura mare: aidî fă să dăm băiatu.

— Ba, nu l-oî da, că atît avem și noi, zise baba și adormiră. Mai tîrziu sare și ea din somn, și zice moșului: Aidî mă să dăm băiatu, că uite ne roagă omu.

— Ba nu l'oiu mai da, zise moșu beat de somn. Apoi iar adormiră. La miezul nopții se pomeniră amîndoi odată, și începură: — Aidî să dăm băiatu. Și așa se înțeleseră să i-l dea.

Cînd se lumina de ziuă, D-zeu vine la ei și-l întreabă de s'aî înțeles. — Ne-am pus în gînd și-o să ți-l dăm.

Nu departe de aci era un sat și trimise D-zeu pe moș

pescar, să-î a lueă 12 oameni. Şi plecă moşul şi veni cu 12 oameni voinici, tot unul şi unul, oameni de spărgiaŭ piatra în palmă şi făceaŭ malaiŭ din ea, oameni dă care nu s'ar mai afla azi decît la buricul pămîntului. P'ăşti oameni i-a băgat în corabie, şi aŭ scos ei bogăŭie, numai aur şi argint şi nestimate din corabie, pînă seara. Asta a fost plata băintului. După aceea luă D-zeŭ pe Alisandru şi plecară, şi meraseră pe mare şi tot pe mare, zi de vară pîn'în sară, săptă-mîna, lună plină, departe spre coada pămîntului, şi zise D-zeŭ lui Alisandru: — Alisandre, i-a sui-te pe catartul corăbiei, te uită spre răsărit şi vezi, vezi ceva? El se urcă şi văzu un oraş departe, cu case de sticlă de nu le puteai privi.

Trase D-zeŭ la un aliman şi arătă o potecă îngustă, numai de picior, pe care picior de om nu călcase, şi-l mîna să mearga nainte şi ce-o videa să nu se spărie.

Zice D-zeŭ lu Alisandru, cînd îl ajunge'n oraş o să găseşti o casă cu 9 odăi, vezi numărăle şi n a de a noua să intri tu. Acolo dacă ŭi o fi ceva, să te gîndeşti la mine şi toate voile ŭi se vor împlini.

Plecă Alisandru pe potecă şi pîn pădure întîlnea lei, urşi, lupi, vulpi, paralei şi tot felul de animale sălbatice împietrite, şi mergea pîntre ele cu mare frică. Ajunse în oraş, dete de casa cu nouă odăi, le numără şi intră în a de a noua.

Acolo la el, nu mîncare, nu băntură: nimic. Ş'aduce aminte de cuvîntul lui D-zeŭ (tat-seŭ al vitrig) şi se gîndeşte la el şi zice:

— O Doamne! Cînd eram la tata acasă aveam şi eu o poliŭă de nuiete, cătam pe ea, găsiam cite-o codiŭă de peşte şi mîncam eu jînd, dar aici ce-o să fac? Numai de cit pică din senin o masă mare şi încărcată cu de ale dămîncărei, în mijlocul casei, şi mîncă Alisandru cu poftă.

— O Doamne, zice iar, cînd ieram acasă mai aveam ş-o lulea şi cînd n'aveam de lucru, o luam în gură şi pierca uritul, dar aicea ce să fac eu singur, cuc? După aceea îl prinse somnul şi iar zise picotînd:

— O Doamne, cînd eram acasă la tata, mai aveam ş'un

pat de nuele și m'aruncam și eū în el de dormeam, dar aici ce-o să fac? — Îi se făcu un pat frumos, cu fel de fel de sofale și găitanuri de fir, și o lulea de argint și ciubucu de chilimfar (chihlibar) plină de tutun de ăl bun și o luă Alisandru și trăgea cu sete.

— Hei și cum o să mă cule eū în acest pat cu trențile astea după mine? — Și i se făcu niște haine frumoase puse într'un cuiū, și o coroană de fel de fel de arametură; și se'mbrăcă Alisandru bine, puse coroana pe cap și se culcă. Peste noapte aude strigînd la ușa: „Alisandre, Alisandre, descuie! . . .

El să duse și descuie, da tremura ca varga, că nu știa cine să fie. Era o fată naltă și frumoasă, ea întră cu el în odaie, se deteră vorbi, cînd vede Alisandru că zîna, că aia era o zîna, începuse să-l gîdile. Trece așa o noapte, două, și la a-treia noapte l'a întrebat: — Alisandre, ți s-o fi făcînd și ție dor de pe acasă?

— Mi s'a făcut, zise Alisandru oftînd. — Ei, bine, atunci scoală-te mîine de dimineată, te'nchină la răsărit, să-ți pui coroana în cap, și-ți va veni o trăsura; să te arunci, să te duci pîn la mare, acolo să te gîndești la D-zeū și-ți va veni o corabie să pleci cu ea. Tu să te duci acasă la părinți și să petreci sănătos, da-ți spuie că am să-ți dau de veste cu trei tunuri. Cînd îi auzi tunu ăl dintîiū, să fii gata de plecare; la al-doilea să și pleci, și la ăl de pe urmă să te afli aici, căci de unde nu, va fi rău de tine. Alisandru a ieșit de dimineată, s'a'mbrăcat, s'a spalat și se'nchină la răsărit; și iacă trăsura cu 12 telegari de lăsa foc pe nări; se puse Alisandru și merse la mare, acolo iacă și D-zeū cu corabia și pleacă Alisandru pe mare. Sara cînd era soarele de trei ciomege să scapete, ajunse la bordeiu lu ta-so. Da nu mai găsi nimic p-acolo. Bordeiu-l mîncase părăgina.

Apoi merse în oraș, trase la un birt și întrebă de moș Pescar. — Bă neiculiță, zice el, — aveam p'aici un prietin de demult, și nu ș acū o mai trăi ori ba? um moș Pescar.

— Îl știū, da trăește, ș'o duce bine de tot, l'avem pos-

telnic. Alisandru întrebă iar: — Eū il ştiam sărac lipit, n'avea cu ce să-şi sare mămăliga, ş'acu de unde-o fi făcut el averea aia? Şi-i a răspuns: avea un băeţel, şi cum a venit treaba, că l-a dat la un corăbier, şi ăla i-a dat.

— Aşi vrea să mă duc la el, zice Alisandru. Şi birtaşu i-a dat un om dă l'a dus pînă acolo. Aici întrebă de o odaie pîntru găzduit şi să găsi. După aceea a intrat cu moş pescar la vatră şi s'a prins de vorbă. Cînd la urmă zise Alisandru: moşule, nu cumva avut-aţi D-v. un băiat?

— Am avut, spuse moşul, zicînd şi şîrătănia cum s'a întimplat de l'a dat, şi la urmă zice: d'atunci nu l'am văzut.

— Ei, da să-l vezi l'ai cunoaşte? Mai că l'ai cunoaşte taică.

— Ei, ş'a avut un semn pă undeva? Atunci Alisandru îşi ridică coroana şi ş'arată semnul; — Ei Domnişorule, îţi seamănă semnu, da nu crez eū, să fi ajuns băeatu meu așa. Iacă şi baba. „Nu cumva aţi avut un băeat babo? „Am avut, da mai bine de nu'l aveam“. — Nu vorbi așa mătuşică, că D-zeū l-o şti şi pă el ce-o face, pă unde-o lăbădui az“.

— Ei ce semn avea el? — Avea un semn în frunte, şi îşi ridică coroana; baba nici vorba nu isprăvise şi-l şi îmbrătoşă, sărutîndu-l, şi ea şi moşul, lăcrămînd. Apoi Moş Pescar a făcut o masă mare, de bucurie că-şi văzu băeatu, şi ţinu 3 zile şi 3 nopţi şi a fost mare gula la el atunci.

La trei zile Alisandru auzi tunul de plecare, şi iacă şi trăsura; cînd să plece spuse mă-sel istoria cu femeia care vine la el şi el n'o poate cunoaşte că n'are lumină; iar mă-sa i-a dat luminări ş-o cutie de chibrituri, ca cînd o veni femeia aia, el să aprinză să vază cine e. — El le luă şi plecă. Cînd dete tunul de plecare, Alisandru adăstă pe D-zeū la marginea mării; D-zeū veni cu corabia şi-l trecu. La tunul de so-sire, şi el fu acolo.

El intră în odaie, şi la miezul nopţii se pomeneşte la uşă strigînd: Alisandre descuie, ai venit? — Am venit, şi descuiă uşa, şi ea intră. Cînd el pe urma ei hîrşti cu chibritul, ş-aprinse lumina. Zîna plesnea de năcaz, ochii ei lucea ca soarile şi zise citră Alisandru:

— Alisandre, Alisandre, ce-ai făcut n-ai făcut bine; puțin mai erea, și dacă nu făceați tu așa, erea să fie bine de tine. Da acu i-ați straiile tale vechi, și pleacă d'aici. Lăpădă Alisandru costumul și coroana și plecă, plîngînd

Luă poteca spre mare pînă unde venise, cînd acele fiare înpietrite, acu înviaseră și tot ciupea din Alisandru, așa că cînd se păza de una îl agăta ailaltă. Cu chiū cu vai ajunse la mare, da nu mai vine D-zeū să-l treacă, și pleca și el în spre o pădure neagră, și'ntr'o vale vede un urs, un ogar și un vultur, și-î cam ocolește că-î era frică de ei; dar se pomeneste cu ogarul și-î zice: „măi băete, aidî pîn colo că te chiamă ursul“.

Cînd acolo, o căprioară moartă de trei zile și n-avea cine să le-o împartă. Acu zice ursu: ia împarte-ne astă căpriță, că de 3 zile o păzim aici și nu ne'ndurăm s-o mîncăm. Alisandru seose o custură, o ascute p-o piatră și se puse s-o juipoaie; apoi alese carnea moale la o parte, mațele de alta, și oasile d'altă parte, și zice: ursule, tu să eî carnea-asta, că tot n-ai masele să rozî, tu ogare, ia un os di ici, du d'ăl mîncă'n gunoiū și vin dă-ți ia altu din grămadă; iar tu vulture, ia un maț, te urcă în slava ceriului, inghite-l și vin îți ia altul.

Așa toți să mulțumiră, și ziseră: de cînd doream noi asta și nu ni o da niminî.

Pleacă Alisandru spre pădure, cînd se pomeni cu ogarul de pe urmă, că-l chiamă ursul. Se'ntoarse. Cînd îl văzu ursu îl zise: măi băete, și tu ne-ai făcut un bine, și d'aia o să-ți facem și noi ție. Tu o să treci pîn pădurea aia neagră, acolo sint tot felul de jigăniî, de te prăpădește; na trei fire de păr din fruntea mea, și cînd te-î apropia de pădurea neagră, să le tragî prin gură, ș-o să te faci un urs mare; să eî un tufan, să'ncepî a da ropota cu el pîn pădure, că va urla pădurea trei zile și trei nopți, de s-or duce toate leghionele spurcate în lume. — Na și de la mine, trei fire de păr din frunte, zice ogarul, și de le-î trage pîn gură, unde te-î gîndi, acolo vei fi. Vulturul, na și de la mine 3 pene din frunte, și cînd

le-î trage pin gură, te faci un porumbel de cîntî 99 de viersuri, şi toată lumea o să te asculte. — Plecă Alisandru. — Aproape de pădure trase perii ursului prin gură, se făcu un urs mare, scoase un tufan, şi începu pădurea să urle. Apoi iacă un nor, începu să plouă, şi el se gîndi la casa de unde plecase, trase perii ogarului prin gură şi se făcu acolo cum fusese şi'n odaie culcat în pat. Peste puţin aude iar strigînd: „descuie“. — El descuia uşa cu frică. „Să ştii că te eri acu Alisandre“, zice zîna, şi se deteră vorbii. Ea-î spuse cine e; e-a luat-o un smeû de 9 ani, şi el a'mpietrat oraşul cu oameni şi toate păgînimile şi împrejurimile, ea s'o facă să se cumune cu el. Dar ea tot n'a vrut. Şi Alisandru-î zice:

— Mîine dimîneată, am să mă fac eû un porumbiel, o să viû în pomul din bătătura casi smeului, ş'oi cînta în 99 de viersuri. Tu să-î zici să mă prinză — Dimîneata trase fulgii vulturului prin gură, şi se făcu porumbiel, se aşeză p' o oracă şi cîntă 99 de viersuri. Zîna chiemă pe smeû şi-î zise:

— Auzi cum cîntă paserea aia? prinde-o fără s'o vatămî şi pune-o în colivie.

Cînd se opinti smeû, îşi deşiră coastile, se lungi şi puse mîna pe porumbiel; îl arată zînei, ea îl mîngăie şi-î puse în colivie.

Smeû plecă la vînătoare; paserea se dete jos din colivie, se făcu om, şi zise zînei: — Cînd o veni smeul să-î întrebî unde sînt puterile lui?. Veni smeul, zîna-î pusă masa şi-î întrebă: — Nouă ani de cînd staî cu tine, şi nu mi-ai spus unde sînt puterile tale, cu care faci atîtea isprăvi? Dar el îi dete o palmă şi-î spuse că-s în grînda casi. Smeul plecă iar la vînătoare; porumbelul zise zînei ca să-î mai întrebe. Iar vine smeul, şi cînd îl întrebă, el îi trase o batae, şi-î spuse tot: „în grîndă“.

Ea-î mai întreba şi altă dată; el îi trase v'o cite-va palme d'o turbă şi-î spuse după ce se desmetici: „Puterile mele sînt peste 9 ţări, peste 9 mări într'un munte de piatră, acolo e o vizuină şi o stană de piatră la uşă; şi'n vizuină e un urs, un epure ş'un porumbiel. În porumbiel, un ou şi'n ou-ala e

puterile mele; îi mai arde două scatolfe zîni și zice: — du-te tu de le ia de acolo, acu.

Dimineata, zîna ia porumbielul din colivie, îl mîngăie și să face că-l scapă din mîna. Sburr... S'a dus. Merse ce merse, trase perii ogarului prin gură, se făcu la vizuină unde auzise pe smeul. Aci trase perii ursului prin gură, se făcu un urs mare, trînti stană de piatră de pe ușa vizuinei ș-o făcu tîndări. Din vizuină țîşni un epure; Alisandru ce era urs, dete cu'n bolovan și-l omori. Apoi eși un urs; se luară la luptă, și se luptară de la prînz pîn sara și tot îl supuse Alisandru. După aceea eși un porumbiel, Alisandru trase perii vulturului prin gură, se făcu un șoim, o sbughia pe sus și-l prinse, îl taie, îi scoase oul și-l puse'n sin; apoi trase perii ogarului prin gură și se făcu la casa smeului.

Smeul se tăvălea pe 9 căpătăie în pat, se sbătea să moară. Alisandru îl arătă oul și-î zise: aste sînt puterile tele? — Alea, răspunse smeul. Apoi îl isbi cu oul în frunte și smeul plesni de nu s'alese prafu de el; iar Alisandru remase cu zîna.

Ea spuse că mai aŭ ceva de pătit — Ce? Zise Alisandru. — Are să vie mama încă cu două surori ale mele; noi sîntem tot una și una; și ea ne va pune la rînd și ți-o zice: Alege-ți nevasta. — Eu o să-mi las un colț al ștergarului mai lung și p'asta o să mă cunoști.

Veni zîna cea bătrînă. le puse în rînd și zice lu Alisandru: — Alege-ți nevasta. El le ocoli pe la față, pe la spate, puse mîna și-și cunoscu nevasta.

Apoi mama zîni cu cele 2 fete l'a bătut pe Alisandru, de l'a lasat aproape mort; nevasta sa l'a zdrăvenit, și după asta merșeră amîndoi la casa cu 9 odă și se culcară.

Și veni un popă din cer c'o carte'n mîna, ș'a început să boteze orașul, încît pînă la prînz orașul a înviat, iar ei se plimbară prin oraș și toată lumea de la mic la mare aruncau cu flori după ei și striga: ăsta e împăratu nostru Alisandru, el ne-a înviat — Ș-a făcut nuntă frumoasă, ș-am fost și eu la masă. Încălecaî p-o coderie și vă spuseî o istorie; încălecaî p-o lopată și v'oiu spune ce-a mai făcut Alisandru, alt' dată.

(Povestit de Marin Roșu).

Cules de Mih. Th. Adameșteanu

Povestea scaiului

O fost odată cînd o fost, că dacă n'ar fi fost nu s'ar povesti. O fost odată un băet; el n'avea nici mamă, nici tată, și umbla, ulte-așa, de capu lui. Un cioban, de la o stîină, care venise în sat după duhan, îl întîlnește umblind drumurile, și fiind-că el avea nevoie de un strungar, întrebă pe băet, n'ar merge cu el la stîină?, că acolo va mîncea caș urdă, jîntită, balmuș, ș. a. mîncări ciobănești și sănătoase. Băetul, care după cum v'am spus n'avea părinți nici rude, se prinde că merge și se luă cioban. La început i-o mîrs bine băetului; dar mai pe urmă, învechindu-se sita, începură a-l pune mai la toate treburile.

De multe ori n'avea vreme băetașul nici să mînce, căci și la stîină sînt treburi ca și la o gospodărie.

O dată, trudit cum era, un cioban îl mîna după apă. Ducîndu-se la isvorul din vale, găsește o mieluță slabă și urită de nu-ți venea să te uiți batîr la ea. Băetul o le în brațe, o duce la stîină ș'o pune în culcușul lui. Cînd îl văzură ciobanii cu spurcăciunea cecea, îi hotărîră ca ori s'o tae, să nu se mai chinuiască, ori s'o arunce la naiba că li-i silă de ea. Băetul văzînd că n'are s'o poată crește acolo, o dosit-o în niște tufe; acolo îngrijînd-o, o scos din mieluță o oae de-ți era mai mare dragu să te uiți la ea. — Mieluța să ținea în totdeauna de băet, ca cînele de stăpîn, și cînd dădea băetul peste cite un necaz, ea-l povățuia ce să facă, că era nazdravană.

Stîina unde era băetul era aproape de *Mama-Pădurei*. Intr'o sară, cam pe la cîntători, cum stăteau ciobanii în jurul focului și picăiaș din pipe, numai ce aud un chiot zdravăn în pădure; chiuse Mama Pădurei. Unul din ciobanii zise: hai să chiuim și noi, că poate e vr'un om rătăcit prin pădure.

Mieluța spuse băetului în șoaptă ca el să nu chiuie, că va fi rău de dînsul.

Ciobanii, luîndu-se după gura celui ce i-o îndemnat, o tras

o chioară de s-o răsuna muntele; și cum o chiuit o și murit.

Băetului, ascultînd pe mieluță, nu i s-o întîmplat nimic.

Intr'o vreme, veni pe-acolo Mama Pădurei. La stîna nu era de cit băetul și ciobanii lungiți la pămînt. Mama Pădurei întrebă pe băet:

— Tu nu dormi?

— Nu, răspunse băetul.

— Ia tae-mi, măi băete o oae grasă, să mă ospătez cu ea că tare mi-i foame.

Băetul se așeză pe lucru numai de cit, că era harnic, pară de foc. Mieluța șopti însă băetului:

— Mama Pădurei vrea să te prăpădească și să te chiorască. Cînd a fi carnea ferbinte și friptă și ai să i-o puî dinainte, ea are să te pocnească cu carnea în ochi. Cum te-i duce însă la ea, înainte de a pune friptura jos, cirpește-o tu întăi, că are să chiorască ea, și iute să te îmbraci în pelea oaei ce veî jupi.

Cînd friptura era gata, Mama Pădurei sosi; băetul nici una nici alta, ie o hapchină de friptură și lichî în ochi Matahalei, care chiorî de durere și de usturime. Băetul într'un buc se îmbracă ie pielea oaei ce tăese.

Mama Pădurei începu a cotrobăi și a căuta pe băet să-l prăpădească; el însă se ferea bine. Cînd ea era într'o parte, el fugea în alta. Cînd mama pădurei îl întreba de-î acolo, el răspundea că da.

Tot scotocind să-l prindă, numai ce se trezi băetul cu ot cu tot în ograda unor curți mari și frumoase. Mama pădurei achipuia și numara pe fie-care oae și-i dădea drumul. Băetul, fiind îmbrăcat ca oile, scapă și el de la moarte și se duse cu turma iar la stîna, și n'o mai fost suparat de Mama Pădurei.

Băetul nu fusese de 20 ani la biserică, să se roage ziditorului în casa Domnului. Spuse gîndul inioritei, care-l sfătui să se ducă.

— Du și un caș frumos jertfă, și după ce veî eși de la biserică să vii întins acasă.

Intre stîna și satul unde era biserică era un pirău hăt

mărişor ; cînd ajunse la el, flăcăul întinse gluga şi trecu apa ca pe uscat. La biserică flăcăul s'o rugat cu multă dragoste lui D-zeu, da ochii îi erau tot pe la neveste şi fete.

După ce-o eşit de la biserică, în loc să asculte povata mioarei, el o nimerit la crismă. O jucat, o băut, ba şi-o găsit şi-o drăguţă, pe care o luă cu dînsul. — Cătră sară porni la stîină. Cînd ajunse la pîriū şi întinse gluga, n o mai putut trece ca înainte ; era să se înecce. Ajungînd la stîină zise mioritei :

— Dă în strungă.

— Dee-ţi mindra de sub glugă.

Mindra flăcăului li-o dat. Miorita şi cu oile s'o făcut nişte păserele ş'o sburat în lume. Flăcăul o uitat de mindra lui şi s'o luat după ele, plîngînd şi blăstămîndu-se, dar nu le-o mai ajuns. — Rugîndu-se zi şi noapte lui D-zeu ca să l facă să se tie după oi, ziditorul l-o făcut un *scariū* şi de atunei se tine de lina odor.

(Culeasă de la eleva Elena Teodorescu, din com. Broşteni, jud. Suceava ; ea o învăţat-o de la maică-sa. — anul 1882).

M. LUPESCU

Formule de eliminare

De la una — de la buna — de la cioara din pădure — de icl pînă icl — după casa lui Tivici.

Unili, tunili — douli, ouli — treili, cheili — patrili, împăratuli — cincili, clineili — şasili, vasili — şaptili, laptili — optili, coptili — nouli, ouli — zecili, berbecili.

Inilica, titilica — titipana, ogolana — dal de — ueiū-cică cică verde, bobîrnete — ţine.

Opa topa, uite popa — tivicana, berbecana — altă bală, portocală — cioc boc, treci la loc.

(Din com. Adameşti, jud. Teleorman)

Culese de MIH. ADAMEŞTEANU.

Trei sfaturi asupra călătoriei.

(Poveste)

Un boeriū din vremurile vechi se hotărî se facă plimbare prin țările streine, și mai cu samă în țara tūrcească.

Înainte de a pleca, vine la el un moșneag sarac, care auzise că el pleacă în țări străine, și-l roagă să-i dea o pungă cu bani, că-î va spune *un sfat bun la cale lungă*.

— Bucuros, zice boerul—mai ales că era bogat putred, și era și cam tinerel și nu prea știa lumea—, și-i dădu moșneagului o pungă cu bani. Moșneagul îi spuse:

„*Nici odată unde-î însara să dormi, ci tot d'auna, se tragî mai la o parte*“.

— Ei nați-o bună, ce mai sfat îmi dăduși moșule!

— Nu zice cuconașule asta, că are să-ți prindă bine.

Nu trecu mult și moșneagul, veni să-i mai dea o pungă cu bani, că va mai spune alt sfat pentru drum.

Boerul neînțelegînd sfaturile și crezîndu-le fleacuri, nu se prinse, ba încă să și cam minie, zicînd, că ce, n'are bani de svîțit în drum.

Nevasta boerului, nu-l lăsă în pace și-l sfătui, să-i mai dea o pungă de bani, că doară nu-î mare lucru; de a perde o pungă de bani nu se cunoaște din averea lor, nici cît ar chișca un purice.

— Șapoî dă, mai știi? poate să-ți prindă bine.

— Haide, fie, dacă zici și tu, și mai dădu moșneagului o pungă; el îl învăța așa:

„*Orî și unde te veî duce, ce-î va pune dinainte pe masă, să mîncî*“.

— Ei dă, nu ț'am spus eu măi femeie, că-î dau bani de geaba?!

Boerul nu plecase încă și moșneagul veni iarăși să-i mai spuie un sfat de drum. Amu fu și mai greū de înduplicat boerul, căci nu voia, nici în ruptul capului să mai dea bani,

Il roagă ea, nevasta într'un fel, ca să-I mai dee o pungă de bani, că dă, doară-I era barbat și pentru barbatu-so, s-ar fi dat și în foc, dar boerul nu se da.

Intr'un târziu ca să scape de belea, mai dădu moșneagului o pungă de bani și el îi zise :

„Tot deauna, mînia de sara, s-o lași pe dimineață“.

După trei săptămîni, după cele ce v'am spus, boerul însoțit încă de trei servitori, plecară călări în țara turcească. Mergînd ei mai aproape calea'n jumătate, numai ce să întilnesc încă cu trei frați care mergeau și ei să vadă țara turcească. Dîndu-se în vorbă și aflîndu-și gîndurile, să hotărîră ca să meargă în tovărășie pînă la țara Turcului.

Merg ei, încă preț ca de vr'o patru ceasuri și-I prinde noaptea într'o pădurice, unde nu era țipenie de om ; și să hotărîsc să poposească în drum. Boerul nostru, aducîndu-și aminte de sfatul moșneagului că : „unde-a însăra, să nu doarmă, ci mai la o parte“, zice tovarășilor săi :

— Haideti mai bine mai la vale de drum, că nu se știe ce să poate întimpla noaptea.

Ei nu voriră ; dar boerul nostru, cu ai lui, se duse puțin mai la vale. Nicî n'apucase să se depărteze ca de zece pași, și auziră în urma lor țipete. Ce se întimplase ? Dăduse niște hoți peste tovarășii lui și-I bătură și-I jumuliră, de i-o lasat cum i-o făcut mîsa.

Atunci își aduse boerul aminte de sfatul moșneagului și zise : n'am pîrdut o pungă cu bani, căci dacă nu mă țineam de sfatul moșneagului, mi-aș fi prăpădit, poate și capul.

Celor trei tovarăși, le dădu el haine și bani de călătorit, ba încă și caii servitorilor lui, lăsîndu-I pe dînșii pe jos.

A doua zi plecară dis de dimineață așa că la răsăritul soarelui, ei erau hăt departe.

Mersără ei cît mersără, vreme lungă și ajunseră în țara turcească. Cum intrară într'un tîrg, li și eși înainte niște *haracht* — turci negri — cu iartagane la briu ; și-I gîsduiră într'un palat mare și frumos, numai cu covoare pe pîreți,

de-ți lua ochii, uitându-te la ele; pe jos erau tot covoare, care mai de care mai frumoase, de numai desculți se mergea pe ele.

Oaii li se duseră în grajdii, iar pe ei în palat.

Veni vremea mîncării; și-i chemară pe toți. Hm! ce mai mîncări! ce mai băuturi, de-ți lasa gura apă uitându-te la ele.

După ce să așăzară la masă, prinse a mînca! însă ce fel de mîncare credeți, boeri dumnevoastră, că era? Tăti mîncările numai cu carne de mîță.

Boerul nostru își aduse aminte de sfatul moșneagului: „că ori ce-i va pune dinainte să mîncee”.

Ș'apoi dă, nu-i era de asta, dar la ușă sedea un harap cu iartaganu în mînă. Boerul prinse a mînca și a bea niște acritură de vin, de-ți venea să te uiți în pod; ba încă mînca, de credea că are dinainte numai plăcinte.

Cealaltă tovarăși, nici nu gustară batir, strigînd tare, că asta-i carne de mîță.

După ce să seulară de la masă, harapul cel de la ușă, șterse capetele la tustrii frații, ce n'au mîncat și-i trîntiră într-o covată mare zicînd, că cu trupurile lor, vor face mîncare, pentru alți drumeți; iar boerul nostru o duse ca un împarat, căci i se tăe în fața lui o vacă, din care i-se făcu mîncare și i-se aduse vinurile cele mai alese; și-i spuse că așa să încearcă în țara turcească fie-care drumeț, care vine acolo, și cel care nu mîncă ceea ce i-se pune dinainte, se cheamă că le batjocorește țara.

Boerul fu purtat cu trăsura cu patru telegari, prin tot tîrgul lor.

După ce să sature boerul nostru de acest tîrg, o luă înspre casă cu servitorii lui; căci dă, avea femei tînără și o și cam temeă oleacă; și avea dreptate, că cică era frumoasă strașnic.

După vr'o 10-20 ani de călătorie, se întoarse acasă; boerul nu se mai cunoștea; era tăt alb ca oaea cea țigae, ba încă își mai lăsase și o barbă ca de popă.

Intr'o sară, numai ajunse în satul lui, și așa să schimbase satul de mai nu-l mai cunoștea; dă D-zeu și ajunge și la casa lui, îndreptat de un om.

Nu vru să se bage de odată în casă, ci voia întâi să vadă, ce face nevasta sa singură; și numai iaca ce mi-o vede cu un flăcău în brațe, țocăindu-se (sărutându-se).

Cînd o văzut el, că femeea lui are ibovnică, o băgat pușca pîntre poartă și-o pus-o la ochi, cu gînd să-i împuște pe amîndoi. Dar păsămne că D-zeu n'a vrut să facă moarte de om, căci și-o adus aminte îndată de sfatul moșneagului: „mănia de sară s-o lese pe dimineată”.

Prinse a bate în poartă, și bătînd el așa, numai iacă că vine o slugă, și-l întrebă ce caută? el spuse atunci că e un biet drumet, și să roagă să-l găzduiască pînă a doua zi. Sluga îi spuse, ca să mai aștepte oleacă, pînă s-a repezi să întrebe stăpîna. Stăpîna-sa, bucuroasă de oaspeți—casa ei fiind deschisă pentru toată lumea—și dădu drumul boerului înlăuntru.

După ce mîncară, se luă la vorbă cu cucoana și, ba din una, ba din alta, ajunseră, pînă cînd boerul nostru, o întrebă dacă n'are barbat și n'a avut nică odată—căci nu se cunoștea de loc. — Atunci începu ea povestea, cum că a avut barbat, dar s-o dus în țara turcească și-s vr'o 20 de ani de atunci și nu mai știe nimica despre dînsul, și cînd o părăsește cite un dor, își mai sărută băetul.

Atunci se pricepu boerul, că cel cu care să săruta nevasta-sa, nu era ibovnic, ci chear băetul lui; și iarăși își aduse aminte de sfatul moșneagului și zise în gîndul lui: n'am perdut degeaba trei pungi de bani.

Nu s-o mai putut ținea boerul, și o prins a plînge, și-i spuse că el este barbatul ei. Femeea nu voia să-l creadă, și-i spuse că barbatu-so avea o alunică după cap; atunci el i-o arată.

Nu s-o mai putut stăpîni nică ea atunci, și o prins a se sărută și a plînge amîndoi.

În urmă boerul povesti cele ce i s'au întîmplat în lume, și cit de bine i-o prins sfaturile moșneagului.

Moșneagul cu cele trei pungă de bani, ș-o deschis o du-gheană, și trăia și el de azi pe mine.

Boerul îl chemă la el, făcu o masă mare, pofti pe mulți prietenă, ba încă mă chemă și pe mine, și după ce am furat linleaua Neamțului, o prins a se bate nemții în capul nostru, căci poate știți că în capul fie-căruia om bat, sânt trei nemți și un scaun, și ei să bat ca să șadă fie-care pe dînsul ; atunci și omul nu știe ce mai face și-și iese din minți.

Și ca să nu-mă las vorba, după ce să luară Nemții la batae în capul mesenilor, dracul de moșneag, tot mai cuminte, ie o gălușcă, mai cit pumnul și mă pocnește drept în cap, și de atunci am rămas chelbos.

(Culeasă din satul Lipova, județul Vaslui)

D. Teodorescu, învățător

Ce ți-e scris în frunte ți e pus

(Poveste)

Era odată o stîină cu 12 cîobană. De la vale de stîină, într'o poeană, se strîngeau în toate sările mulțime de lupi și urlau.

Unul din cîobană, spuse tovarășilor lui că el are să se ducă într'o sară să vadă de ce se strîng lupii în tot deauna acolo și urlă.

— Da de voiă da de primejdie, să știți că eă am să chiui și voi să veniți să mă scăpați de la moarte.

Intr'o sară, pe-o lună mindră, cîobanul se duse de cu vreme și se sui într'un brad. Intr'un tîrziu numai ce vede că începe a se aduna acolo potăi mari de lupi, și începură a urla de se cutremura pădurea.

Iată și sf. Gheorghe calare pe-un cal de foc. Lupii se re-peziră la el, cerînd să le dea de mîncare ; sf. Gheorghe i-a trimes mai pe toți pe la stîni și unul lup șch'op, care veni mai la urmă și care se ruga de sfînt să nu-l lese să moară de foame, îi zise :

— Partea ta e cel din brad.

Cîobanul auzind vorbele sfîntului, chiui odată de clocoti valea.

Tovarășii lui—ciobanii de la stîină—pricepură de ce chiue el și alergară să-l scoată. Ahea se putu da din brad jos și povesti celor de față ce auzise și ce se întîmplasă.

Ciobanii ca să-l scape de la moarte, îl culcară în mijlocul lor. Dar cum adormiră, lupul veni, își luă porția dintre cei lalți ciobani, și-l mincă într'un buc.

Drept la urma urmei mai veni la sf. Gheorghe un lup.

— Da eū, Doamne, ce să mininc ?

— Du-te în desimea ceea—un tufis de brăzișori—că este o oae rămasă de celelalte, și o minincă.

Lupul în cîte-va sărituri fu la oae și se repezi s'o croéască.

— Stăi, măi lupule, ce ești prost, îi zise oaea ; ce, vrei să mă mininci aici la întuneric ?! Doar nu m'ai furat ; scoate-mă pe dîmbul cel de colo și mă minincă ca volnicii la lumină.

Prostul de lup o făcut așa. Cînd l-o zărit cîni de la stîină, într'o clipă fură'n dîmb și scoaseră oaea de la primejdie, rămîind lupul cu buzele umflate. De răul cînilor, numai desimea tufelor l-o scapat. Și mergea lupul blăstămîindu-se și suduindu-se că ce-o avut nevoie să iasă în dîmb să ospăteze ?

Și mergînd așa prin pădure, dă de-o scroafă sălbatică :

— Pe tine te-am găsit, pe tine am să te mininc.

— Lasă-mă, te rog, o leacă să-mi plîng neamurile, și pe urmă m'îi minca în voie.

Scroafa țipa de vr'o cîte-va ori, de socoteai c'o început-o lupul. Intr'un buc o droae de porci selbatici se strînseră acolo și erau să sfirtice pe lup, dacă n'ar fi șters-o la papuc.

Și ear o prins a se bajocori el singur, și a se blastama ; și era flămînd de nu mai putea.

Mergînd el bodogonînd, prin pădure, o dat peste-o eapă.

— Pe tine te-am găsit, pe tine să te mîninc.

— Nu mă minca lupule ; ai să maninci o dată din mine și pe urmă ai să mori de foame ; hai mai bine în sat la noi că nu-î nici popă, nici primar, nici vichil pe moșie. Hai de te fă din trei una și-î trăi în lege.

— Da cum să merg ?

— Suî în spate la mine.

Lupul ascultă de vorbele epei și merse în sat. Eapa trecu pe la crîsmă, care gemea de lume.

Cîin o văzut norodul minunăția asta, o început a tîohăi și a amuța cu cîini pe lup, de-o scapat de moarte ca prin urechile acului.

Și cum mergea prin pădure, lupul, să blastama mai amar-nic ca o muere de cele răle :

— Ce-am avut eū, prostul și ticăloșul de mine, să scot oaea la lumînare, să las scroafa să-și plîngă neamurile !; ce nevoie am avut eū să mă fac popă ori primar ori vichil și să mă las să mor de foame ! Doamne, Doamne, cum n'are cine să mă bată, și să mă îee de coadă și să mă învîrtă pînă ce n'oiū mai vedea bine.

Tocmai cînd zicea el vorbele ăstea, la spatele lui era un mărchidan cu marfă, și înțelegînd glasul lui îl apucă de coadă și-l învîrti, și-l suci, și-l arse o sfîntă de batae de s-o dus vestea, în cît o scapat numai c'o mîină de suflet.

Și cum mergea el tot prin pădure, dă de un ariciū.

— Pe tine te-am găsit, pe tine am să te mîininc.

— Ce-ai să mîininci tu din mine, că eū sunt numai acē ? Haī să te duc eū să mîininci ; și l-o dus la o eapă moartă. Ariciul s-o rugat de lup să-i dee și lui o bucățică de ospăt ; lupul însă n'o vrut ; o mîncat singur eapa, că era lihnit de foame.

Ariciul zise lupului :

— De ce-ai mîncat tată eapa și mie nu mi-ai dat ? Haī la sf. Evanghelie să văd care îi drept, tu ori eū ?

Și era un fer (capcană) pus pe-acolo de un pușcaș. Ariciul pune laba în mijlocul ferului, dar cum laba lui era mică și ușoară, fierul nu se zmirți ; cînd însă lupul își așază laba lui, clamp ! ferul se strînse și el rămase acolo.

Vinătorul venind într'un tîrziu, îl blagoslovi cu un glonte în numele tatălui ; blana o vîndu la tîrg de-și prinse nevoile.

(Spusă de eleva Elena Teodorescu, din com. Broșteni, Suceava, în 1892.)

Frământăturile de limbă.

Firea glumeată a ţaranului, a scornit fel de fel de vorbe şagalnice şi iscusite, pentru a stârni şi a mai mări veseliea tuturor.

În rîndul acestora intră cu drept cuvînt, frământăturile de limbă.

Frământăturile de limbă să spun mai ales pe la strînsuri de tineri sau la şezători. În totdeauna ele se spun cu o repeziune foarte mare şi bine respicate (pronunţate).

Ele sînt sucite, învîrtite şi încelcîte într'adins, ca cel ce le-a spune, într'adevăr să-şi frămînte limba, ca să le spue bine.

Unele din ele sînt şi versuite.

Aceste frământături au darul de-a fi cele mai bune cercături pentru cei streini nedeprişi cu firea limbii noastre. Cel ce nu poate să pronunţe bine aceste frământături, de multe ori, fără ca să vrea, spune cuvintele rău, producînd ris. Şi aceasta să întîmplă prin săritura unui diftong, silabe, prin schimbarea sau înlocuirea de sunete şi îndulciri de consoane, mai ales de **S** în **Z**.

Şi de aceea frământăturile acestea de limbă li se mai zic şi: *pecătuiri*.

Cînd s'a întîmplat că s'a spus din greşală sau din neghibăcie vre-o vorbă uricioasă, atîta-I trebuie aceluia—ori cine-ar fi el—(barbat, sau femeie; bătrîn ori tînăr; bogat ori sarac) acela e ris de toţi; ş'apoi să se ţie la batjocură din toate părţile, fiind-că a îndrăsnit să grăiască așa cuvinte față de băetani şi fete. — Dar dacă rostitorul ştie să de altă frământătură, şi mai şi,—adică să poată înşala pe mai mulţi să spue cuvinte încelcîte—ce produc ris—atunci s'a spalat obrazul de ruşinea ce-a tras.

Frământăturile de limbă, de obicei se spun de flăcăi, şi mai ales uniea au multe la îndămină, vorba romînilui: „pentru multe'ntîmplări“; şi acestea li asigură multe isbînzî în faţa

întregului tineret din sat. Unde să întrebuiţază vorba picilitură, depositarului de acest soi de zicale îi zic şi *Picală*. Şi cînd începe a spune, ceialaltî îl întimpină cu vorba: „tăceţi că'nepe *Picală* cu piciliturile“.

Tot în rîndul frămînturilor intră şi ghicitorile grele de spus iute, şi chiar unele cuvinte lungi şi grele de-a se deda cu limba aşa iute.

Ia să nu lungim vorba aşa pînă pe-acolo şi să prind a vă spune cîte una:

1	<i>de coamă,</i>
Trecuî punte lunecoasă	<i>de coadă,</i>
tîchinai fată frumoasă.	<i>de cuele podului.2)</i>
De trei ori o tîchinai,	6
de trei ori o sărutaî;	Vine pîrciū de la munte,
cînd în ismă,	şi'ngenunche pîn' la punté;
cînd în chismă,	trece pîrciū iuti pe punte,
cînd în isma ismiilor,	<i>puntea pute-a pîrci,</i>
cînd în chisma chismilor.	<i>pîrciū pute-a punte.3)</i>
2	7
Vînturaî vara malaî;	Ioane în pungă lungă,
vînturingă	ce pileşti punga pe dungă?
poală lungă.	<i>Pila'n pungă</i>
3	8
Intîlniî popă pe punte,	<i>punga'n pila.4)</i>
şi-I săruta-I poala iute.	
4	9
Trei prune roşi la mama'n	Țurturel cu pila'n grindă;
poală,	de trei ori cu ghiciū cu pilugul
<i>trei în poală,</i>	în chiūă adincă
<i>trei sub poală.1)</i>	10
5	
A venit pețitorî la noi,	Țuști puri pintre horn,
ș'aū legat caii:	na puri, puri'napoi.
	Pe un vîrf de moșunoi
	este-o cotorobatură5) cu'n
	cotorobăturoi

1. 2. 3. 4. 5) Partea finală să repetă de mai multe ori și cu mai mare repezițiune. Se zice și *codobatură* (codobăturoi) se poate forma și cu aceste vorbe, tot această frămîntătură.

cotorobăturoiū cotorobătură
pe cotorobatură.

11

Bou breaz, bîrlobreaz,
dar nu-I greū a zice: bou breaz,

bîrlobreaz,

ei-I greū a disbîrlobrezi bou cel
breaz bîrlobreaz,

cu resbîrlobrezeturile'napoi.

12

Tibdă titiribdă.

Dar nu-I greū a zice: tibdă

titiribdă,

(Auzite din satul Holta, com. Broşteni jud. Suceava, afară de No. 11, 12 şi 13, care-s culese din jud. Iaşi.

S. Teodorescu-Kirileanu

S f i n Ț i I 1)

Ziua sfinților (9 Martie) e serbătoare mare la țaranī. În ziua de sfinți se face pomenire după morți, ducându-se pomenire la biserică și făcându-se praznice. În ziua de sfinți la biserică se fac mulțime de metaniī. Rugăciunile în ziua de sfinți sînt tare jalnice; atunci fac metaniī și preoții și dascalii. La sfinți se duc la biserică spre sfințire și pomenire niște colaci împlețiți în două, în formă de opt, numiți „sfinți”; aceștia după ce preotul îi sfințește, o parte din ei se opresc de el, iar parte se leu de bine—credincioși spre a se da de pomana, căci mai mare e pomana cînd împărțești nevoșilor sfinți sfințiți la biserică. La biserică cu sfinți se pot duce și cane nouă pline cu vin. Vinul se oprește la biserică cu tot cu cane, și se împarte de fețele bisericestī. Fericit va

1). Credințele aceste le-am cules din jud. Suceava, din satele: Bogdănești, Broșteni și Spătărești.

fi sufletul aceluia care în ziua de sfinți va da de pomană cîte ce-va de fiecare sfînt ! Fericit și bine va fi de acela, care spre ziua de sfinți va face cîte 40 de metanii de fiecare sfînt.

Sfinții sînt 40 la număr. Ei erau oameni buni și curați la inimă. Păgini de ciudă ca n'aū primit legea lor, i-aū înecat. D-zeū pentru bunătatea sufletului lor și pentru neștrămutata lor credință, i-a numărat în rîndurile dreptilor. Ziua sfinților trebuie să se prăznuiască de ori ce creștin, căci dacā vor face ruga de 40 de sfinți înaintea ziditorului, păcatele li se iartă. În ziua de sfinți nu se lucră de loc.

Sfinții—colaci— ca să fie mai gustoși se ung cu miere curată.

Cine postește în ziua de sfinți (adecā nu minîncă nimic toată ziua) capată mult bine de la sfinții mucenici.

De la sfinți, ziua dovedește noaptea— se face mai mare.

În ziua de sfinți se trage earba cu dintii și se strînge rădăcina de *earbă mare*, că miroasă tare frumos, și-i bună de leac.

Sfinții cad totdeauna în postul mare.

Cum va fi în ziua de sfinți, așa va fi toată primăvara.

Dacă ziua sfinților apucă omăt pe cîmp, anul va fi mănos și inbelșugat ; dacă e goliște în ziua de sfinți, anul va fi secetă și sărăcăcios.

În ziua de sfinți se scot uneltele de plugărit și se caută ce lipsește la ele.

Sfinții mai fac unora și chef, căci lumea-i plină cu ce-a putut D-zeū. Unii se apucă de beū cîte un pahar de vin ori rachiu de fiecare sfînt, și atunci să vedeți petreceri, *peptă-natură* la *frizură* și frecături la vinele gitului !

M. LUPESCU

Povestea lui Hristos

O purces omul mare
 cu toporul mare
 la pădurea mare,
 îndurat,
 în patru diskicat,
 să facă mănăstire mare,
 cu nouă uşi,
 cu nouă altare,
 cu nouă rază de soare.
 În strana ceî mare
 şidé Sintă-Măria Mare ;
 în strana ceî mică,
 şidé Sintă-Măria Mică;
 în poarta cerului,
 şidé Maica Precistă.
 Pe cărticică ceté,
 din gurită procité,
 pe totî oamenii lui D-zeu îl găsé,
 numai pe fiul ei,
 din trupul ei
 nu-l găsé.

O purces pe cararea lui Adam,
 la fîntina lui Iordan,
 ca să-l găsască
 pe fiul ei,
 din trupul ei.
 S-o întilnit cu Ion
 Sfîntu Ion.

—Ioane, Sfinte Ioane,
 n-ai văzut,
 n-ai auzit,
 de fiul meu

din trupul meu ?

—Măicută... de văzut,...
 nu l-am văzut ;
 dar de nume i-am auzit...
 că l-o prins
 cîni,
 păgîni,
 spurcaţii de jîdovi,
 şi i-o dat chin nispus,
 ni auzit,
 de nime ni văzut :
 cunună de skinî în cap l-o pus,
 trestii pe subt unghii l-o virît,
 cue de cer în tâlki l-o bătut,
 sîngele i l-o scurs,
 din sînge giţă,
 din giţă poamă,
 din poamă gin,
 din gin presîstena creştinilor.
 S-o purces Maica D-lui

văicărindu-se.

Ş-o agîuns la fîntina lui Iordan
 şi-l esă broscuţa înainte.

—Buna dimineată broscuţă !

—Multămesc Măicută !

—Măicută da ce eşti așa mîhnită
 şi supărată ?

—Broscuţă... cum n-oiu fi

mîhnită

şi supărată...

că am avut un fiu a meu,
 din trupul meu

ș-acu am auzit că l-o prins
 cînil,
 păgîniî,
 spurcațiî de jîdovî,
 și i-o dat chin nispus,
 ni-auzit,
 de nime ni văzut ;
 cunună de skinî în cap i-o pus,
 troștiî pe subt unghiî i-o vîrit,
 cue de cer în tîlki i-o bîtut,
 sîngele i l-o scurs ;
 din sînge giță,
 din giță poamă,
 din gin presistenia creștinilor.
 — Măicuță... ! nicî nu te întrista,
 nicî te supara,
 că eî am avut doispre-zece
 ș-o vinit o roată
 folforoată
 și mi-o luat unsprece-odată
 ș-am ramas numaî cu unul
 ș-aceala-l din ochi holbătîl
 și din chicioare băscăcărătîl.
 — Ia cheamă-l să-l vîd și eî !
 — Săminoace,
 ia vin tu la maica-ncoace !
 El, hup ! hup ! hup !
 Maica D-luî zimbe-a ride.
 — Blagoslovită să fi tu
 broscuță !
 In fîntînă să trăești,
 in fîntînă să putrezești,
 creștiniî de pe tine apă să bee,
 tu spurcată de jîdovî să nu fi.
 Ș-o purces Maica D-luî.

Și s-o întîlnit cu meșter de lemn.
 — Meșter de lemn !
 n-ați văzut,
 n-ați auzit,
 de fiul meî,
 din trupul meî ?
 — Maicuță, de văzut...
 nu l-am văzut ;
 da de nume l-am auzit.
 O-o vinit la noi
 cînil,
 păgîniî,
 spurcațiî de jîdovî
 ș-o zis să facem cue de lemn,
 din ce-n ce maî micî ;
 da noi facem,
 din ce-n ce maî marî,
 c-avem de-agiuns.
 — Blagosloviți să fiți voi,
 meșteri de lemn.
 Să lucrați cu anul
 ș-apoi să cișligați banul !
 Ș-o purces Maica D-luî
 vîicărîndu-se
 și s-o întîlnit cu meșter de cer.
 — Meșter de cer !
 n-ați văzut,
 n-ați auzit,
 de fiul meî,
 din trupul meî ?
 — Maicuță, de văzut...
 nu l-am văzut,
 da de nume l-am auzit.
 O-o vinit la noi
 cîniî,
 păgîniî,

spurcații de jidovi
 ș-o zis să facem cue de cer,
 din ce-n ce mai mari,
 da noi facem
 din ce-n ce mai mici,
 să ni rămie și nouă
 o leacă di cer !...
 —Blagosloviți să fiți voi
 meșteri de cer,
 să dați o dată cu ciocanul
 și să cișligați banul.
 Ș-o purces Maica D-lui
 ș-o agiuns la dealu Garaleului
 ascuțit,
 ca o muche de cuțit,
 de ce-l suè,
 de ce să topé
 și mai frumos să făcé.
 Ș-o agiuns la poarta Rafului.
 Dă cu chiciorul stîng,
 nu să deschide;
 dă cu chiciorul drept,
 să deschide.
 —Cine este ?
 Intrebă Isus.
 —Eū sint, fiul meu.
 —Măicuță !
 Pasere
 maeastră
 n-ă imblat pî-aici,
 da D-ta că ești om pămîntean ?
 —Tu ești fiul meu,
 din trupul meu
 ș-am auzit,
 că te-o prins
 cîni,

păgini,
 spurcații de jidovi,
 și ț-o dat chin
 nispus,
 ni-auzit,
 de nime nivăzut :
 cunună de skinî în cap ț-o pus
 tresti pe subt unghii ț-o virit,
 cue de cer în tălki ț-o bătut
 sîngile ț-o scurs,
 din sînge giță,
 din giță poamă,
 din poamă gin,
 din gin presistenia creștinilor
 —Măicuță...! pînă a nu mă da
 de chin
 la cîni,
 păgini,
 spurcații de jidovi,
 cine să năște
 nu să boteza ;
 cine să împreuna,
 nu să cununa ;
 peștile în apă nu să zbaté,
 cucosii nu cînta.
 Da de cînd m-am dat de chin
 la cîni,
 păgini,
 spurcații de jidovi,
 cine să naște,
 să botează ;
 cine să împreună,
 să cunună ;
 peștele în apă să sbate,
 cucosii cîntă.
 Cine a ști-o

ș-a spune-o
astă poveste,
la lună,
la săptămână,
l-a lua Maica D-lui de mîna
dreaptă
l-a duce pe cararea dreaptă
la mesă întinsă,
la făclii aprinsă,
la pahară pline,
la cuvinte bune.

Dar cine a ști-o
și n-a spune-o
astă poveste
la lună,
la săptămână,
l-a lua Maica D-lui de mîna
stîngă,
l-a duce pe cararea strîmbă,
la ochi boldiți,
la dinți rînjiți.

Auzită de la V. Topor (dascal), acum repostat.

Culeasă de N. TROFIN

Plugușorul

Buna vreme boerî mari,
ia poftiți și-ți asculta
că noi bine vom ura,
ca de pe carte le-om lua.
Sara lui Sf. Vasile a inserat
c'asa de la D-zeu Sf. e lasat;
sara lui Sf. Vasile să vă fie
de bucurie
și nouă de veselie.
Sara lui Sf. Vasile a inserat
toți boerii s'au adunat,
cârticeica o scria
pe limba vrabei o punia
și tocmai la Sf. Vasile o
trimetea.
Sf. Vasile s-o sculat
de pe un pat mare și rotat,

pe ochi negri s-o spalat,
la icoane s-o'nchinat
pe negru murg o'ncălicat
la cîmp curat o'alergat,
și cîmp curat o găsit,
și'napoi el s-o'nturnat
ș-o'njugat 150 de juncani
tineri și tîntați
ca dintr'o noapte fatați,
la un plug cu coarnele d'alămăe
cu grindeiul de gutăle
c-asa imi plăce și mie.
A arat Lunile grădinile,
Marțile finațiile,
Mercurile bahnurile,
Joile văile,
Vinerile pkisurile,

Simbetele siliştele,
 iară Simbătă sara
 o tras plugul sub părete
 și boii la iarbă verde,
 și flecăii în sat la fete
 și burlacii la neveste,
 toemaî chiar e-așa și este;
 cîtă rouă o rourat
 atite brazde aî răsturnat.
 La luna, la săptămîna,
 ș-o umplut cu aur mîna,
 și s-o dus să vadă grîul de copt.
 Grîul pe-o parte se cocea
 iar pe alta se trecea,
 vînt de vară mi-l bătea;
 iară Jupîneasă Gazda
 într'un baston razamată
 3 spice de grîu în mîna o luat
 acasă le-o dus, pe masă le-o
 aruncat
 și casa s-o luminat
 și gloata s-o bucurat;
 iar Jupînul Gazda s-o dus
 din grajdî în grajdî, pînă în
 al 9-le grajdî
 ș-o ales o epuşoară mititică
 împodobită ca o stea;
 s-o dus din nouel în nouel
 pîn la tîrg la Bîrlădel
 ș-o cumparat 9 ocă de fer
 și 9 de oțel
 și le-o dus la Ili Țiganu
 cari bate zdravîn cu ciocanu,
 că i-s foile 'n grădină
 și ilăul după cap,
 pleaftura în comanac

parcă-î un liftai de drac;
 ș-o făcut secerî mari
 pentru voinicei mai tari,
 o făcut secerî mici
 pentru copilași voiniei;
 la masă i-o adunat
 secerî în mîna li-o dat.
 ș'o pus pe cele vâi, pe cele bălăi;
 pe cele delurele
 pe cele frumusele.
 să prăvim și noi cu drag la ele
 iar între ele era o babă batrîna
 cu săcere carna, cu dinții de lînă
 cu iuşca de cură, pe care o
 croea
 pe loc și cădea.
 Ea cu dreapta săcera,
 cu stînga lega,
 și alții în urma lor
 elăi nalte rădicaū
 Jupînul Gazda venîa
 pe Jupîneasa 'ntreba
 aria unde s-o facă;
 iară ea îl răspundea
 că aria s'o facă
 în jaliştea vîntului
 unde-î îndămîna voinicului.
 Ș-o adus 9 epe suruepe
 de cite 9 ani sterpe,
 cu copitele băteaū
 cu cozile felezueaū,
 cu nările vînt trăgeaū
 cu urechile'n saci puneaū,
 și nouă cause nu ne mai trebue;
 ș-am încareat 9 cară mocănești
 ducîndu-le la moară la Ciorsaei

unde fug guzganii pe iaz cu
lacrimi pe obraz;
de aici m-am întors, la moară
la Ivănești.

Iara curva de moară,
cînd văzu atite cară
încareate cu povară,
puse coada pe spinare
și plecă la lunca mare:
lunca mare, frunză n'are
lunca mică, frunza-l pică,
hap cu gura de opincă.
Iar muratul meșter bun
hătu-î meșteșugu'n ciur,
e-o prajină o ocolé
pîn ce-o pus mina pe e;
și mi-o lua de călcăe
ș-o pune pe căpătăe,
și-î da cu ciocanu'n șele
ș-o așază pe măsele;
și mi-o luă de lăptoc
s-o așază iar la loc,
și turnă de-asupra'n coș
grîu măruntel de cel roș,
iar din coș curgea sub peatră
de sub peatră în covată;
curgea făină curată.

Dar nu curgea făină de grîu
ci curgea aur și mărgăritari
ca la boerii cei mari.

O'ncarcat eară 9 cară
'npovorate

cu lanțuri de fer legate;
carile scîrțiau
Iar flecâii chiniaii,
din biciuri mereu pocniaii;

iar Jupîneasa Gazda cînd o
auzit

scîrțitul carălor,
chiuitul flecăilor,
s-o dus din camară 'n camară;
la al 9-lea camară
ș-o ales o sită rară
zvîrlind'o pe ușă afară;
ș-o ales o sită deasă
cu pinza de matasă;
făina o cernea,
în covată o plămădea,
o lasa pînă dospea
și colaci apoi făcea,
și-î vîră cu lopata
și-î scotea rumenii și gata.
O făcut un colac frumos
ca și fața lui Hristos,
și l-o pus în cuiu cel de jos
ca să le fie plugarilor de folos.
Și l-o rupt în 9
și ni-o dat și nouă.

Ia mai trăgeți mai flecâi
Hăi! Hăi!

Apoi drept să vă spunem
boerii mari,

cinstiți gospodarî, că noi
de arat am ara
dar ni-î că vom însara
și-s cărărele 'ncurcate
de multe feară-calcate,
și es sările și ne țin cărările.

De arat noi tot am mai ara,
dar ni-î că vom însara
ș-avem a trece printre niște
munți întunecoși.

Maî rămâneți boeri mari	dar D-voastre scoateți colacu
sănătoși.	ca vă strică boii pragu;
la mai îndemnați flecăi	mai scoateți și gologani
Hăi! Hăi!	ca să mai trăiți mulți ani.
Indemnați ca să plecăm	la mai îndemnați măi
ca pe aici să nu 'nserăm,	Hăi Hăi. La anu și la mulți ani.

Cules din Hîrtoape (Suceava) de la Vasile Timofte. I. BORDIANU

Trei crai de la răsărit

Trei crai de la răsărit
 cu steaua au călătorit;
 cînd în cale purcedea
 steua înainte mergea,
 cînd sta de se odihnea
 steaua lor le'ngăduia.
 La Rusalim dac'aū ajuns
 lor steaua li s'a ascuns;
 la Irod dac'aū intrat
 de ce-au fost ei întrebați?
 De naștere de 'mpărat
 unde știți că s'a născut
 cucon tînar de curînd
 că noi steaua am văzut,
 steaua lui la răsărit,
 după dînsa am venit.
 Atunci Irod împarat
 foarte rău s'a tulburat
 pe crai înuntru i-a chemat
 și în taina i-a rugat:
 Ia mergeți de ispițiți
 și pe el dacă-l aflați
 mie de știre să-mi dați,
 ca și eu să mă închin

fiind de hicleșug plin.
 Craii, din oraș cum aū eșit
 lor steaua li s'a ivit.
 Nu mergea 'n spre apus tare
 și'n spre-amează-aveaū carare;
 tot aū mers pin'aū stătut
 unde-a fost pruncul născut.
 Craii 'nuntru aū intrat
 unde-a fost pruncul culcat,
 în scutice 'nfășurat,
 și-aū căzut de s'aū închinat
 la naștere de 'mpărat,
 naștere prea fericită
 numai lui Irod nițã;
 naștere prea frumoasă
 ce vra Irod ca să piarzã.
 Scumpe daruri i-aū dăruit
 după cum i s'a căzut:
 aur, smirnã și tãmie
 precum și la carte serie.
 Craii pruncu l-aū luat
 la Vieleem aū plecat,
 lui Irod veste n'aū dat.
 Atunci Irod împarat

multă vreme o aşteptat
 şi grea oaste o ridicat
 mulţi cuconî micî o tăiat
 14000 de prunci
 de 2 ani în jos mai micî.
 Plins la Rim ca s'auzia
 ţipete şi vaete
 plinsete şi bocete.

Rahil fiî-şi plîngea
 a-î mîngăia nu-i putea;
 pe jîlovî i-a răşchirat
 de ocară i-aŭ lăsat.
 Şi de-acum pînă 'n vecie
 mila Domnului să fie
 cu dor şi cu veselie,
 o, Hristoase slavă ţie.

Ce bucurie a fost la naşterea D-lui nostru Isus Hristos, acel dar şi acea bucurie să fie şi în casa Domniilor voastre în ist an şi la mulţi ani.

Cules din satul Broşteni, de la N. Ungureanu.

M. LUPESCU

Calicul de la Talpalari

Anedotă*)

Încă nu sînt 40 de ani, de cînd mahalaua, ce vine în partea stîngă de dîndosul Academiei, se numea Calicimea Domnească; iar uliţa care astăzi poartă numele de strada Petru Rareş, mai înainte era ticsită de calici privilegiaţi, care mişuiaŭ ca furnicile în toate părţile.

În partea aceea a locului trăia un calic bătrîn şi orb din naştere cu numele Haralambie. Ca unul ce era mai vechiŭ decît toţi calicii din acea mahala, moşu Haralambie, căci așa-i ziceaŭ toţi poporănii, avea un loc anume de cerşetorit la uşa Bisericii Talpalari, căreia i se mai zicea şi Biserica din Calicime.

*) Această aneodotă am auzit-o din gura lui Ion Creangă pe la jumătatea lunii lui Dechemvrie 1889, adică cu 15 zile înainte de a muri. Era cam bolnav cînd l'am vizitat, dar gata la glume ca totdeauna. După ce mi-a spus aneodota îmi zise: Bre tare îmi pare rău că-s bolnav şi mă tem e'am să mor şi n'am să pot scrie aneodota cu Moşu Haralambi şi încă vre-o două, trei ce le am în cap.

După doi ani am scris-o eu, așa cum m'a ajuns capul, şi am publicat-o în ziarul ERA NOUĂ No. 116 din 22 Dechemvrie 1891.

Moşu Haralambie cersitorea la acea biserică, şi în acea parte de loc de mai bine de 50 ani, aşa că toţi calicii de mai încoace, fie mai tineri fie mai bătrini, îi păzeau cu multă sfinţenie colţuşorul lui, chiar şi în vremea când el n'ar fi venit în ziua aceea la biserică.

Odată, de hramul bisericii, nu ştiu de unde, se pripăşeşte pe acolo un calic cu totul nou şi necunoscut de nimeni în partea aceea, şi cum intra şi esa lume multă, calicul cel necunoscut se aşază pe locul bătrînului Haralambie, care tocmai atunci venea şi el.

Cînd simţi orbul că i s'au încălcat drepturile vechi, care pînă atunci nu îndrăznise nime să-i facă una ca asta, se înfurie grozav, ş'apoi vorba ceea: ferească D-zeu de bătaea orbului; cînd începu a învîrta cîrja în dreapta şi în stînga, credea că se răsipeşte pămîntul.

Chiar în clipa aceea iată că soseşte şi Mitropolitul Sofronie ca să slujască de hram, şi cum bătrînul orb era înfuriat şi batjocorea cu vorbe aspre, ridică deodată cîrja ca să dea în capul vinovatului, şi cînd colo trage una în spinarea Mitropolitului aşa de tare, că i-a plesnit antereul. Bietul Mitropolit, galbăn la faţă de spaimă şi de durere, începu să dojenească pe bătrînul orb cu cuvinte mai mult părinteşti.

— Da ce, prea sfinte, răspunse calicul, cum ai crede sf.-ta să lăs pe un venetic, pripăşit din toată lumea, să vie şi să-mi calce drepturile mele de calic vechi—de baş calic? Da cine nu ştie că neam de neamul meu aici am calicit cu toţii, şi pot zice că chiar întreg neamul meu a ţinut şi ţine încă pe umerii lor zidurile acestei biserici? şi astăzi să vie un vîntură ţară, cine ştie de unde, şi să se atingă de drepturile mele? Las'că-i vin eu de hac; am să-i scot mai întăi ochii, să rămie chior ca şi mine, şi cînd voi muri pot să-i dau de moştenire locul, dar pînă atunci să ferească D-zeu pe toată lumea, că nu mă las odată cu capul.

IOAN S. IONEŞCU

Publicată în cartea lui Ioan S. Ioneşcu:

Povestii, anecdote, impresii de călătorie, diverse, Sep. 1905 pag. 6
Tot acolo la pag. 125: Din glumele lui Ionu' Crangă.

Fata Popei

(Poveste).

A fost o dată ca nici o dată, că dacă n'ar fi fost, nu s'ar povesti.

Se zice că a fost un popă, a cărui preoteasă se îmbolnăvise de o boală foarte grea. Cînd fu aproape să-și dea sufletul, chemînd pe popă lingă patul ei, îi zise:

— Părinte, de acuma văd bine c'am să mor. După înmormîntare, să-mi vinzi toate hainele, numai o păreche de pantofi să-ți oprești, că aū să-ți trebuiască. Are să-ți fie greu fără femeie, căci dă, ești om. Să cauți să te însori. Inșă, să nu iai de cît pe aceea, căreia i s'or potrivi în picioare, pantofii mei.

După aceste sfaturi, își dete sufletul. Rămase popa văduv, cu o fetișoară micuță, singurul copil ce avuse cu preoteasa, și făcu întocmai cum îl sfătui dînsa.

Luînd pantofii, porni prin lume să-și caute femeie. Umblă multă lume și mulți ani; dar să găsească, pace. Fomei găsisse prea multe, inșă nu li se potrivea pantofii.

Se făcuse fata, fată mare, și el tot nu se mai însurase. Intr'una din zile fata îi zise:

— Tată, multe femeii aū încercat pantofii mamei și nu le-aū venit, ia să-I încere și eū, să văd nu mi-or veni?

Punîndu-I în picioare, îi veni așa de bine ca și cum ar fi fost făcuți pe piciorul ei.

— Pacat a fi fata mea, zise popa, cînd văzu că-i vin pantofii; dar, pe alta nici nu mai caut. Pe tine am să te iau de nevastă.

Cînd auzi fata așa, în fuga mare alergă la o bábă din mahală, și îi spuse că tatăl său vroește s'o ia de nevastă.

— Spune-I, draga mătușei, că mergi, îi zise baba; dar

propune-î să-ţi facă o rochie de logodnă frumoasă ca cîmpul, cu fel de fel de flori, care înflorite, care îmbobocite, cum e cîmpul cînd îl priveşti în luna lui Maiu.

Intorcîndu-se acasă îi spuse lui tatu-său, că merge după dînsul; însă, să-î facă o rochie de logodnă, așa cum îi spusese baba.

Popa, fiind bogat, se duse în tîrg și îi făcu numai de eit, întocmai.

— Acuma, draga mătușei, să te duci să-î spui, să-ţi facă o rochie pentru cununie, care să samene cu cerul: cu stelele pe poale, cu soarele în pept și cu luna în spate.

Popa îi făcu întocmai.

— Acuma, draga mătușei, să te duci să-î spui să-ţi facă o rochie pentru lucru, care să fie ca balta cu pești, cu broaște, cu lipitori, cu stuh, cu păpuriș, cum e balta.

Popa i-o făcu și pe aceasta.

— Apoi, draga mătușei, du-te acasă și cînd a dormi, îmbracă-te e'un suman rupt, leagă-te la cap c'o bucată de țol, încaltă-te e'o păreche de opinci și luîndu-ți într'o legătură rochiile făcute de el, pleacă încotro te-a îndrepta Dumnezeu.

Intorcîndu-se acasă, făcu întocmai. Porni pe un drum ce da într'o pădure.

Ajungînd în pădure, dădu o buricică de ploaie. Mergînd așa, dete într'o poiană. Acolo fiind un stog de fin, se vîri în el. Prin pădure, umbla la vînătoare un împărat tînăr, neînsurat încă, însoțit de o cățelușă și de mai mulți pușcași. Cățelușa, ajungînd pe la stogul de fin, și simțind că e ceva în el, începu a lătra. Văzînd-o împăratul, aleargă în fuga mare; cînd colo, dă peste fată. Cercetînd-o de unde-î, ce caută p'acolo, mai nu știu ce, o luă cu dînsul și ducînd-o acasă, o puse să păzască gîștele.

Pe unde păștea gîștele, era un dafin de toată frumuseța. În acel dafin își așeză dînsa, rochiile făcute de tatăl său.

Un împărat vecin, respîndește veste, că face clacă de înșirat mărgărintare.

Fata, care acum era giscăriță, auzind prin slugi, că la

cutare împărat se face clacă, se duse la mama stăpînu-său, care era văduvă, și își ceru voe să se ducă și ea la clacă. Aceasta o trimesă la ficioru-său. Ducîndu-se la dînsul, tocmai atunci se suia pe cal să plece la clacă. Cerîndu-și voe, el o ținu de rău, și dîndu-î vr'o două biece, o trimese să-și caute de giște. Apoi porni în drumul său.

Dînsa, ducîndu-se la dafin, își luă rochia, care i-o făcuse tatul-său pentru logodnă, se îmbracă cu ea, și zicînd, „luminează-te înainte și înegurează-te înapoi“, porni la împăratul cu claca. Incotro mergea nimeni n'o vedea. Acolo erau adunați o mulțime de împărați, feciori și fete de împărat, așezați tot doi și doi, un barbat și o femeie și înșirați la măr-găritare. Cum ședeau toți, într'un salon mare, de odată intră și ea, frumoasă ca un soare și îmbrăcată mai bine ca toate, din cîte erau acolo. Împăratul tînăr, stăpînul ei, văzînd-o așa frumoasă începu a se apropia de ea, și făcîndu-î fel de fel de cochetării, o întrebă că de unde-î?

— Sînt din satul „Bicinești“, îi răspunse dînsa. — Îi da a înțelege că e aceea pe care o biciuise la plecare.

Să se priceapă, pace. Se vede că erau proști și p'atunci.

Terminîndu-se claca, fie-care porni spre casele lor. Fata, pleacă și dînsa.

Toți și mai ales stăpînul său, o pîndeau să vadă incotro apucă. Cum eși din casă zise: „luminează-te înainte și înegurează-te înapoi“. Și se făcu nevăzută. Toți, rămaseră cu gurile căscate

Ajungînd acasă, se desbracă, își puse rochia în dafin și îmbrăcîndu se cu hainele cele zdrențoase, porni giștele la cîmp.

Împăratul, venind și dînsul acasă, începu a spune mă-sei că la clacă a fost o fată frumoasă tare. O iubește la nemurire, și că dacă n'o lua-o de nevastă pe aceia, nu se mai însoară.

— De unde era?.. N'ai întreat'o? zise mă-sa.

— Am întreat-o mamă, și mi-a spus că îi din satul „Bicinești“.

— Dacă-ți place așa de mult, să mergem să căutăm satul acela, și s-o ial.

Plecară împreună. Colindară multe sate, dar sat cu numele Biciuești, nici că au găsit.

Un alt împărat vecin, dă de veste, că face și dînsul clacă de înșirat mărgărintare.

Tot prin slugi aude fata, că la cutare împărat e clacă. Se duse iar la mama împăratului și își ceru voie să se ducă și ea. Aceasta o trimese la fiul său. Ducîndu-se la dînsul, tocmai atunci își pregătea calul, să plece la clacă; cerîndu-și voie, dînsul supărîndu-se, îi dete vr'o doi pumni, și o trimese la găște. Apoi încăleciînd pe cal, porni.

Dînsa se duse la dafin, se îmbracă cu rochia ce i-o făcuse tatul său pentru cununie și zicînd: „luminează-te înainte și inegurează-te înapoi” plecă la clacă.

Ajungînd la împăratul cu claca, cum intră înăuntru, tot se minunară de frumuseța ei, și de a rochiei cu care era îmbrăcată.

Împăratul, stăpînul ei, cum o văzu, o cunoscu; căci o văzuse la cea-laltă clacă, începu a se apropia iar de dînsa și tot nenerindu-o o întrebă:

— Te rog, spune-mi cu tot dinadînsul, de unde ești?

— De unde să fiu ... Sînt din satul „Pumnești”.

Cîți erau la clacă înșirau mărgărintare cu mîna; iar dînsa numai cît se uita la ele, și se înșirau singure. Toți se minunau.

Terminîndu-se claca, fie-care porni spre casele lor. Plecă și dînsa, făcîndu-se nevăzută; căci în urma ei se făcea întineric. Cum ajunse acasă, se desbracă de rochie, o pune în dafin și îmbrăcîndu-se cu hainele cele sdrențoase, porni cu găștele pe cîmp.

Împăratul cum veni acasă începu la mă-sa:

— Mamă!.. Fata cea frumoasă a fost și la această clacă. Nici una nu era frumoasă ca dînsa; și nici nu cred că să mai fie.

— N'ai întrebat-o de unde-i?

— Am întrebat-o mamă, și mi-a spus acuma, că-i din alt sat și anume din „Pumnești”.

— Să mergem să cătăm satul Pumnești.

Porniră și cutreerară multe sate, dar de sat cu numele Pumnestî nici n'au dat.

Văzînd mă-sa, că n'o poate găsi, propuse unui împărat vecin, să facă bal, poate o veni și dînsa și atunci, o va putea vedea.

Împăratul, căruia i propuse, nu-i strică gustul, mai ales că aflase și el, cum stă lucru, și dă de știre că în cutare sară face bal la palat.

Auzînd fata de bal, se duse la mama stăpînului seŭ și se ceru să-î dea voe și ei, să se ducă la bal. Aceasta o trimese la fiul său. Ducîndu-se la dînsul, toema atunci își pregătea calul să plece. Cerîndu-și voe, el o sictiri, îi trase două palme și trimetînd-o la gîste, se sui pe cal și plecă la bal.

Dînsa se duse la dafin, se îmbracă cu rochia ce i-o făcuse tatul său pentru lucru și zicînd: „Luminează-te înainte și înegurează-te înapoi“ plecă la bal.

Ajungînd acolo, toți rămaseră înărmuriți de frumuseța ei și de a rochiei cu care era îmbrăcată.

Împăratul stăpînul său, cum o văzu, o cunoscu. Eșîndu-î întru întîmpinare îi oferi inelul din deget. Dînsa îl primi cu bucurie. Apoi luînd-o de mină o presintă mă-sei.

Măsa cum o văzu, rămasă uimită de frumuseța ei. Luînd-o pe departe cu vorbe măgulitoare, o întrebă că de unde-i?

— Sînt din satul „Pălmești“ îi răspunse.

Terminîndu-se balul, fie-care porni pe la casele lor. Dînsa luîndu-și buna seară, se făcu nevăzută.

Împăratul și cu mă-sa, nu se mai întoarse acasă, ci porniră prin sate, întrebînd de satul „Pălmești“. Umblară ei cît umblară și ne mai dînd de sat cu așa nume se întoarseră acasă.

Văzînd mama împăratului că fecioru-său s'a cam smintit de cînd dăduse în toana însuratului, începu a-l dojeni și a-l sfătui că, dacă n'o găsește pe aceia, să ia pe alta. Dînsul se înduplecă. Și mergînd cu mă-sa la un împărat, care avea fată mare de măritat, se logodi. Apropiîndu-se ziua de nuntă, aduse fel de fel de bucătari, care mai de care mai meșter, să pregătească bucate și felurite prăjituri pentru masa cea mare; căci dă, era nuntă împărătească.

Fata, lipindu-se pe lângă bucătarul, care lucra aluatul, ceru de la fie-care câte o bucată de aluat. Toți o îmbrîn-ciră, zicându-i să iasă afară; numai unul dintre ei, împins de curiozitate, zise:

— Mai, ia să-î dau eu o bucată de aluat, să vedem ce o să facă nebuna asta? și rupînd din aluat îi dete.

Luînd dînsa aluatul, făcu o turtișoară mică, în chip de plăcintă, și în mijlocul ei, puse inelul ce îl avea de la împărat, de pe cînd fusese la bal.

Plăcintele făcute de bucătarî eșiră toate rele și arse; iar a fetei se făcuse de o frumuseță și de o bunătate, cum nu se mai poate. Seara la masă bucătarilor fiindu-le rușine a duce plăcintele lor, duseră pe a fetei. Cum o văzu împăratul (mire) se miră mult de frumuseța ei, și luînd un cutit începu a o tăia în bucăți mici. Tăind așa, dete peste inel. Cum îl văzu îl cunoscu, aducîndu-și îndata aminte că e inelul ce-l dăduse fetei celei frumoase de la bal.

— Cine a făcut această plăcintă așa de frumoasă? întrebă eu nerăbdare pe bucătarî.

Bucătarul, crezînd că mirele îi întreabă în scop de a da vr'un bacșiș celui care a făcut-o, începură a răspunde care mai de care: — Eu am făcut-o! — ba eu, zicea un altul.

— Măi, să-mi spuneți drept cine a făcut-o, căci alt-fel vă tai capul la toți.

Cînd auziră ei așa, începură a tremura de frică și cu o voce slabă zise unul dintr'înși:

— Măria Ta! Plăcinta aceasta-i făcută de găscîrița din ogradă.

— Acuma degrabă, să mi-o aduceți aici!

Alergînd în fuga mare, o aduseră înăuntru. Îi era rușine săraca să între, căci era nespalată ca vai de ea, îi atîrnau sdrențele.

Cum o văzu, mirele zise:

— Mamă! pe aceasta o iați de nevastă!.. Și zicînd așa se sculă de lângă mireasă, care rămasă ca trăsniță, la auzirea acestor cuvînte. Cu ochii plini de lacrimi se sculă și ea de la masă, și plină de întristare se duse la părinți.

Degrabă puse toate slugele de o spălă și o peptănă. Apoi dînsa se duse la dafin și se îmbracă cu rochia care i-o făcuse tatul său pentru cununie, ca cerul: cu stelele pe poale, cu soarele în pept și cu luna în spate.

Cînd intră în mijlocul nuntașilor, toți se minunară de frumuseța ei, strălucind ca un soare rochia de pe dînsa.

Se făcu o nuntă de se duse vestea în lume. Ținu de la Paști pînă la Duminica Tomei; așa că urlau cîinii și plîngeau copiii de foame de atîta nuntit.

După nuntă, dînsa rămase îngreunată. A dat naștere la doi feți logofeți, cu părul de aur creț.

Intr'una din zile, se prezintă la palatul împărătesc un cerșitor. Era popa, tatul ei; se prefăcuse anume în cerșitor. De unde și pînă unde auzise că fiica sa a ajuns împărăteasă.

Cum îl văzu pe fereastră, împărătița îl cunoscă că-i tatul său, însă mei voi să se arăte lui, ci dădu ordin slugilor să-l miluiască cu ceva.

Eșindu-i sluga înainte, cum o văzu, ceru să-i dea un căuș de mălaiu (mieiu). Ii dădu. Dînsul se făcu că nu-l poate turna în traistă și scăpînd căușul din mîna, vărsă tot mălaiul pe jos. Se puse jos, și încu pu a strînge fir cu fir. A fost imposibil să-l strîngă tot pîn'în seară așa că îl apucă noaptea acolo.

Rugîndu-se de slugi, îl primi să doarmă la palat. Peste noapte ce-a făcut ce-a dres, a reușit să pătrundă în odaia unde dormea împărătița, fiica-sa, cu copiii.

O'un cuțit ce avea la dînsul, tăie copiii în resbucăți; iar dînsul îndespintecă pulpele picioarelor. Apoi, punîndu-i cuțitul sub perna de la cap, trecu în odaia unde îl culcase slugile.

Adoua-zi intrînd împăratul în odaia împărătiței, își puse mînele în cap, cînd văzu copiii morți și tăeți. Văzînd-o și pe dînsa scrijălată pe la pulpe, imediat îi trîsni prin cap, că ea, i-a ucis, și ea să-și facă față înaintea lui, s'a tăet și dînsa. Plin de minie, începu a răcnî ca un sălbatic la ea zicîndu-i:

— Tu ai ucis copiii miserabilo? Tu!... Ca să-ți faci față înaintea mea, ți-ai scrijelat picioarele!.. Nu te voi putea crede

nici o dată !.. Uite-te, te dă de gol cuţitul, cu care ai făcut crima, şi care îţi stă sub cap !... Cine ar fi putut intra în palatul meu ?..

Dînsa îi spunea mereu, că un străin a pătruns în odaie, i-a ucis copilul şi a schingiuit-o.

— Nu te cred !.. Nu cred !.. îi răspundea el, răcnind ca un leu. Ah ! eşti o mizerabilă !.. O mizerabilă !.. De astăzi înainte nu mai poţi fi nevasta mea!..

Şi eşind din casă, înfuriat ca un tigru, cum dă în balcon, dădu cu ochii de cerşetor.

— Mă ! ia vino încoace, — îl strigă cum îl văzu.

Dînsul veni imediat.

— Dute de ia o roabă, şi vino de pune în ea aceşti copii morţi şi pe această mizerabilă de femeie şi îi du la ripă.

Acesta esecută poronca întocmai.

Ajungînd cu roaba, pe malul rîpei, se puse jos să se mai odihnească, şi cum sta aşa, cam razamat de roabă, de odată împărătita, îl îmbrîncei fără veste şi tocmai în fundul rîpei ajunsese, rămîind mort pe loc.

Dînsa, zdrobită de durerea ce simţia, văzîndu-şi copilaşii morţi şi văzîndu-se alungată de împărat, pe sfînta dreptate, începu a se bocii în gura mare.

Cum se bocea aşa, de odată eşi din ripă un balaur mare, cu o frunză în gură.

Cînd îl văzu, începu a plînge şi mai tare de frică.

— Nu plînge ! îi zise balaurul. Nu-ţi fie frică, căci am venit să-ţi înviu copilul şi să-ţi vindec ranele tale.

Zicînd aşa, începu a unge cu frunza pe copil, care la moment înviară.

Ungînd-o şi pe dînsa, numai de cît îi vindecă ranele de la picioare.

După această dîndu-I două mere de aur îi zise:

„Orî-ce veţi dori şi orî-ce veţi voi, vi se va împlini, trîntind „aceste mere în pămînt“. Apoi se făcu nevăzut.

Fiindu-le foame copiilor, trînti merele în pămînt şi îndată apăru o masă, încărcată cu fel de fel de bucate, la care se-

puseră și mîncară. Trîntind merele iar în pămînt, zise să se facă un palat frumos tare, așa ca să nu mai fie altul așa de frumos în lume; să aibă grădină frumoasă cu fel de fel de pomi fructiferi, și să fie fel de fel de pasări cîntătoare.

Indată se făcu întocmai.

Strălucea ca soarele acel palat și nu putea străbate om la el, de cîntecul păsărilor de prin grădină.

Impăratul, văzîndu-l și el, căci nu era departe de al său, trimese un om să vadă cine locuiește într'însul. A fost imposibil să străbată omul acolo.

Atunci, încălecînd dînsul pe un cal frumos, se duse singur să-l vadă.

Băeții, fiind năsdrașan, cum îl văzură de departe, intrară în casă și ziseră mă-sei:

— Mamă, vine tata !..

Dînsa le răspunse:

— Copiii mei, dacă voi în adevăr cunoașteți, că acela care vine, e tatul vostru, atunci trîntiți merele în pămînt și ziceți să tacă păsările, spre a putea strabate aici.

Făcînd ei așa, încetară păsările de a mai cînta.

Ajungînd împăratul, intră în palat și cunoscînd-o pe dînsa că e nevasta lui, căzu în genunchi înaintea-I și se rugă să-l ierte.

Dînsa îl iertă și împăcîndu-se cu dînsul, se puse pe chefuit și pe pitrecut.

Dînd un bal, aŭ luat parte la el, mulți împărați. Să fi fost și eŭ pe vremea aceea, poate mă vîram printre dîșii, măcar ca cîinii pe sub masă.

Și așa, suindu-mă pe o rădăcină, spusei o sdravînă minciună.

GR. N. COATU

[Tutova]

Glume și Pîcîlituri

Un popă avea odată în parohie la el și un țigan. Nici odată însă țiganul nu se mărturisise, ca să se împărtășască, și cînd îl întreba popa, care era și duhovnic, de ce nu se mărturisește, el îi spunea că nu face greșeli înaintea lui D-zeu, și n'are nevoie de *spovăduială*.

O dată, într'un post, prinde popa pe țigan la biserică, și cum erau și oameni mulți ca să se mărturisască, îl ia cu vorba și-l năucesc de rămîne și el la spovăduială.

Cînd se duce țiganul la popă, el îi cade în genunchi.

— Ei, fiule, spune ce greșeli ai făcut?

— Păi, n'am făcut, cinstate părinte, sărut ochisorii și mîna, n'am făcut nici un păcat

— N'ai hulit pe D-zeu, n'ai furat, n'ai suduit fețele bisericestii, n'ai sărit gardul? ...

— N'am făcut nici un rău, nici un păcat. Să chiorăsc părinte, de am făcut păcate.

Și ori cum îl înturna și cum îl sucia popa, țiganul nu voia să spue drept, deși poate numai moarte de om nu făcuse.

— Știi ce fiule, zise popa, ca să poți da un sălindar trebuie să spui c'ai greșit.

— Păi ești părinte, pot da sălindare și fără să zic c'am greșit.

— Nu se poate alt-fel, fiule, că mîni puterea lui D-zeu.

— Hapoi, cum să zic c'am făcut păcate, dacă n'am făcut?

— Trebuie să zici așa fiule, c'apoi nu-i bine în gospodărie.

Și după multă tîrguială, țiganul se hotărî și spuse popii c'a făcut păcate, da nu mari.

— Bine fiule, să nu mai faci, ca să nu-ți fie nimic, să plătești un sălindar.

— Și cît se plătește părinte, sălindaru?

— Un galbăn, fiule.

— Bine părinte, cam scump îi sălindaru, da l-oî plăti.

Cum mergea țiganul de la biserică a casă spovăduit, curățit gata, își croi planul cum să-l piciliască pe popă.

Căutînd o bucată de scoartă de fag bătrîn, face o para rotundă, o pune într'o hîrtie, și aținîndu-se în calea popei cînd era cu mai mulți gospodari din sat, puse popei în mîna hîrtia, îi sărută mîna și-î zise:

— Poftim, cinstite părinte, sălindarul.

Popa chihuind hîrtia și văzînd în hîrtie ceva rotund, își închipui că țiganul și-a adus aminte de canon și virî în buzunarul pantalonilor hîrtia cu totul, fără să mai caute ce-i în ea, zicînd bogdaproste poporanului.

Mai ciorobotînd cîte ceva cu gospodarii, plecă spre casă, că era vremea mesei. Ospătînd ca gospodarul la casa lui, trecu în odaea sf. sale să se culce.

Presbitera însă pregătindu-se să se ducă în tîrg, ceru părintelui de cheltuială. Popa, ca să scape mai iute de cihaiială, băgă mîna în buzunar și dete pretesei hîrtia ce i-o dăduse țiganul, ca să aibă cu ce cumpara tîrgueli pentru casă și gloată. Presbitera mai neînerezătoare ca părintele, caută ce e în hîrtie, cînd colo ce să vadă: o rotiță de scoartă de fag. C'o falcă în cer și cu una în pămînt sbura la părintele care tocmai ațipia de somn, și începu a țipa la el:

— Da ce, eū's cutra ta să-mî dai parale de scoartă?

Numai după ce îi dădu un galbîn de aur, ce'l avea părintele în buzunar, la un loc cu fișicul țiganului, opri pe cucoana preteasă.

Intîlnindu-se părintele cu țiganul, îi zise:

— Bine fiule, de ce m'ai înșălat și mi'ai dat galbîn de scoartă de fag în loc de galbîn adevărat?

— Hapoî de părinte, dumneata m'ai rugat să spun c'am păcătuit, ca să ți dau un sălindar, fi și dumneata bun și zi că galbînul ce ț-am dat e de haur.

Culeasă de la dl. H. Popa, Zorleni.

O femeie se măritase după un bărbat, cam, cum am zice, cam prost. Prost, prost era, da cînd văzu că nevasta, după 3 luni îi toarnă ajutor la mîncare, începu a-î cere socoteală. Și fiind-că femeia cu gura dovedește, cînd n'are alt-fel cum dovedi, începu a face socoteala următoare barbatu-seu:

— Bine bre, socotește și tu:

Mart, Hart, Cotrohart fac 3.

Priir, Hir, Cotrohir fac 3.

Maî, Hai, Cotrohai fac 3;

Apoi cite luni poartă femeia, nu nouă? socotește și tu, că doar ai în căpățîină glagori de barbat, nu de „poale lungi și minte scurtă“.

Și barbatul convins de demonstrația nevestei, remase mulțumit, și în casa lor a domnit traiul cel bun, și viața cea dulce, ce o doresc eū tuturor Romînilor.

O altă femeie ce i se întîmplase o tîmplare ca cea ce v'am povestit, molcomi pe barbatu-său cu socoteala asta:

— Bine bre, de ce mî faci zile fripte? socotește și tu dacă-ți spun brașoave. Trei luni sînt de cînd m'ai luat tu pe mine, trei de cînd te-am luat eū pe tine și trei de cînd sînt îngreunată; socotește: nu'ți spun adevărat?!

— Măi, Gavriile, (un crîșmar) fost-o barbatu-meū pe-aici?

— O fost, lele Catrină.

— Ce-o făcut?

— O băut o sîngeapă de rachiū.

— Ardă-ni-l para focului să ni-l ardă (dă cu piciorul în pămînt), dă și nie o litră.

Un țigan era viziteū la un boer. Și cum sînt ei răi de gură și bogați în meșteșugul de-a sudui, de nu mai Unguriî îi întrec, veșnic înjură cu numele lui Hristos.

— Măi răule, îi zise într'o zi stăpînul, ce tot sudui așa urî? Tu cu sudălmile și nișeliile tale ai să te duci în fundul

Iadului și n'ai să mai vezi fața lui Hristos—adicătilea Raiul!
 -- Că nici el n'a vede-o p'a mea, dacă-i p'aceea!

Un țigan capatase de prin sat o leacă de lapte dulce. Dându-l Schirandei să-l fiarbă, ea îl puse în ceaun la fert.

Pe foc laptele începînd a ferbe, se umfla.

— Sporește-l Doamne, sporește-l Doamne, că am o casă de copii, se tot rugă țiganul pînă ce laptele dădu mai tot în foc.

Cînd o luat ceaunul de pe foc, rămăsese pe fund numai trei fire (puțin de tot).

— Haoleo! Schiranda fă, începu să se vaite țiganul, un Dumnezeu mi-a dat și doi mi-aŭ luat! Ce să mînînc eŭ cu dancil mei?

Culese în Broșteni (Suceava).

O dată un țigan avea o eapă și s'o dus cu ea în tîrg s'o vîndă. Ca s'o poată da mai cu preț o luat cu el și pe cumătru-săŭ, un român bun de gură și rău de treabă.

Se vede că eapa țiganului nu era tocmai ră, ori lumea de a dracului ce este, că cum o ajuns țiganul în tîrg, mulțime de oameni s-o strîns pe lingă țigan.

Un negustor întrebă pe țigan dacă îi eapa de vînzare și ce cere pe ea? țiganul îi spune că-i de vînzare și începu s'o laude.

Cumătru-su cînd o auzit pe țigan cum își lauda marfa, numai ce începe:

— Eapa cumătrului, măi romîne, mînîncă jaratec, și be apă clocotită; cînd încaleci pe ea prinzi epurele din fugă, așa mărs are. Cîți epuri n'o ucis cumătru numai cu biciul, de pe ea, din fugă, și eapa-i bună și de soi; are acasă un noaten cît dînsa, unul îl are într'însa și unul sub dînsa, și-i bătută, ș'a fata.

Țiganul auzînd că eapa lui îi așa de bună zise cumătru-su:

Şti una măi cumătre, eă nu măi vînd eapa, şi porni acasă în risetele celor de fată, rămînînd picilit.

După cîti-va ani, cumătrului Țiganului îi veni pețitorî la fată; treburile eraă măi gata şi voea să facă logodna.

Romînul n'are de lucru, şi cheamă pe Țigan la petrecere că doar va pune şi el o vorbă bună. Țiganul se duse. — Cînd să se curme treaba, gospodarul de casă întrebă şi pe Țigan cumătru-su, să-şi spue şi el cuvîntul.

— Hoamenî bunî, fata cumătrului îi tare cum se cade; îi frumoasă cum o vedeți şi-î cuminte de nu-î alta de potrivea ei. Are un băet cît dînsa de mare, unul în alghie pe cuptior şi pe la sf. Gheorghe îi gata să facă altul.

Pețitorîi fetei cînd o auzit așa, n'o măi zis nimic, o eșit afară, şi duși sînt şi în ziua de azi.

— Ce mi-ai făcut Țigane? îl întrebă romînul după ce eșiră pețitorîi din casă.

— Da tu ce mi-ai făcut cu eapa cînd te-am rugat să mergi cu mine în tîrg?..

Spusă de d. H. Popa din Zorleni, auzită de la Trîneă din Bîrlad.

O preoteasă odată, făcu greșală cu un cioban. Popa știa totul, însă ea nu putuse afla dacă el știe de greșală ori nu. Mijlocul de aflare era un șiriclic.

Fătînd o scroafă, ea luă patru purcel şi se duse la popă, cu rugămîntea stăruitoare să boteze copiii cumătri-sa, că-s slabî şi se teme să nu moară necreștinați.

Popa vedea bine cum este, şi cum merge treaba, se făcu că nu vede prefăcătorîa, şi începu a-î boteza copiii.

Pe cel întăi purcel îl ținu în brațe preoteasa şi ceru popei să-î pue numele „O văzut, n'o văzut“. Pe al-doilea îl ținu popa în brațe şi-î puse numele: „O văzut ş'o tăcut“. Al-treilea îl boteză tot preoteasa şi-î puse numele: „Ce-o făcut n'a măi face“; pe al-patrulea îl boteză popa şi-î puse numele: „de a măi vedea, n'a măi tăcea“.

Şi așa prin săvărșirea unei taine, cele două suflete își

destăinuiri greșalele, uitară rălele, și apucară calea binelui, în care găsiră adevărată mîntuire.

Un boer vrînd să cerce pe sluga sa dacă are să mai șadă la el și peste iarnă, îi zise într'o zi, cînd pe curte era o mîță:

— Măi Ioane, ia uită-te pe curte, ce-î acolo?

— Mîță, cucoane.

— Măi Ioane, da nu-î mîță, că-î urs.

— Da-î mîță, tătă ziua, cucoane!

— Măi Ioane, nu-î mîță, și-î urs.

— Vai de mine cucoane, doar nu-s chior, îi mîță ca toate mîțele, îi răspunse servitorul, neștiind gîndul boerului.

— Măi Ioane, dacă nu-î urs și-î mîță, eū am să te daū a-fară în iestoamnă, că nu ești ascultător.

— Bine zici, cucoane, că-î urs, da-î mic.

Boerul pricepu că argatul nu vrea să se ducă de la el, și-l tocmi și pe iarnă.

Pe la începutul primăverei, cînd muncitorii se plătesc bine, argatul voind să-l ispitiască și el pe stăpîn, ce gînduri are cu el, stînd de vorbă cu dînsul și văzînd aceeași mîță pe casă zise cătră boer:

— Ia uită-te, cucoane, ce mai urs pe casă!

— Ce ești bat, măi Ioane? Acela nu-î urs, ci-î mîță.

— Ba-î urs cucoane, uită-te bine la el.

— Măi, da nu-î urs, îi spuse boerul, uitîndu-se holbat la el.

— Cucoane, dacă nu-î urs și-î mîță, eū te las și mă duc.

Boerul care acum aveă mare nevoie de servitor, îi răspunse:

— Bine zici, măi Ioane, că-î urs, da-î mic.

Spusă de d. H. Popa din Zorleni (Tutova).

M. LUPESCU.

Glossant la - Terminus V, 23^a, 37^b, 54^c, 69^d, 97^e, 113^f, 161^g
in III